

LA LLUITA CATALANA PER LA INDEPENDÈNCIA 1979 - 2021

SPECIAL REPORT - CATALAN STRUGGLE FOR INDEPENDENCE
(p.17)

RAPPORT SPÉCIAL - LA LUTTE CATALANE POUR L'INDÉPENDANCE
(p. 32)

INFORME ESPECIAL - LA LUCHA CATALANA POR LA INDEPENDENCIA
(p. 49)

Anàlisi del procés català actual vers la independència*

Carles Castellanos i Llorenç – Ignasi Fortuny i Ribas** Barcelona-París, novembre 2021

Presentació

El procés català actual vers la independència que ha arribat a un abast massiu d'ençà de l'any 2006, té realment la necessitat d'expressar-se d'una manera clara sense intermediaris (com els poders d'estat, per exemple) que poden deformar-ne els objectius, i fins i tot els fets que poden ajudar a comprendre aquest moviment.

L'independentisme no és una flor d'un dia. La revolta del poble català contra els poders que l'han volgut sotmetre al llarg de la història té les seves arrels en l'època de les monarquies absolutes que van trobar importants moviments de resistència. En aquesta anàlisi, ens limitarem a exposar, però, els fets més recents. Per tal de comprendre el moviment independentista actual descriurem principalment l'evolució de la consciència política del poble català durant les cinc darreres dècades que s'ha desenvolupat en un entorn format per uns poders estatals dirigits per ideologies capitalistes i hereus de concepcions del poder que tenen les seves arrels en l'absolutisme jacobí.

1. Un procés entre dos canvis importants

La història recent del moviment independentista es pot explicar mitjançant la descripció dels dos períodes d'expansió que ha viscut al llarg dels cinc darrers decennis. A aquest fi s'han establert dues dates simbòliques : el **1979** i el **2012**, que assenyalen, la primera, el naixement de les accions i mobilitzacions dels anys 80 del segle passat ; et la darrera el període de les grans et creixents mobilitzacions de massa que han arribat fins als nostres dies.

Es tracta de dues conjuntures diferents associades a canvis socials que ens poden ajudar a comprendre les condicions del creixement del nostre moviment en cadascun dels casos.

L'independentisme del 1979 és el resultat d'una conjuntura nacional i internacional que podem resumir en diferents factors com: *l'efervescència social cultural dels anys 60 i 70*; la *situació internacional* marcada per l'existència del bloc socialista com a model contraposat al sistema capitalista i, relacionada amb l'existència de *lluites revolucionàries per la Independència* en diferents països abans colonitzats com la Xina, Cuba, Algèria, el Vietnam ... i també els exemples europeus de països abans sotmesos dins Europa, com Irlanda, com a cas paradigmàtic.

En l'efervescència que té lloc arreu de la nació catalana [1*] és important d'incloure-hi també la influència ideològica dels corrents alliberadors del maig del 1968 sorgits a París que influïren no sols dins el territori sota dominació francesa sinó dins el conjunt dels Països Catalans. Entre els anys 60 i 70, tot aquest procés d'efervescència es manifesta per mitjà de l'aparició de nombroses organitzacions populars i també diferents plataformes culturals, revistes, iniciatives editorials i de comunicació etc. [2*]

Aquest ressorgiment dels moviments populars i de la cultura arreu dels Països Catalans es troba aviat entrebancat per una ofensiva repressiva molt important dels poders de l'estat espanyol, tal com exposarem al seu moment. L'avanç en la consciència popular es veu desviat dels objectius alliberadors per mitjà del pacte que els líders de l'oposició antifranquista estableixen amb el règim franquista per mitjà de la instauració d'una monarquia que s'estructura com un règim parlamentari que no fa net amb els crims del franquisme i en manté les estructures repressives (policia, sistema judicial, aparell de l'estat etc.). Tornarem a aquesta qüestió en el punt següent d'aquest article i també en la

descripció dels fets més recents perquè aquesta continuïtat de les estructures franquistes és un dels elements que ajuden a entendre les característiques profundes de l'estat espanyol actual.

La primera expansió remarcable de l'independentisme dels nostres dies correspon, doncs, a la dècada dels anys vuitanta, un moment en què apareixen unes organitzacions noves que aconseguen una rellevància simbòlica considerable entre sectors importants del jovent, concretament el Moviment de Defensa de la Terra (MDT) i Terra Lliure [3*]. Aquesta primera fase del nou independentisme s'estén principalment des de 1979 a 1989 i es caracteritza pel fet d'aglutinar, al llarg d'aquesta dècada, milers de persones, com descriurem al punt núm. 2 següent.

L'independentisme del 2012 respon a un moment diferent en els seus elements però portador, d'una manera semblant, de factors importants de canvi.

En el pla de la consciència popular, el poble català comença a donar mostres generalitzades de *desencís* (o *desafecció*, com se n'ha dit) envers el sistema polític, ja abans de la dècada dels anys 90 del segle passat, davant les conseqüències de la política social i cultural del sistema monàrquic espanyol creat l'any 1978 [4*]. En el pla internacional tenen lloc diferents fenòmens relacionats amb la caiguda dels règims polítics de l'Europa oriental, al voltant de Rússia i l'antiga URSS. El 10 de novembre de 1989 cau el mur de Berlín i entre els anys 1990 i 1991 es dissol l'URSS. I a la mateixa època també es dissol la federació iugoslava i al llarg dels anys 90 neixen nous estats independents de resultes d'aquests fets. Aquesta conjuntura independentista de l'Europa de l'Est, dels anys 90, no és aïllada perquè en contextos polítics semblants ha tingut lloc el moviment independentista del Quebec al Canadà que va portar a un referèndum d'autodeterminació l'any 1995 o el procés d'Escòcia on tingué lloc un referèndum l'any 2014. En aquests dos casos (en què el referèndum es va perdre per un marge petit de vots) el sentiment independentista s'ha anat mantenint i fins ha crescut. En el cas d'Escòcia el debat entorn del Brexit ha estat influent de manera favorable a la reclamació d'independència, un procés que pot avançar en paral·lel amb la possible annexió d'Irlanda del Nord a la República d'Irlanda.

I en un entorn més pròxim cal tenir en compte que els processos independentistes de Còrsega i del País Basc són ben vius.

El procés independentista català es troba, doncs, a l'inici del segle XXI, en un context d'una eferescència de la reivindicació nacional que en la conjuntura actual pren forma al cor mateix de l'Europa capitalista. D'aquí la importància - i la dificultat alhora - d'aquesta lluita. La conjuntura internacional del moment present mostra un altre element important favorable al canvi polític que és la crisi generalitzada de l'àmbit polític al si del sistema capitalista que es manifesta per la dificultat creixent del sistema per a mantenir formes de participació democràtica i de regulació ecològica tot promovent alhora les dinàmiques econòmiques depredadores del capital. D'aquesta manera els Estats es van convertint en maquinàries controlades per elits cada dia més allunyades de la massa de la població, un funcionament que els converteix en instruments inestables amb les possibilitats per a nous fenòmens favorables a possibles ruptures emancipadores de caire independentista, en la mesura que aquestes ruptures s'hagin anat identificant amb els interessos de les classes populars.

Hi tornarem en diferents parts d'aquest article on intentarem respondre en els diversos moments de l'evolució de l'independentisme a preguntes fonamentals com: "Què és el que ha fet possible l'arrelament progressiu de l'independentisme en la societat catalana?"

2. Un naixement contra el pacte monàrquic de la transició espanyola

L'independentisme català contemporani va començar a configurar-se justament en forma d'oposició frontal al pacte de la transició política del règim franquista al règim parlamentari monàrquic, que hem esmentat més amunt.

La majoria dels líders polítics de l'estat espanyol pacten amb uns sectors del règim franquista que eren conscients de la crisi del règim dictatorial una sortida en forma de pacte per a la creació d'un règim monàrquic regulat per un sistema parlamentari. Aquest pacte és fixat per una Constitució que és aprovada l'any 1978 després d'un període de forta repressió [5*].

L'independentisme naixent es va trobar, doncs, immersit en aquesta situació i és per això que entre els joves amb consciència social i nacional del moment s'estén la idea que només per mitjà de la independència política es podria impedir l'abús i la repressió continuats que es perceben com a substancials d'aquest règim que continua molts dels mètodes i mecanismes de la dominació franquista. I uns primers nuclis es posen a treballar activament per aquest objectiu polític que concentra en ell mateix els anhels de llibertat i de justícia social pel qual havien estat lluitant totes les forces democràtiques i antifranquistes. Les mobilitzacions s'accentuen sobretot al llarg dels anys 80 en què es consoliden col·lectius d'aquest independentisme d'esquerra a la majoria arreu del país.

Davant aquesta experiència social i política nova que comença a incidir en la realitat, la pregunta que qualsevol investigador de la història recent es pot fer és sens dubte la que ja hem formulat més amunt: Què és el que va fer possible el seu arrelament en la societat catalana?

L'explicació principal, segons les anàlisis més convincentes, és que l'independentisme català dels nostres dies va saber anar més allà del catalanisme immobilista i conservador existent durant el franquisme i la transició, un catalanisme conservador que es va comprometre majoritàriament en la construcció de l'Espanya de les Autonomies; és a dir, que l'independentisme naixent es va desmarcar clarament d'aquell tipus de catalanisme (l'autonomisme) que s'havia identificat amb un règim polític sorgit de la dictadura que no reconeixia el caràcter nacional del poble català i que s'havia construït sobre l'aparell administratiu i repressiu del franquisme sense el procés de ruptura que és necessari en tot canvi democràtic ben fonamentat.

Aquest distanciament respecte dels sectors moderats i conformistes de la societat es produeix en moltes de les experiències dels moviments d'alliberament nacional. En el cas del País Basc, per exemple, la presa de personalitat pròpia del nou independentisme es va produir als anys seixanta, és a dir, abans de la fi del franquisme. Als Països Catalans aquest revulsiu va ser més tardà - de gairebé vint anys - i va tenir lloc sobre la base de dues «ruptures» successives respecte a una política que era percebuda, en molts aspectes, com continuista del règim polític anterior. En un primer moment (l'any 1969) té lloc una primera ruptura de caire ideològic amb la fundació del PSAN (Partit Socialista d'Alliberament Nacional dels Països Catalans) que es defineix com a socialista i independentista. Però la ruptura política tindrà lloc amb l'aparició d'una nova pràctica política basada en la mobilització i la confrontació amb l'Estat espanyol, més enllà de la simple difusió d'una ideologia. Les accions i mobilitzacions dels anys 80 del segle passat [6*] estenen la influència i el suport a l'independentisme al si de les classes populars catalanes que s'identifiquen amb la perspectiva d'aquest nou moviment alliberador.

3. La repressió del 1992

L'any 1992 el règim parlamentari monàrquic espanyol va voler etzibar un cop que havia concebut com a mortal i definitiu contra l'independentisme català. Aprofitant unes primeres detencions relacionades amb els Jocs Olímpics de Barcelona, va emprendre

(sota la direcció jurídica del jutge tristament famós a Catalunya, Baltasar Garzón) una ofensiva intensíssima contra l'independentisme polític que es clouria amb nombroses detencions i tortures, una acció que va mostrar la veritable cara de l'Estat espanyol en un moment en què, entre amplis sectors socials, es prenia consciència del drenatge econòmic que patia Catalunya, i que estava duent a la ruïna àmplies capes de la població. La repressió contribuïa, doncs, a un augment de la consciència política.

L'independentisme ja havia previst que l'estat espanyol aprofitaria el que l'elit espanyolista anomenava el *Quinto Centenario* (de la conquesta espanyola d'Amèrica) per a fer propaganda espanyolista i colonialista; i havia advertit també que hi hauria una repressió molt forta aprofitant el clima favorable que ofería el pretext de la seguretat en el moment dels Jocs Olímpics del 1992.

El fet és que aquesta repressió havia de tenir conseqüències importants perquè, com acostuma a passar en casos d'ocupació per part d'un estat opressor, les ofensives repressives arriben a un moment excepcional en què la població les percep com a mostres d'odi contra el conjunt del poble; a Girona aquella ofensiva de l'estat espanyol va ser escandalosa, per les diferents accions que s'hi havien practicat d'una manera particularment cruel i abusiva perquè, en aquesta ciutat, havien envaït locals de la premsa, havien detingut periodistes, havien maltractat i torturat diverses persones molt conegudes i estimades pels gironins, fets que havien produït un trasbals sense precedents. L'escàndol d'aquesta actuació repressiva es va difondre per tot el país català, en un entorn sensibilitzat mediàticament pel context dels Jocs del 92 que va ajudar, en una proporció important, a estendre el missatge independentista al conjunt de la població.

Cal tenir en compte, com hem advertit més amunt, que aquesta actuació cau damunt el poble català en un moment de distanciament -de desafecció, se n'ha dit- progressiu de la població catalana envers l'Estat espanyol; és així que l'independentisme s'obre a nous sectors: s'implanta a moltes comarques dels Països Catalans tot incorporant una nova generació de militància activa i apareixen noves organitzacions i col·lectius de l'esquerra independentista; i, d'altra banda, s'estén en l'àmbit institucional (autonòmic i municipal) en formes diverses com són ERC (Esquerra Republicana de Catalunya) i la CUP (Candidatura d'Unitat Popular). Cal afegir, en aquest context, que els exemples de les noves independències als Països Bàltics i als Balcans ajudaven a crear un clima favorable a l'objectiu independentista.

L'any 1996 sortien en llibertat els darrers presos de la primera expansió del moviment del dels anys 80. S'obria un cert parèntesi de dues dècades sense presos polítics independentistes, entre el 1996 i el 2017. Aquesta "pau" temporal crearia una mena de falsa consciència dins el nou independentisme que desorientarà els sectors més novells del moviment que s'expandirà al llarg dels primers anys del segle XXI

4. Expansió i emancipació del moviment independentista de masses

En el pas al nou segle l'independentisme creix per les raons que hem explicat. I cal advertir que, més enllà de la configuració dels espais dels partits polítics i dels seus suports electorals, l'independentisme s'havia anat enfortint dins àmbits unitaris de lluita arreu del territori (casals, ateneus [7*], plataformes reivindicatives etc.) i en diferents sectors socials, com per exemple, dins el món estudiant. A les universitats l'independentisme esdevé, en aquest període, una força molt influent, sovint majoritària, ja als anys 90, abans de la fundació del Sindicat d'Estudiants dels Països Catalans (SEPC) l'any 2006, que consolida l'hegemonia independentista entre els estudiants universitaris. Recordem també que l'any 2001 s'havia creat el Grup de Periodistes Ramon Barnils, un grup de periodistes joves influents, també de caràcter independentista.

En l'entorn polític del règim monàrquic espanyol, hi ha factors de caràcter estructural que fallen de manera creixent:

- 1.- L'opressió econòmica que va allunyant del règim una part de la seva antiga base social, i ha desestabilitzat el sistema espanyol bipartidista [8*]. L'exacció econòmica de Catalunya accentua els factors opressius i crítics dins la nació catalana, amb amplis sectors socials portats a un empobriment progressiu.
- 2.- La voluntat permanent del règim monàrquic espanyol de liquidació de la nació catalana (llengua, estructures polítiques, progrés econòmic etc.), una actuació que ja es va iniciar als anys 80 i no ha parat mai.
- 3.- L'esgotament de la política autonomista del govern català, un esgotament causat per les dificultats per al seu funcionament creades per les estructures de l'estat espanyol, que ha fet trontollar els mecanismes de subordinació del règim autonòmic.

I, d'altra banda, cal tenir en compte també factors que han anat sorgint amb el desenvolupament del moviment popular:

- 4.-El rebuig a un règim polític corrupte i explotador sentit, de manera creixent per les classes populars de Catalunya, en general, com a estrany i profundament hostil.
- 5.-L'avanç de la consciència independentista que posa a l'horitzó un objectiu alliberador possible, un avanç que ha fet un salt l'any 1992, quan apareix al descobert, per a masses importants de la població, el caràcter profundament opressiu d'aquest estat.

El rebuig per part de l'Estat espanyol, del text d'una nova proposta d'Estatut d'Autonomia aprovat per àmplia majoria al Parlament de Catalunya el 30 de setembre de 2005, comença a crear aleshores una consciència creixent d'exclusió política, sentiment que es reflecteix en la reivindicació del 'Dret de decidir' del poble català recollit per la PDD (Plataforma pel Dret a Decidir). Aquesta organització unitària va convocar una gran manifestació del 18 de febrer del 2006, que va reunir centenars de milers de persones a Barcelona. És a partir d'aquest moment que creiem que es pot parlar d'una veritable emancipació política del moviment independentista de masses pel fet que, d'ençà d'aquesta data el moviment adquireix capacitat pròpia de convocatòria, de manera independent dels grans partits parlamentaris d'aleshores [CiU (Convergència i Unió, partit catalanista moderat) i el PSOE (PSC a Catalunya, partit monàrquic espanyol "socialista")] partits que, cal recordar, que s'havien oposat a la manifestació.

La causa de fons de l'abast de masses de l'independentisme d'aquesta època es pot trobar principalment en el procés de proletarització d'amplis sectors populars [9*] un fet que contribueix a reforçar una base política combativa i favorable a la ruptura independentista.

5. La construcció de la unitat més enllà dels partits parlamentaris

L'aspecte més important de l'expansió independentista del segle XXI, en l'àmbit organitzatiu, és sens dubte la creació d'organitzacions que s'han estès més enllà dels partits parlamentaris. La PDD (Palataforma pel dret a decidir) que ja hem descrit breument, pot ser considerada una primera experiència en aquesta direcció: creada l'any 2005 convoca centenars de milers de persones els anys 2006 i 2007 i porta a terme una primera onada d'expansió territorial que es nodreix, en molt bona part, de persones no integrades a cap partit polític de l'àmbit parlamentari.

Tot seguit, el mes de setembre de l'any 2009, té lloc una experiència que acabarà d'afermar aquesta expansió: des de l'Ajuntament de la vila d'Arenys de Munt (a la comarca del Maresme, al nord de Barcelona) on el batlle és independentista (de la candidatura CUP) pren la iniciativa de convocar una consulta popular sobre la independència de Catalunya amb resultats importants [10*]. L'experiència s'estén ràpidament i ja el mes de desembre següent 160 municipis catalans hauran iniciat gestions per a portar aquesta mobilització a la seva població. El resultat és considerable:

entre l'any 2009 i el 2011 més de 500 municipis catalans prenen part en aquesta gran mobilització amb participacions i vots favorables semblants als d'Arenys de Munt. Però el més important de tot és que hi hauran col·laborat 60.000 voluntaris escampats arreu del territori, un fet que estableix una primera base militant de masses que es mantindrà al llarg de tot el procés.

La creació de l'Assemblea Nacional Catalana (ANC) el mes de març del 2012 en serà una primera conseqüència, una organització que agruparà ben aviat 50.000 membres. Al llarg dels anys successius (2012-2017) l'ANC convocarà mobilitzacions a favor d'un Estat propi, a favor de la Independència i per una República catalana, aconseguint mobilitzar, en cada cas, entre un milió i dos milions de persones. Les imatges d'aquestes mobilitzacions són sempre impressionants i han restat per a la Història.

És convenient de remarcar que les mobilitzacions de l'ANC no són úniques durant aquests sis anys consecutius perquè, com a conseqüència de la pressió popular, hi ha hagut una mobilització al cor de la Unió Europea (mobilització anomenada '10.00 a Brussel·les') [11*] i la consulta sobre la independència de Catalunya (convocada oficialment però sense caràcter vinculant) del 9 de novembre del 2014 amb la participació de 2.344.828 persones i un resultat d'un 80,91% a favor de la independència de Catalunya.

En el terreny electoral la majoria independentista s'imposa. A les eleccions de Catalunya de l'any 2015, és escollit president de la Generalitat de Catalunya, Carles Puigdemont, gràcies als 72 vots de *Junts pel Sí* (62) i la *CUP* (10).

Tot plegat preparava el terreny per a la convocatòria oficial del referèndum l'any 2017, un esdeveniment que tractem amb deteniment tot seguit.

6. El referèndum d'autodeterminació i la declaració d'independència

La segona meitat de 2017 es va caracteritzar per esdeveniments que marquen el desenvolupament posterior del procés independentista català. Els fets principals comencen la tardor del 2017 amb uns antecedents a partir del 20 d'agost al voltant dels atemptats islamofeixistes que van tenir lloc a Catalunya amb connexions mai aclarides amb els serveis secrets espanyols [12*]. I al mes de setembre d'aquell any hi va haver una gran ofensiva policíaca i militar (de la policia armada i la guàrdia civil espanyoles) en cerca de pistes per a impedir el referèndum convocat per al dia 1 d'octubre. I el dia 27 de setembre les forces d'ocupació espanyoles assalten diferents seus del govern català a la recerca d'indicis sobre el referèndum pròxim, acció repressiva que és resposta amb concentracions populars massives [13*].

Aquestes recerques infructuoses (de propaganda, d'urnes, de documentació etc.) no aconsegueixen evitar el referèndum del primer d'octubre [14*] que l'estat espanyol intenta desactivar a cops de porra i bales de goma per tal de posar impediments a una consulta que aquest Estat temia poder perdre. Cal recordar que, seguint l'arenga del rei d'Espanya (3 d'octubre), contra l'independentisme català té com a conseqüència la popularització entre la població espanyola del crit de guerra "a por ellos", un crit que expressa el contingut feixista, amarat de catalanofòbia, de la mobilització espanyola contra el moviment independentista català. El nombre de ferits en la repressió del referèndum fou de 1066, segons l'estudi portat a terme per Núria Pujol-Moix de la Universitat Autònoma de Barcelona i investigadora de l'Institut de Recerca de l'Hospital de Sant Pau de Barcelona [15*].

Els fets se succeeixen ràpidament: El 10 d'octubre el president Puigdemont proclama la República catalana però és deixada en suspens tot seguit. I el dia 27 d'octubre és proclamada al Parlament de Catalunya, que tot i la prudència exagerada dels gestos [16*], és igualment objecte d'una repressió duríssima. Els organismes de l'estat espanyol

apliquen l'article 155 de la Constitució espanyola que permet la intervenció de la Generalitat de Catalunya, a partir del 27 d'octubre del 2017 i obre el camí d'una ofensiva repressiva que ha durat fins al cap de més de tres anys.

En previsió de l'ofensiva repressiva espanyola el Govern de la Generalitat es refugia a l'exili (a Brussel·les) però alguns dels seus membres es presenten a la justícia espanyola (esperant suposadament que hi hauria unes condemnes ajustades a criteris jurídics estrictes, pel fet que totes les decisions havien estat preses dins la llei vigent i observant estrictament els processos democràtics al si del Parlament de Catalunya).

Però la resposta de l'estat espanyol és molt dura no sols contra el govern i l'administració catalanes sinó també contra qualsevol expressió del moviment independentista: d'entrada, els dos dirigents del moviment civil independentista esmentats, detinguts i empresonats ja al mes de setembre, i set membres del govern detinguts el mes d'octubre, resten empresonats almenys fins a la data del judici que té lloc entre el mes de febrer i el mes de juny del 2019, és a dir quasi tres anys. I aleshores les sentències seran exagerades, com comentarem.

Al mateix temps, el règim monàrquic espanyol activa una repressió salvatge contra el moviment independentista utilitzant l'estructura judicial i policíaca per a portar a terme actuacions abusives i arbitràries que impliquen més de 3.000 persones en acusacions relacionades amb diferents mobilitzacions de protesta que tenen lloc al llarg dels mesos següents.

Cal remarcar també que el règim monàrquic espanyol mobilitza també grups de caràcter falangista i franquista (relacionats amb partits reaccionaris com *Ciudadanos*, *Partido Popular*, *Sociedad Civil Catalana* etc.) per a emprendre una persecució de la militància independentista al carrer, amb l'objectiu de posar dificultats a la protesta popular i esforçar-se per a impedir, per mitjà d'accions violentes, el creixement de la consciència independentista.

Malgrat aquesta pressió repressiva el moviment independentista torna a mostrar repetidament la seva força: el 3 d'octubre té lloc una gran mobilització general (l'aturada de país) i el 8 de novembre una vaga general. I l'11 de novembre té lloc una concentració massiva que omple el carrer de la Marina de Barcelona i els seus voltants d'una gernació de prop d'un milió de persones; i el 7 de desembre, una multitud de més de 40.000 persones es desplaça a Brussel·les per a manifestar el seu suport al President Puigdemont i als consellers exiliats, fent una demostració de força i de civisme a nivell europeu pel fet de ser la mobilització més nombrosa i cívica de manifestants coneguda de tota la història de la ciutat. I el 21 de desembre del mateix any 2017 l'independentisme torna a guanyar les eleccions amb els 70 vots de Junts per Catalunya, ERC i la CUP.

7. La repressió de l'estat espanyol

La repressió de l'estat espanyol en relació amb el referèndum del primer d'octubre de l'any 2017, no es va limitar a les accions repressives prèvies per a intentar impedir el referèndum (entre les quals cal comptar els escorcolls de locals a la cerca paperetes o urnes, i l'assalt a les dependències del govern català cercant documents referents a diferents aspectes organitzatius; el resultat principal d'aquestes accions és, com sabem, la detenció i empresonament de Jordi Sànchez i Jordi Cuixart); ni tampoc tractarem ara de la repressió el mateix dia del referèndum [17*]. Exposarem en aquest punt principalment la repressió **després del primer d'octubre del 2017**, una repressió que no s'ha aturat al llarg dels quatre anys següents.

És important de fer una descripció suficient dels diferents aspectes de la repressió tot avaluant-ne els efectes principals en cada cas. Les accions repressives es poden resumir, a grans trets, en les següents:

1. Detencions i persecució dels líders de les entitats socials i del govern de Catalunya

1.1-La detenció, empresonament i encausament dels líders socials Jordi Sánchez i Jordi Cuixart (condemnat a 9 anys de presó i d'inhabilitació per un suposat delictes de sedició).

1.2-La detenció, empresonament i encausament dels membres del govern de la Generalitat de Catalunya que s'havien presentat al requeriment judicial (condemnat a 13 i 9 anys de presó i d'inhabilitació, segons cada cas)

1.3-L'encausament i la persecució per mitjà d'ordres d'extradició envers els membres del govern de la Generalitat de Catalunya que havien escollit l'exili com a mesura de protecció [18*].

2. Persecució violenta de les persones del moviment independentista

2.1-Actuació de bandes de carrer defensores del règim contra mobilitzacions de protesta. Les bandes de caràcter feixista ataquen militants independentistes que penjen llaços grocs com a senyal de protesta per l'existència de presos polítics (una denominació que l'estat espanyol no reconeix i que és objecte de la repressió de les bandes feixistes i dels jutges espanyols).

2.2-Actuació de l'aparell judicial i policíac com a mitjà de coacció contra les mobilitzacions de protesta servint-se de subterfugis com el d'un suposat 'delictes d'odi' per a condemnar qualsevol protesta o confrontació amb la policia o prohibint per mitjà de la Junta Electoral pancartes amb el lema 'Llibertat presos polítics' etc. L'arbitrarietat i l'abús esdevenen comportaments habituals en l'administració de justícia i en l'actuació policíaca espanyoles.

3. Persecució de membres de l'administració (especialment Economia, Relacions exteriors etc.)

4. Persecució de la llibertat d'expressió, en general (contra persones individuals en l'exercici del dret de la lliure expressió) [19*].

En total es tracta de 2.800 encausats i prop de 3.300 persones afectades (si tenim en compte els ferits, el nombre dels quals s'avalua en 1.000).

La ideologia que ha orientat totes les intervencions repressives de l'estat espanyol es basa en la sacralització d'uns dogmes (constitució espanyola, manteniment de la jerarquia estatal com a inamovible i el manteniment a tot preu dels monopolis econòmics i de les sinecures de l'administració de l'estat) en què no hi tenen cabuda els principis democràtics basats en el respecte a les opinions de les persones concebudes com a individus lliures.

La manipulació de la llei ha produït veritables monstres judicials com l'acusació de persones per "delictes d'odi" pel fet de criticar la repressió de la guàrdia civil o la policia espanyola, quan és sabut que aquesta figura del "delictes d'odi" té només el seu sentit recte quan serveix per a defensar els individus que es troben en una situació de feblesa o indefensió.

La repressió ha anat trobant en tots els casos una resposta per part del moviment independentista. La primera resposta important després del referèndum i de l'arenga del rei d'Espanya contra els catalans, fou immediata en forma de **vagues i mobilitzacions generals** que ja hem comentat, els dies 3 i 8 d'octubre i 18 de novembre. I el 21 de desembre **l'independentisme torna a guanyar les eleccions** malgrat la pressió repressiva i mediàtica que tenia en contra seu. I, ben aviat, el 15 d'abril del 2018, amb motiu de mig any de l'empresonament dels *Jordis* (Jordi Sánchez de l'ANC i Jordi

Cuixart d'Òmnium Cultural) té lloc una **gran manifestació a l'avinguda del Paral·lel** de Barcelona amb la presència de prop d'un milió de persones. Aquesta manifestació s'ha d'incloure dins la setmana reivindicativa que mobilitza milers de persones a favor de la Llibertat d'Expressió (amb cantants, rapers, escriptors etc.) organitzada pel col·lectiu 'No Callarem'.

No podem deixar de recordar la **mobilització permanent dels treballadors de la Generalitat de Catalunya** contra els efectes de l'aplicació de l'article 155. Les *Assemblees de Treballadors i Treballadores en Defensa de les Institucions Catalanes* (ADIC) es mobilitzen permanentment en protesta pels controls derivats d'aquests efectes abusius i per la llibertat dels presos polítics i el retorn dels exiliats.

L'any 2019, davant la proximitat del judici general als encausats pel referèndum tenen lloc mobilitzacions massives, entre les quals remarquem la **vaga general del 21 febrer de 2019** convocada per la intersindical-GSC en protesta per la precarietat laboral, la pèrdua de drets dels treballadors i exigint la pujada del salari mínim interprofessional a 1200€. (una vaga general convocada per a fer-la coincidir amb l'inici del judici als polítics independentistes al Tribunal Suprem espanyol). Els CDRs van convocar, en aquella ocasió, diferents protestes i talls de carreteres. Tant el govern de la Generalitat com el Parlament de Catalunya van donar suport a la vaga.

Són particularment remarcables les mobilitzacions convocades sota la sigla de *Tsunami Democràtic* a partir del setembre del 2019, amb difusió massiva de propaganda, ocupació d'oficines de la banca partidària de la repressió i d'altres empreses monopolístiques de l'oligarquia del règim monàrquic etc. El **14 d'octubre de 2019**, amb la publicació de la sentència als líders independentistes empresonats, el Tsunami Democràtic va fer una crida a **bloquejar l'aeroport del Prat** (aeroport de Barcelona), una mobilització que va aconseguir la participació de desenes de milers de persones i en la qual van resultar ferits 150 manifestants. Tot seguit al mes de novembre van tenir lloc actes de desobediència arreu del país, el més remarcable dels quals fou el tall de l'Autopista AP-7 a la frontera franco-espanyola que es va prolongar al llarg de 30 hores. La repressió d'aquesta acció va comportar tot un seguit de talls a diferents punts de l'Autopista [20*]. Les mobilitzacions es van cloure amb una acció a l'estadi del Club de Futbol Barcelona.

L'acte convocat pel Consell per la República, el **29 de febrer de 2020 a Perpinyà**, amb la presència del President Carles Puigdemont i govern a l'exili, on participen unes 200.000 persones serveix per a enfortir la convicció en l'objectiu independentista i incitar a preparar les condicions per a fer efectiva la constitució de la República catalana independent.

D'ençà d'aquesta data, la pandèmia de la COVID-19 dificulta les mobilitzacions de massa però la capacitat de resistència ideològica i política es manté a les eleccions autonòmiques del 14 de febrer del 2021 en què l'independentisme torna a aconseguir la majoria absoluta, encara més gran, per la conjunció de 33 + 32 + 9 vots, amb un total de 74 escons i prop el 52% dels vots emesos.

Aquests anys de repressió i de mobilitzacions han contribuït a la maduració de l'independentisme tal com ho exposem tot seguit.

8. Perspectives del moviment independentista català

Aquests quatre anys transcorreguts d'ençà de la Tardor del 2017 han servit perquè l'independentisme català tingui un coneixement més clar dels diferents elements que incideixen en la lluita vers els seus objectius: *l'estat espanyol*; *la situació internacional*; i *la consciència i la mobilització del moviment independentista*.

- Pel que fa a l'**estat espanyol** cal partir de l'asseveració del caràcter irreformable de l'estat espanyol. Ha resultat evident que aquest poder fonamenta la seva acció en la repressió: pot canviar alguna de les formes de la repressió però n'activa i n'activarà unes altres [21*], perquè la pràctica política de l'estat monàrquic espanyol es basa en un esforç persistent per intentar fer desistir dels seus objectius la majoria independentista catalana. Aquesta obsessió, pròpia de la ideologia militarista que domina aquest Estat, va produint, però un desgast important en la seva imatge pública, percebuda com a poc democràtica; un desgast que pot esdevenir crític. L'acumulació d'errors de l'estat espanyol en aquest període 2017-2021 (com ho són la judicialització de la vida pública, el recurs a l'arbitrarietat o a mètodes de falangisme de carrer, han portat a una acumulació de fets que l'allunyen clarament de les democràcies homologades de manera que les mancances d'aquest sistema polític ja s'han fet del tot evidents.

Des del punt de vista de les formes de govern es pot dir que l'estat espanyol travessa una crisi important perquè si l'estabilitat d'un poder polític es pot mantenir en la mesura que és capaç de combinar l'ús de la coacció, amb dosis importants de consentiment per part de la població, cal dir que a Catalunya aquest equilibri es troba àmpliament descompensat per fet que el grau de suport que el règim monàrquic espanyol posseeix a Catalunya és insignificant [22*] i la seva fi dins territori català es pot considerar que és objectivament qüestió de temps.

És important de constatar, també, que els partits 'd'esquerra' espanyols, particularment el PSOE (recordem que ha estat i és una peça fonamental del règim del 1978) i, fins i tot, *Podemos*, han demostrat a bastament que comparteixen el mateix grau de nacionalisme espanyol que els partits de dreta i d'extrema dreta encara que en alguna ocasió, es vulguin mostrar hipòcritament com a més moderats.

- **L'àmbit internacional** depèn principalment la Unió Europea. La UE malgrat algunes preses de posició formals, s'ha mantingut en una posició de 'no intervenció' tot considerant el litigi independentista 'un afer intern' de l'estat espanyol. Sembla evident que, a aquest 'club d'Estats' d'inspiració jacobina que és la UE, l'existència d'un estat autoritari com l'espanyol al sud d'Europa, i en un context mediterrani que volen estretament controlat, li serà d'interès durant un cert temps. Es tracta d'una posició en el fons hipòcrita perquè una institució europea que es manifesta emfàticament com a democràtica, nega els drets democràtics més elementals al poble català. Per tal de mantenir aquesta posició s'oposa a l'aplicació del dret d'autodeterminació en el context europeu, fent els ulls cecs a l'evidència dels nombrosos casos de nacions que han esdevingut nous estats independents al nostre Continent, d'ençà dels darrers decennis. La resolució, per mitjà d'un referèndum, de la reivindicació de la independència d'Escòcia pot ajudar a trencar aquesta posició europea aparentment inamovible.

La modificació d'aquesta posició dogmàtica podria venir també de la conjunció de dos factors: de la consideració que l'estat espanyol (un estat clarament parasitari) esdevingués una càrrega econòmica excessiva i incòmoda per a la Unió que obligués a deixar llast, ajudant a l'emergència de Catalunya com a un Estat i com un soci econòmicament solvent; conjuntament amb l'extensió del coneixement més sòlid, al si de la UE, dels comportaments repressius d'inspiració antidemocràtica habituals de l'estat espanyol de manera que la consciència social i política de sectors creixents de la població europea portés a un canvi en l'enfocament de la qüestió. És per això que, hem de fer des d'aquí una crida a estendre més i més informació fidel i solvent sobre l'ofec que el poder de l'estat espanyol exerceix damunt el poble català.

Però el futur de la República catalana independent no es resol únicament al si de la Unió Europea, en un món avui fortament interrelacionat en el qual les rivalitats entre els estats del món són lluny d'haver arribat a una estabilització. Qualsevol desajust entre forces polítiques en el pla internacional pot obrir esclatxes en les posicions inamovibles actuals. D'altra banda, la proximitat de Tamazga (el país amazic, el Nord d'Àfrica) en l'entorn

pròxim mediterrani fa pensar en la possibilitat que una aliança entre els moviments de les nacions europees sense Estat del sud d'Europa i els diferents espais de lluita per la llibertat al nord d'Àfrica, obri oportunitats noves per als nostres pobles. Les correlacions de forces internacionals marquen l'aparició de conjuntures favorables a l'emancipació nacional i popular [23*].

Des d'un punt de vista global, el futur del poble català té relació amb la crisi que s'està obrint al si del sistema capitalista internacional en el qual els Estats moguts per mecanismes i interessos capitalistes tenen dificultats creixents per a mantenir l'adhesió d'unes masses populars progressivament depauperades que ja no es creuen els missatges enganyosos de la política parlamentària que ja s'ha reduït a un xou mediàtic. La pugna s'està establint avui entre el parlamentarisme capitalista de caràcter propagandístic dels grans Estats; i la democràcia participativa que els nous Estats independents podem desenvolupar, com a resultat de moviments populars nascuts de la mobilització permanent; uns Estats amb capacitat de generar entorns polítics més accessibles a escala humana.

- Pel que fa a **la consciència i la mobilització del moviment independentista** aquests quatre anys han estat decisius, no sols per tal de mostrar la resiliència del moviment independentista (que, malgrat la forta repressió, ha mantingut la seva implantació social i política, conservant la seva capacitat de mobilització i guanyant encara pes electoral), sinó que aquest temps ha servit també perquè es comencessin a establir canvis importants en l'enfocament de la lluita per la independència:

-Una primera verificació té a veure amb la **consideració del caràcter relatiu de les institucions i els partits autonòmics**. Des del poder subordinat de la Catalunya autonòmica no es pot dirigir la lluita independentista. El fet que el poder autonòmic portés a terme un fet singular com el referèndum sobre la independència del 1er d'octubre del 2017 va fer creure que totes les iniciatives futures podien ser dinamitzades pel poder autonòmic. Però la forta repressió i la coacció exercides pel poder espanyol i les tendències conservadores que s'engendren en la gestió administrativa quotidiana han demostrat, al llarg d'aquests anys, les limitacions del poder autonòmic i dels partits que gestionen aquest poder, fins al punt que -fins i tot entre els partits independentistes- han començat a aparèixer discursos poc partidaris de la confrontació amb l'Estat espanyol [24*]. El moviment independentista està arribant a la conclusió que les institucions autonòmiques i els partits que les dirigeixen s'han de subordinar d'una manera més estreta als interessos i a les tasques, generals i estratègiques, del moviment independentista.

-L'altra convicció del moviment independentista del 2021 és la necessitat de **construir una organització popular alternativa**, capaç de treballar sistemàticament per la superació del règim monàrquic espanyol. Per aquesta raó la construcció de tota una **xarxa de col·lectius republicans** (com els Consells locals per la República) és una necessitat per tal de garantir la implantació territorial del poder democràtic que ha de substituir el règim monàrquic espanyol a Catalunya [25*]. L'acció d'aquesta estructura alternativa es basa en la consciència de la situació d'ocupació en què es troba el poble català i la necessitat de combatre les estructures de dominació i les bases de l'economia de caràcter monopolístic en què es fonamenta el poder de les oligarquies heretades del règim franquista (empreses del conjunt conegut com a IBEX-35).

-La **defensa del dret a la protesta**. Les actuacions de la policia i de l'aparell judicial han intentat ofegar les protestes per mitjà d'acusacions arbitràries, encausaments sense proves etc. pel sol fet d'haver participat en manifestacions de protesta. Les mobilitzacions successives han anat mostrant que la repressió no serà mai silenciada i que la policia no podia pretendre que l'abús repressiu no fos respost per mitjà de mobilitzacions i confrontacions amb les forces d'ocupació. Aquest dret elemental ha

estat, doncs, mantingut amb fermesa per les mobilitzacions dels sectors més joves de l'independentisme [26*].

-La **generalització de línies d'acció de caràcter rupturista** envers el règim monàrquic. Al llarg dels darrers mesos s'han generalitzat dins tot el ventall polític independentista dues línies d'acció: la reivindicació dels objectius de l'Amnistia i l'Autodeterminació [27*], uns objectius que posen el poder del règim en una situació de negociació dels seus principis autoritaris i antidemocràtics. I la convicció que la situació d'ocupació que pateix el poble català només es podrà superar per mitjà d'una mobilització permanent i creixent, és a dir, anant més enllà de la participació electoral, que és considerada necessària però no suficient.

NOTES

[1*] **Nació catalana:** Anomenem 'nació catalana' el conjunt de territoris de llengua tradicional catalana (Catalunya Nord – dins l'estat francès-; Catalunya - amb l'addició de la Franja de llengua catalana d'Aragó; el País Valencià; les Illes Balears i Pitiüses (és a dir: Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera). Com a territori de llengua catalana cal incloure la vila de l'Alguer a l'illa de Sardenya, territori que el moviment independentista català considera que cal vincular políticament al futur lliure d'aquesta illa.

[2*] **Exemples d'efervescència social i cultural:** Com les conegudes Comissions Obreres, les Associacions de Veïns; el moviment Escolta, revistes influents com Serra d'Or, la Nova Cançó catalana amb artistes coneguts que participaven en concerts a l'Olympia de París com Raimon i Lluís Llach; entitats culturals com Òmnium Cultural, l'Obra Cultural Balear i Acció Cultural del País Valencià i el GREC (al Rosselló); cases editores com Edicions 62; noves organitzacions polítiques com el PSAN, o l'ECT (a Catalunya Nord), emissores de ràdio i de TV en llengua catalana etc.

[3*] **Organitzacions:** Sense oblidar altres organitzacions creades en aquella època ja esmentades, com el PSAN, ECT, IPC etc.

[4*] **L'any 1978:** La data del 1978 és la de l'aprovació en referèndum de la Constitució espanyola que consagrava el nou règim polític que mantenia estructures del franquisme i ofegava en molts aspectes la nació catalana (econòmicament, lingüísticament etc.) i, entre altres aspectes, prohibia explícitament la federació entre els territoris de llengua catalana.

[5*] **Repressió durant la transició (i més enllà):** Hom ha constatat (Fontana, 2014) la xifra de 182 morts causats pel poder polític espanyol durant la transició, entre l'octubre del 1975 i el desembre del 1982. En el cas de l'independentisme català la repressió no es va aturar en cap moment. Així els atacs de grups espanyolistes contra llibreries catalanes al País Valencià han continuat almenys de l'any 1972 al 2007 (i, en aquest període, l'any 1993, era assassinat (apunyalat) per un grup espanyolista el jove independentista Guillem Agulló). Pel que fa a Catalunya, l'any 1979 la policia espanyola a cavall assalta i interromp un acte independentista, sense cap advertiment ni explicació; i el gener del 1981 ja apareix un manifest contra la llengua catalana que es difon aprofitant el cop d'estat del mes de febrer (un autocop provocat principalment per a atemorir la consciència nacional catalana). L'any 1982 cinc militants són empresonats pel fet de portar una pancarta amb el lema 'Independència' etc. A la meitat dels anys 80 tenen lloc palls a manifestants per part de policies de paísà infiltrats, un cop acabades les manifestacions. La policia amenaça insistentment les famílies dels joves activistes. I, a la segona meitat dels anys 80, grups parapolicíacs posen bombes als locals independentistes. L'amnistia (que havia esborrat els crims del franquisme) és anul·lada per als independentistes l'any 1977 de manera que, des de l'any 1965 al 1996, hi va

haver militants independentistes catalans empresonats i exiliats, amb desenes de casos de tortures, molts dels quals denunciats al Tribunal Europeu dels Drets Humans.

[6*]: **Resum d'accions i mobilitzacions dels anys 80:** Les accions i mobilitzacions s'adreçaven contra diferents formes d'opressió: defensa de les lluites obreres i populars, contra les agressions ecològiques, contra la repressió, contra els impostos abusius, contra les falsedats emeses pels mitjans de comunicació, contra l'opressió de les dones etc.

[7*] **Casals, Ateneus ...** Es tracta d'organismes escampats arreu del territori dels Països Catalans organitzats entorn d'activitats de la militància independentista que porta a terme debats i proposa mobilitzacions. S'han mantingut d'ençà dels anys 60 del segle passat fins al moment present.

[8*] **Sistema bipartidista.** Sistema polític parlamentari basat en l'alternança de dues forces del règim monàrquic: la dreta espanyolista d'origen franquista i el partit autoanomenat socialista, el PSOE, aparentment oposat a l'anterior però, en els fets, igualment defensor del règim monàrquic continuador de les formes de dominació del franquisme.

[9*] **Proletarització.** És possible atribuir a les crisis financeres del tombant de segle (iniciades l'any 1998 i ampliades l'any 2008) aquest procés massiu de proletarització.

[10*] **Primera consulta sobre la independència.** La Consulta d'Arenys de Munt, tot i no posseir un caràcter oficial ni comptar amb el suport dels mitjans de comunicació més generals aconsegueix una participació del 41% (que supera així la participació a les eleccions europees i al referèndum de la Constitució Europea dins l'estat espanyol, per exemple), amb el resultat d'un 96,2% a favor de la independència.

[11*]. **10.000 a Brussel·les i repercussions.** En aquesta mobilització es reivindicava un referèndum d'autodeterminació i era l'inici d'una campanya per a sol·licitar el referèndum a l'ONU. Cal recordar que, seguint aquest precedent la *International Commission of European Citizens* (ICEC) va convocar una concentració a Brussel·les el 30 de març de 2014 sota el lema en anglès «Europe, we will vote about independence», amb la participació de moviments socials independentistes de Catalunya, Escòcia i Flandes.

[12*]. **Atemptats islamofeixistes.** Els dies 17 i 18 d'agost de l'any 2017 van tenir lloc a Barcelona i a Cambrils (un poble de la costa prop de Tarragona) uns atemptats que han aixecat sospites, un cop conegut el fet que el cap del grup criminal, que era l'imam de la vila de Ripoll Abdelbaki es-Satty, era informador dels serveis secrets espanyols (CNI), una relació que mai no ha estat aclarida. Alguns polítics espanyols havien anunciat, mesos abans dels fets, la possibilitat que una acció transcendental provocaria a Catalunya una gran commoció que desestabilitzaria el país. La recerca extrajudicial ha posat al descobert que un dels objectius del grup islamofeixista era l'enderrocament amb explosius del conegut temple de la Sagrada Família, de Barcelona. L'explosió accidental del magatzem d'explosius descobert a la vila d'Alcanar hauria impedit de portar a terme aquesta acció.

[13*]. **Concentracions del mes de setembre del 2017.** Les detencions i l'empresonament de Jordi Sànchez i Jordi Cuixart, presidents de l'ANC i Òmnium Cultural respectivament, són relacionades amb aquestes concentracions. Contra tota lògica aquests líders (que recomanaven en tot moment serenitat a les persones concentrades) són acusats de sedició i empresonats (i, al moment del judici, condemnats a 9 anys de presó pel Tribunal Suprem espanyol).

[14*]. **El referèndum d'autodeterminació del primer d'octubre.** La qüestió sotmesa a referèndum fou: "Voleu que Catalunya sigui un estat independent en forma de

República?”. I el resultat, malgrat la forta repressió, va ser de 2.266.498 de vots vàlids dels quals 2.044.038 (90,18%) a favor de la independència de Catalunya.

[15*]. **Repressió contra els participants al referèndum.** Aquesta important repressió va rebre nombroses condemnes, principalment de mitjans de comunicació i polítics internacionals com el Primer Ministre belga, el Ministre d'Exteriors finlandès, el Primer Ministre eslovè i nombrosos diputats i de l'ONG *Human Rights Watch*. Cal assenyalar que les actuacions dels més de 1.000 policies mobilitzats va comportar la clausura tan sols d'una part dels col·legis electorals organitzats (un 13,8%, és a dir, 319 col·legis electorals dels 2.315 existents).

[16*]. **Declaracions d'independència.** El president Puigdemont deixa en suspens la Declaració del dia 10 d'octubre a partir de la perspectiva d'una possible negociació amb l'estat espanyol, una negociació que finalment va ser inexistente. El dia 27 del mateix mes, la proclamació formal de la independència a la seu del Parlament de Catalunya (on es declara la constitució '*de la República catalana, com a Estat independent i sobirà, de dret, democràtic i social*') va comptar amb un text formal, però no es va portar a terme la inscripció al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, una prevenció injustificada per al context repressiu previsible.

[17*]. **Sobre la repressió no inclosa en el punt 7.** No incloem en aquest resum tampoc els atemptats islamofeixistes del mes d'agost del 2017 amb implicació dels serveis d'informació espanyols, per manca d'evidències concretes que van ser excloses del judici que es va fer del cas, tot i considerar que va ser un fet que va commocionar fortament el país i que pot ser considerat un fet repressiu, si més no, per negligència.

[18*]. **Puigdemont i govern a l'exili.** El president Puigdemont fou detingut per la Policia Federal alemanya al *land* de Slesvig-Holstein. El 5 d'abril del 2018 l'Audiència de Slesvig-Holstein descartà l'extradició de Puigdemont per un delictes de rebel·lió. D'aleshores ençà els membres del govern català a l'exili s'han organitzat, juntament amb representants del moviment independentista, com a Consell per la República. La posició dels membres del govern català a l'exili es va veure reforçada pel fet d'haver estat escollits com a diputats (Puigdemont, Comín i Ponsatí) al Parlament europeu el mes de març del 2019, amb un suport important (Puigdemont amb 987.000 vots).

[19*]. **Llibertat d'expressió.** Recordem la repressió contra els rapers Pablo Hasél i Valtònyc l'un empresonat i l'altre a l'exili (condemnat a 3 anys i 6 mesos de presó) per les lletres de les seves cançons contràries a la monarquia i als abusos del règim polític i social vigent. Hasél, d'ençà del 16 febrer de 2021, resta tancat sota una condemna de vuit mesos de presó i 20.000 euros de multa per apologia del terrorisme i calúmnies i 'injúries a la Corona i institucions de l'estat'; i a nou mesos i un dia més, per enaltiment del terrorisme.

[20*] **Talls de frontera.** En aquestes dates també va tenir lloc en col·laboració amb el moviment independentista basc el tall a la frontera pel País Basc (Behobia).

[21*] **Repressió 2021. Indults i 'Tribunal de Cuentas'.** L'operació política dels indults (concedits als 9 presos polítics independentistes més coneguts, el mes de juny del 2021 (com a conseqüència de pressió europea i també amb voluntat de desmobilitzar l'independentisme) no representa un canvi substancial en la línia fonamental de manteniment constant de la repressió. Les darreres actuacions del poder espanyol aprofundeixen encara en les actuacions repressives com en la persecució de més i més militants independentistes, amb el casos escandalosos del *Tribunal de Cuentas*, on les actuacions tenen com a objectiu la ruïna econòmica dels adversaris polítics per mitjà de multes individuals de milions d'euros; o per mitjà de la nova *Ley de Seguridad Nacional* que permet la mobilització de les persones i l'expropiació de béns públics i privats "en el cas que hi hagi raons urgents o d'oportunitat que ho exigeixin", unes actuacions que es podrien emprendre per mitjà, només, d'un *Real Decreto* i l'acord del govern espanyol, sense cap més requeriment formal.

[22*]. El suport al règim monàrquic espanyol a Catalunya és inferior al 15% (el 14,6 % segons sondatge publicat al diari “Públic” del 22.10.206).

[23*]. La conjuntura dels anys 20 del segle passat n'és un bon exemple: la guerra que va comportar l'enderrocament dels grans imperis precapitalistes Austro-Hongarès, Otomà i Rus va obrir el pas a noves independències (Finlàndia, Polònia, Txecoslovàquia, Lituània etc., mogudes en bona part per la revolució d'octubre del 1917), i a revoltes importants com la instauració de la República del Rif i la independència d'Irlanda, per exemple, i al naixement d'uns primers brots de l'independentisme català. La conjuntura actual de crisi política dels Estats, al cor mateix de l'Europa capitalista (amb l'element desestabilitzador del Brexit britànic), juntament amb l'onada de nous Estats independents de resultes de la desintegració de l'URSS i la Federació Iugoslava, configuren una nova conjuntura que cal saber prendre en consideració

[24*]. Actuacions contradictòries del govern autonòmic. Alguns sectors de l'independentisme amb responsabilitats dins el govern autonòmic no sols no han combatut clarament la repressió del règim monàrquic espanyol sinó que han col·laborat en la repressió intervenint en acusacions judicials contra manifestants independentistes. Des d'un punt de vista general, alguns analistes del moviment independentista català (com Ramon Grosfoguel, entre d'altres) identifiquen aquestes maneres de fer com un abandó de la lluita per la ruptura independentista (maneres de fer que es poden constatar en els diferents partits independentistes i particularment entre els líders d'ERC). Anomenen aquestes posicions polítiques com a *Junquerisme*, fent referència al líder d'aquest partit, Oriol Junqueras, pel fet de ser el principal propagador d'aquests posicionaments contraris a la confrontació amb el poder espanyol.

[25*]. Organització popular. L'organització popular alternativa i que va més enllà de la pràctica parlamentària no s'ha construït únicament a través de les estructures republicanes dinamitzades principalment des de l'exili pel Consell per la República relacionada amb els membres del govern exiliats. Des de l'any 2012 l'ANC ha estat construint estructures organitzatives arreu del territori. I, en la conjuntura del referèndum del 1er d'octubre, ja van aparèixer els Comitès de Defensa del Referèndum transmutats en Comitès de Defensa de la República (CDR) que han tingut un protagonisme important en les mobilitzacions d'aquests quatre anys. Per aquesta raó els CDR han estat objecte d'una ofensiva repressiva, especialment intensa entre l'abril del 2018 i els darrers mesos del 2019, per mitjà d'imputacions arbitràries, acusacions de terrorisme etc.

[26*]. Mobilitzacions del jovent. La violència policial per a impedir les protestes ha comportat centenars de persones ferides (amb casos de pèrdua de visió per impacte en un ull, com a episodis especialment greus). Cap d'aquests abusos no ha estat castigat pel règim monàrquic.

[27*]. Amnistia i Autodeterminació. Aquests objectius (Amnistia i Autodeterminació) compten amb un suport del 80% al si de la societat catalana. El suport al règim monàrquic a Catalunya, com ja ho hem assenyalat, és inferior al 15% (el 14,6 %, cf. nota 22* precedent

*Aquest article serà publicat (2022) en francès com a annex al dossier : *Les Amazighs et les institutions libyennes depuis 2011*, Paris, L'Harmattan

***Carles Castellanos* és enginyer industrial i lingüista, militant independentista d'ençà del 1960, professor de la UAB i autor de nombrosos textos (articles, llibres etc.) sobre el fenomen lingüístic (sobre la llengua amaziga, entre d'altres) i sobre diferents aspectes socials i polítics de la societat catalana i les lluites d'alliberament popular als Països Catalans i arreu.

***Ignasi Fortuny* exerceix d'advocat a París i a Barcelona ; militant independentista d'ençà del 1970.

Analysis of the current Catalan process towards independence *

Carles Castellanos i Llorenç - Ignasi Fortuny i Ribas ** Barcelona-Paris, November 2021

Presentation

The current Catalan process Towards independence, which has been gaining ground since 2006, it really needs to express itself clearly without intermediaries (such as state powers) that can distort its goals, and even facts, that can help understand this movement.

Pro-Independence movement is not a *flash in the pan*. The revolt of the Catalan people against the powers that have been trying to subdue it throughout history has its roots in the time of the absolute monarchies that found important resistance movements. In this analysis, however, we will only expose the most recent facts. In order to understand the current independence movement we will mainly describe the evolution of the political consciousness of the Catalan people during the last five decades, which has developed in an environment formed by state powers led by capitalist ideologies and heirs of conceptions of power that have its roots in Jacobin absolutism.

1. A process between two important changes

The recent history of the pro-independence movement can be explained by describing the two periods of expansion that it has experienced over the last five decades. To this end, two symbolic dates have been established: **1979** and **2012**, which mark on the one hand the birth of the actions and mobilisations of the 1980s; and on the other hand the period of the great and growing mass mobilisations that have come down to our day.

These are two different scenarios associated with social change that can help us understand the conditions of the growth of our movement in each case.

The independence movement of 1979 is the result of a national and international scenario that we can summarise in different factors such as: *the social and cultural effervescence of the 60s and 70s*; the *international situation* marked by the existence of the socialist bloc as a model opposed to the capitalist system and related to the *existence of revolutionary struggles for independence* in different countries previously colonised such as China, Cuba, Algeria, Vietnam ... and also the European examples of countries previously subjugated within Europe, such as Ireland, as a paradigmatic case.

In the effervescence that was taking place throughout the Catalan nation [1 *] it is important to also include the ideological influence of the liberating currents of May 1968 that arose in Paris which influenced not only the territory under French domination but also the whole of the Catalan Countries. Between the 60's and 70's, this whole process of effervescence is manifested through the appearance of numerous popular organisations and also different cultural platforms, magazines, publishing and communication initiatives, etc. [2 *]

This resurgence of popular movements and culture throughout the Catalan Countries was soon affected by a very important repressive offensive of the powers of Spain, as we will expose at the time. The advance in the popular consciousness was diverted from the liberating goals through the pact that the leaders of the anti-Franco opposition established with the Franco regime through the establishment of a monarchy that was structured as a parliamentary regime that did not clear the crimes of the Franco regime and maintained its repressive structures (police, judicial system, state apparatus, etc.). We will come back to this question in the next point of this article and also in the description of the most recent facts because this continuity of the Francoist structures is

one of the elements that help to understand the deep characteristics of the current Spanish State.

The first remarkable expansion of pro-independence from our time corresponds, therefore, to the eighties, a time when new organisations appear to achieve considerable symbolic relevance among important sectors of the youth, namely the Moviment de Defensa de la Terra (MDT) and Terra Lliure^[3 *] . This first phase of the new pro-independence movement extends mainly from 1979 to 1989 and is characterised by the fact of bringing together, over this decade, thousands of people, as we will describe in point no. 2.

The independence movement of 2012 responds to a different moment in its elements but it carries, in a similar way, important factors of change.

In terms of popular consciousness, the Catalan people were beginning to show widespread *disillusionment* (or *disaffection* , as it has been said) with the political system, even before the 1990s, as a consequence of the social and cultural policy of the Spanish monarchical system created in 1978 ^[4 *] . At the international level, there were various phenomena related to the fall of the political regimes in Eastern Europe, around Russia and the former USSR. On November 10 , 1989 The Berlin Wall falls and between 1990 and 1991 the USSR dissolves. And at the same time, the Yugoslav federation also disbanded, and new independent states were born in the 1990s as a result of these events. This pro-independence situation in Eastern Europe in the 1990s is not isolated because in similar political contexts the Quebec independence movement in Canada had taken place, leading to a referendum on self-determination in 1995 or the process in Scotland where a referendum was held in 2014. In both cases (in which the referendum was lost by a small margin of votes) the pro-independence feeling has been maintained and even grown. In the case of Scotland, the debate over Brexit has had a positive effect on the claim to independence, a process which may go hand in hand with the possible annexation of Northern Ireland to the Republic of Ireland. And in a closer environment, it must be taken into account that the independence processes in Corsica and the Basque Country are very much alive.

The Catalan independence process is, therefore, at the beginning of the 21st century, in a context of an effervescence of national vindication that in the current context is taking shape in the very heart of capitalist Europe. Hence the importance - and difficulty at the same time - of this struggle. The current international situation shows another important element in favour of political change which is the widespread crisis of the political sphere within the capitalist system, which is manifested by the growing difficulty for the system to maintain forms of democratic participation and ecological regulation while promoting at the same time the predatory economic dynamics of capital. In this way, the states become machinery controlled by elites increasingly distant from the mass of the population, a fact that makes them unstable instruments with the possibilities for new phenomena favourable to possible emancipatory ruptures of pro-independence nature, in the extent to which these ruptures have been identified with the interests of the working classes.

We will come back to this point on different parts of this article where we will try to answer in the various moments of the evolution of independence to fundamental questions such as: “What has made possible the progressive rooting of the pro-independence movement in Catalan society? ”

2. An initial moment against the monarchical pact of the Spanish transition

The contemporary Catalan pro-independence movement began to take shape precisely in the form of frontal opposition to the pact of the political transition from the Franco regime to the monarchical parliamentary regime, which we have mentioned above.

Most of Spain's political leaders reached an agreement with some sections of the Franco regime who were aware of the crisis of the dictatorial regime, concerning an exit in the form of a pact for the creation of a monarchical regime regulated by a parliamentary system. This pact was set by a constitution that was approved in 1978 after a period of severe repression .

The nascent pro-independence movement was therefore immersed in this situation and that is why among the young people with social and national consciousness spread the idea that only through political independence abuse and continued repression could be prevented. This repression was perceived as substantial of the regime that continued many of the methods and mechanisms of Franco's domination. And the first groups began to work actively for this political goal, which concentrated in itself the longings for freedom and social justice for which all the democratic and anti-Franco forces had been fighting. The mobilisations were accentuated especially during the 80's when groups of this left-wing pro-independence movement were consolidated in most of the country.

In the face of this new social and political experience that was beginning to affect reality, the question that any researcher of recent history can ask is certainly the one we have already posed above: What made its rooting possible in the Catalan society?

The main explanation, according to the most convincing analyses, is that modern Catalan pro-independence movement has gone beyond the immobilist and conservative Catalanism that existed during the Franco regime and the transition, a conservative Catalanism that was mostly committed to building the "Spain of the Autonomies"; that is to say, that the nascent independentism was clearly demarcated from that type of Catalanism (autonomyism) that had been identified with a political regime that arose from the dictatorship, which did not recognise the national character of the Catalan people and which had been built on the administrative and repressive apparatus of the Franco regime without the process of rupture that is necessary in any well-founded democratic change.

This distancing from the moderate and conformist sectors of society occurs in many of the experiences of national liberation movements. In the case of the Basque Country, for example, the takeover of the personality of the new pro-independence movement took place in the 1960s, that is, before the end of the Franco regime. In the Catalan Countries this upheaval was later - almost twenty years later- and took place on the basis of two successive "ruptures" with respect to a policy that was perceived, in many respects, as a continuation of the previous political regime. At first (in 1969) there was a first ideological break with the founding of the PSAN (Socialist Party of National Liberation of the Catalan Countries) which defined as socialist and pro-independence. But the political rupture took place with the emergence of a new political practice based on mobilisation and confrontation with the Spanish State, beyond the simple dissemination of an ideology. The actions and mobilisations of the 1980s [6 *] extended the influence and support for independence to the Catalan popular classes who identified with the perspective of this new liberation movement.

3. The repression of 1992

In 1992 the Spanish monarchical parliamentary regime intended to end with the Catalan pro-independence movement. Taking advantage of the first arrests related to the Barcelona Olympic Games, it undertook (under the legal direction of the infamous judge Baltasar Garzón) an intense offensive against political independentism that would end with numerous arrests and torture, an action which showed the true face of the Spanish State at a time when, among broad social sectors, there was an awareness of the economic drainage suffered by Catalonia, and which was leading to ruin large layers of the population. Repression thus contributed to an increase in political consciousness.

The pro-independence movement had already predicted that the Spanish State would take advantage of what the Spanish elite called the *Fifth Centenary* (of the Spanish conquest of America) to make Spanish and colonialist propaganda; and it had also warned that there would be very strong repression taking advantage of the favourable climate offered by the pretext of security at the time of the 1992 Olympics.

The fact is that this repression had important consequences because, as often happens in cases of occupation by an oppressive state, repressive offensives reach an exceptional time when the population perceives them as signs of hatred against the whole people; in Girona that offensive of the Spanish State was scandalous, for the different actions that were carried out in a particularly cruel and abusive way because, in this city, they had invaded the premises of the press, they had arrested journalists, they had mistreated and tortured several well known people of Girona, events that had caused an unprecedented upheaval. The scandal of this repressive actions spread throughout the Catalan country, in an environment sensitised in the media by the context of the Olympic Games of 92 which helped, in a significant proportion, to spread the pro-independence message to the whole population.

We should keep in mind, as we have said above, that this repressive actions were held on the Catalan people at a time of estrangement (*disaffection*, as it has been called) from the Catalan population towards Spain; This is how independence opens up to new sectors: it is implanted in many parts of the Catalan Countries, incorporating a new generation of active militancy, and new organisations and groups of the pro-independence left appear; and, on the other hand, it extends itself in the institutional field (autonomic and municipal) in diverse forms as for instance ERC (Esquerra Republicana de Catalunya-Republican Left of Catalonia) and the CUP (Candidatura d'Unitat Popular-Candidacy of Unit Popular). It should be added, in this context, that the examples of new independence countries in the Baltic States and the Balkans helped to create a climate conducive to the independence goal.

The last prisoners of the first expansion of the movement of the 80's were released in 1996. A two-decade period without pro-independence political prisoners was opened, between 1996 and 2017. This temporary "peace" would create a kind of false consciousness within the new pro-independence movement that disoriented the newest sectors of the movement that would expand throughout the first years of the 21st century

4. Expansion and emancipation of the pro-independence mass movement

In the transition to the new century , independence was growing because of the reasons we have explained. And it should be noted that, beyond the configuration of the spaces of political parties and their electoral supports, independentism had been strengthened within unitary areas of struggle throughout the territory (athenaeums... [7 *] , protest platforms, etc.) and in different social sectors, such as the students' world. In universities, independentism became a very influential force in this period, often the most important one, as early as the 1990s, before the founding of the Students' Union of the Catalan Countries (SEPC) in 2006, which consolidated pro-independence hegemony among university students. We also recall that in 2001 the Ramon Barnils Group of Journalists was created, a group of influential young journalists, also of pro-independence nature.

In the political environment of the Spanish monarchical regime, there were factors of a structural nature that were increasingly failing:

1.- The economic oppression that was moving away from the regime a part of its former social base, and had destabilised the bipartisan Spanish system [8 *] . Catalonia's economic exacerbation accentuated the oppressive and critical factors within the Catalan nation, with broad social sectors leading to progressive impoverishment.

2.- The permanent will of the Spanish monarchical regime to end with the Catalan nation (language, political structures, economical progress), an intervention that had started in the 80's and keeps on going nowadays

3.- The depletion of the autonomous policy of the Catalan Government, an exhaustion caused by the difficulties for its operation created by the structures of Spain, which had struck the mechanisms of subordination of the autonomous regime.

And, on the other hand, we must also take into account factors that have emerged with the development of the popular movement:

4.-The rejection of a corrupt and exploitative political regime, increasingly felt by the popular classes of Catalonia, in general, as strange and deeply hostile.

5.-The advance of the pro-independence consciousness that puts on the horizon a possible liberating goal, an advance that had made a leap in 1992, when it appeared in the open, for important masses of the population, the deeply oppressive character of this state.

The rejection by the Spanish State of the text of a new proposal for a Statute of Autonomy approved by a large majority in the Parliament of Catalonia on September 30, 2005, began to create a growing awareness of political exclusion, a feeling that was reflected in the vindication of the 'Right to decide' of the Catalan people collected by the PDD (Platform for the Right to Decide). This unitary organisation convened a large demonstration on February 18, 2006, which brought together hundreds of thousands of people in Barcelona. It is from this moment on that we believe that we can speak of a true political emancipation of the pro-independence mass movement because, since that date, the movement has acquired its own capacity to convene, independently of the major parliamentary parties at the time [CiU (Convergència i Unió, catalanist moderate party) and the PSOE (PSC in Catalonia, Spanish "socialist" monarchical party)]. These parties had opposed to the demonstration.

The root cause of the widening of pro-independence movement at that time can be found mainly in the process of proletarianisation of large sections of the population [9 *] a fact that contributed to strengthen a political base that was combative and in favour of a pro-independence rupture.

5. The construction of unity beyond parliamentary parties

The most important aspect of the pro-independence expansion of the 21st century, in the organisational sphere, is undoubtedly the creation of organisations that have spread beyond parliamentary parties. The PDD (Platform for the right to decide) that we have already described briefly, can be considered a first experience in this direction: created in 2005, it convened hundreds of thousands of people in 2006 and 2007 and carried out a first wave of territorial expansion that was nourished, in large part, by people not integrated into any political party in the parliamentary sphere.

Then, in September 2009, an experience that would complete this expansion took place: the Town Council of Arenys de Munt (in the Maresme region, north of Barcelona) where the mayor was a pro-independence activist (from the CUP candidacy) it took the initiative to convene a popular consultation on the independence of Catalonia with important results [10 *]. The experience spread rapidly and by the following December 160 Catalan municipalities would have begun efforts to bring this mobilisation to their population. The result is considerable: between 2009 and 2011 more than 500 Catalan municipalities took part in this great mobilisation with participations and favourable votes similar to those of Arenys de Munt. But most important of all, there were 60,000 volunteers scattered throughout the territory, a fact that established a first militant mass base that will be maintained throughout the process.

The creation of the Catalan National Assembly (ANC) in March 2012 would be a first consequence, an organisation that would soon bring together 50,000 members. Over the following years (2012-2017) the ANC convened mobilisations in favour of its own state, in favour of Independence and for a Catalan Republic, managing to mobilise, in each case, between one million and two million people. The images of these mobilisations are always impressive and have remained for History.

It should be noted that the mobilisations of the ANC are not unique during these six consecutive years because, as a result of popular pressure, there has been a mobilisation in the heart of the European Union (mobilisation called '10000 in Brussels') [11 *] and the plebiscite on the independence of Catalonia (officially convened, but not binding) of November 9, 2014 with the participation of 2,344,828 people and a result of 80.91% in favour of independence for Catalonia.

In the electoral field, the pro-independence majority prevailed In the 2015 Catalan elections, Carles Puigdemont was elected president of the Generalitat de Catalunya, thanks to the 72 votes of *Junts pel Sí* (62) and the *CUP* (10).

All of this paved the way for the official convening of the referendum in 2017, an event that we will discuss in detail below.

6. The self-determination referendum and the declaration of independence

The second half of 2017 was characterized by events that marked the later development of the Catalan independence process. The main events began in the autumn of 2017 with precedent facts from August 20 concerning the Islamo- fascist attacks that took place in Catalonia, with connections that were never clarified with the Spanish secret services [12 *]. And in September of that year there was a major police and military offensive (by the Spanish armed police and civil guard) in search of clues to prevent the referendum called for October 1. And on the 27th of september the Spanish occupation forces assaulted different premises of the Cataln Government, in search of evidences about the Referendum. That repressive actionl was protested with massive popular gatherings [13*].

These fruitless searches (propaganda, ballot boxes, documentation, etc.) failed to prevent the referendum on October 1 [14 *] that the Spanish State was trying to deactivate with blows and rubber bullets in order to put obstacles in the way of a Referendum that the State feared it could lose. We need to remind that the call by the Spanish king against the independentism had a clear consequence: the popularisation among the Spanish population of the war cry "a por ellos" (go afgtter them!), a cry that express the fascist, catalanophobic content of the Spanish mobilisation against the pro-independence movement. The number of injured in the repression of the referendum was 1066, according to the study carried out by Núria Pujol-Moix of the Autonomous University of Barcelona and researcher at the Research Institute of the Hospital de Sant Pau in Barcelona [15 *].

The events unfolded quickly: On October 10, President Puigdemont proclaimed the Catalan Republic, but it was immediately suspended. And on October 27 it was proclaimed in the Parliament of Catalonia, that in spite of the exaggerated prudence of the gestures [16 *], it was also the object of a very harsh repression. The Spanish State government applied the article 155 of the Spanish Constitution, which allows the intervention of the Generalitat de Catalunya, from October 27, 2017 and paved the way for a repressive offensive that lasted until more than three years later.

In anticipation of the Spanish repressive offensive, the Government of the Generalitat took refuge in exile (in Brussels) but some of its members appeared in court (supposedly hoping that there would be sentences adjusted to strict legal criteria, due to the fact that

all the decisions had been taken within the current law and strictly observing the democratic processes within the Parliament of Catalonia).

But the response from Spain was very tough not only against the Catalan Government and Administration, but also against any expression of the pro-independence movement: the two leaders of the aforementioned independentist civilian movement, detained and imprisoned already in the month of September, and seven members of the government arrested in October remained in prison at least until the date of the trial, which took place between February and June 2019, almost three years later. And then the sentences were exaggerated, as we will discuss.

At the same time, the Spanish monarchical regime was activating a savage repression against the pro-independence movement, by using the judicial and police structure to carry out abusive and arbitrary actions involving more than 3,000 people in accusations related to various protest mobilisations that took place in the following months.

We would also like to underline that the Spanish monarchical regime mobilised some falangist and francoist groups (related to reactionary parties as *Ciudadanos* , *Partido Popular* , *Sociedad Civil Catalana*...) to start a prosecution of the pro-independence partisans on the streets with the objective of creating difficulties in the popular protest and to strive to prevent, by means of violent actions, the growth of the independentist conscience.

Despite this repressive pressure, the pro-independence movement repeatedly showed its strength: on October 3 there was a large general mobilisation (the country shutdown) and on November 8 a general strike. And on November 11, a mass rally took place that filled Carrer de la Marina in Barcelona and its surroundings with about a million people; and on December 7, a crowd of more than 40,000 people travelled to Brussels to show their support for President Puigdemont and the exiled councillors, demonstrating strength and civility at the European level, being the most numerous and civic mobilisation of protesters known in all the history of the city. And on December 21 of the same year 2017, pro-independence won the elections again with the 70 votes of Junts per Catalunya, ERC and the CUP.

7. The repression of the Spanish State

The repression of the Spanish State in relation to the referendum of October 1, 2017, was not limited to previous repressive actions to try to prevent the referendum (including the search of premises in the search for ballot papers or ballot boxes, and the assault on Catalan government offices looking for documents relating to different organisational aspects (the main result of these actions is, as we know, the arrest and imprisonment of Jordi Sànchez and Jordi Cuixart); nor will we now deal with repression on the day of the referendum [17 *] . At this point we will mainly expose the repression **after October 1, 2017** , a repression that has not stopped over the next four years.

It is important to give a sufficient description of the different aspects of repression, assessing the main effects in each case. The repressive actions can be summarised, in broad strokes, in the following:

1. Arrests and persecution of the leaders of the social entities and the government of Catalonia

1.1-The arrest, imprisonment and prosecution of social leaders Jordi Sànchez and Jordi Cuixart (sentenced to 9 years in prison and disqualification for an alleged crime of sedition) .

1.2-The arrest, imprisonment and prosecution of members of the government of the Generalitat de Catalunya who had filed a court order (sentenced to 13 and 9 years in prison and disqualification, depending on the case)

1.3-Prosecution and persecution by means of extradition orders against members of the government of the Generalitat de Catalunya who had chosen exile as a measure of protection [18 *].

2. Violent persecution of people of the pro-independence movement

2.1-Action by street gangs defending the regime against protest mobilisations. Fascist gangs attacked pro-independence activists who hang yellow ribbons as a sign of protest over the existence of political prisoners (a denomination that the Spanish State does not recognise and which is the object of repression by fascist gangs and Spanish judges).

2.2-Action of the judiciary and police as a means of coercion against protest mobilisations using subterfuges such as an alleged 'hate crime' to condemn any protest or confrontation with the police or banning for media of the Electoral Board banners with the slogan 'Freedom of political prisoners' etc. Arbitrariness and abuse became commonplace in the Spanish administration of justice and police action.

3. Persecution of members of the Administration (especially Economy, Foreign Relations, etc.)

4. Persecution of freedom of expression, in general (against individuals in the exercise of the right to freedom of expression) [19 *].

In total, there are 2,800 defendants and about 3,300 people affected (if we take into account the injured, whose number is estimated at 1,000).

The ideology that has guided all the repressive interventions of the Spanish State is based on the sacralisation of dogmas (Spanish constitution, maintenance of the state hierarchy as immovable and the maintenance at all costs of economic monopolies and the sinecures of the state Administration) in which democratic principles based on respect for the views of people conceived as free individuals have no place.

The manipulation of the law has produced real judicial monsters such as the accusation of people for "hate crimes" for criticising the repression of the Civil Guard or the Spanish police, when it is known that this figure of "hate crime" has only its rightful meaning when it serves to defend individuals who are in a situation of weakness or helplessness.

In all cases, the repression has been met with a response from the pro-independence movement. The first important response after the referendum and the harangue of the King of Spain against the Catalans, was immediate in the form of **strikes and general mobilisations** that we have already mentioned, on 3 and 8 October and 18 November. And on December 21, **pro-independence won again the elections** despite the repressive and media pressure it had against it. And, very soon, on April 15, 2018, on the occasion of the half-year anniversary of the imprisonment of the *Jordis* (Jordi Sànchez of the ANC and Jordi Cuixart of Òmnium Cultural), a **large demonstration took place on Avinguda del Paral·lel in** Barcelona with the presence of nearly one million people. This demonstration must be included in the protest week that mobilised thousands of people in favour of Freedom of Expression (with singers, rappers, writers, etc.) organised by the group 'No Callarem'.

We cannot fail to remember the **permanent mobilisation of the workers of the Generalitat de Catalunya** against the effects of the application of article 155. The *Assemblies of Workers in Defense of the Catalan Institutions* (ADIC), permanently mobilised in protest of the controls derived from these abusive effects and for the release of political prisoners and the return of exiles.

In 2019, in the face of the proximity of the general trial to those accused by the referendum, mass mobilisations took place, among which we note the **general strike of February 21, 2019** convened by the intersindical-CSC in protest of precarious

employment, the loss of workers' rights and demanding the rise of the minimum interprofessional wage at € 1200. (a general strike called to coincide with the start of the trial of pro-independence politicians in the Spanish Supreme Court). The CDRs (Committees for the Defense of the Republic) called, on that occasion, various protests and to block roads. Both the government of the Generalitat and the Parliament of Catalonia supported the strike.

Particularly noteworthy are the mobilisations called under the acronym of *Democratic Tsunami* from September 2019, with mass dissemination of propaganda, occupation of offices of the pro-repression banks and other monopolistic companies of the oligarchy of the monarchical regime, etc. . On **October 14, 2019** , with the publication of the sentence of the imprisoned pro-independence leaders, the Democratic Tsunami called for **the blocking of El Prat** Airport (Barcelona Airport), a mobilisation that reached the participation of tens of thousands of people and in which 150 protesters were injured. This was followed in November by acts of disobedience throughout the country, the most notable of which was the cutting of the AP-7 motorway on the Franco-Spanish border, which lasted 30 hours. The repression of this action led to a series of cuts at different points on the motorway [20 *] . The mobilisations ended with an action at the stadium of the Barcelona Football Club.

The event convened by the Council for the Republic , on **February 29, 2020 in Perpignan** , with the presence of President Carles Puigdemont and government in exile, and attended by about 200,000 people, served to strengthen the conviction in the independence goal and to encourage the preparation of the conditions for the effective constitution of the independent Catalan Republic.

Since that date, the COVID-19 pandemic has hampered mass mobilisations but the capacity for ideological and political resistance remained in the regional elections of February 14, 2021 in which independence regained absolute majority, even greater, by the conjunction of 33 + 32 + 9 votes, with a total of 74 seats and about 52% of the votes cast.

These years of repression and mobilisation have contributed to the maturation of pro-independence movement as set out below.

8. Perspectives of the Catalan independence movement

These four years after the autumn of 2017 have served so that Catalan independentism has a clearer knowledge of the different elements that influence the struggle towards their objectives: *Spain* ; the *international situation* ; and the *awareness and mobilisation of the pro-independence movement* .

•With regard to **the Spanish State**, it is necessary to start from the assertion of the irreformable character of the Spanish State. It has become clear that this power bases its action on repression: it can change some forms of repression but it activates and will activate others [21 *] , because the political practice of the Spanish monarchical state is based in a persistent effort to try to make the Catalan pro-independence majority give up its goals. This obsession, typical of the militaristic ideology that dominates this state, is producing a significant wear and tear on its public image, perceived as undemocratic; a wear and tear that can become critical. The accumulation of errors in Spain in this period 2017-2021 (such as the judicialisation of public life, the use of arbitrariness or methods of street phalangism, have led to an accumulation of facts that are clearly moving the State away from approved democracies so that the shortcomings of this political system have already become quite evident .

From the point of view of the forms of government it can be said that the Spanish State is going through a major crisis because if the stability of a political power can be maintained by combining the use of coercion with important doses of consent from the population, we need to say that in Catalonia this balance is broadly unbalanced because of the lack of support the Spanish monarchical regime has in Catalonia.[22*] and its end within the Catalan territory can be considered objectively a matter of time.

It is also important to note that the Spanish 'left' parties, particularly the PSOE (remember that it has been -and is- a fundamental part of the 1978 regime) and even *Podemos*, have amply demonstrated that they share the same degree of Spanish nationalism as the right-wing and far-right parties, although at times they want to be hypocritically portrayed as more moderate.

- **The international arena** depends mainly on the European Union. The EU, despite some formal positions taken, it has remained in a position of 'non-intervention' considering the independence dispute 'an internal affair' of the Spanish State. It seems clear that, this Jacobin-inspired 'club of states' that is the EU will have interest in the existence of an authoritarian state like Spain in southern Europe and in a Mediterranean context that they want to control closely. This is a hypocritical position because an European institution that emphatically manifests itself as democratic denies the most basic democratic rights to the Catalan people. In order to maintain this position, the EU opposes the application of the right to self-determination in the European context, turning a blind eye to the many cases of nations that have become new independent states in our Continent since the last decades. The resolution, through a referendum, of the demand for Scottish independence may help to break this seemingly immovable European position.

The modification of this dogmatic position could also come from the conjunction of two factors: from the consideration that the Spanish State (a clearly parasitic state) would become an excessive and uncomfortable economic burden for the Union that would force to leave ballast, helping to the emergence of Catalonia as a state and as an economically solvent partner; together with the extension of the most solid knowledge, within the EU, of the usual repressive behaviours of anti-democratic inspiration of the Spanish State so that the social and political consciousness of growing sectors of the European population would lead to a change in the approach to the issue. That is why we have to do a call to extend more and more faithful and solvent information about the distress that the power of Spain exercises on the Catalan people.

But the future of the independent Catalan Republic is not resolved only within the European Union, in a world today strongly interrelated in which rivalries between the states of the world are far from having reached a stabilisation. Any mismatch between political forces at the international level can open gaps in the current immovable positions. On the other hand, the proximity of Tamazga (the Amazigh country, North Africa) in the immediate Mediterranean environment suggests the possibility that an alliance between the movements of the stateless European nations of southern Europe and the different spaces for the struggle for freedom in North Africa, open up new opportunities for our peoples. The correlations of international forces mark the emergence of conjunctures favourable to national and popular emancipation [23*].

From a global point of view, the future of the Catalan people is related to the crisis that is opening up in the international capitalist system in which states moved by capitalist mechanisms and interests have increasing difficulties in maintaining membership of progressively impoverished masses of the people who no longer believe the misleading messages of parliamentary politics that has already been reduced to a media show. The struggle is being established today between the propagandistic capitalist parliamentarism of the great states and the participatory democracy that the new independent states can develop, as a result of popular movements born of permanent

mobilisation; states with the capacity to generate more accessible political environments on a human scale.

•As for **the awareness and mobilisation of the pro-independence movement** these four years have been decisive, not only in order to show the resilience of the independence movement (which, despite strong repression, has maintained its social and political implantation, retaining its still electoral weight), but this time has also served to begin to establish important changes in the approach to the struggle for independence:

-A first verification has to do with the **consideration of relative character of the institutions and the autonomic parties** . The independence struggle cannot be directed from the subordinate power of autonomous Catalonia. The fact that the regional government carried out a unique event such as the referendum on independence on October 1, 2017 led to the belief that all future initiatives could be boosted by the regional government. But the strong repression and coercion exercised by the Spanish power and the conservative tendencies that are engendered in the daily administrative management have demonstrated, over the years, the limitations of the regional power and the parties that manage this power, to the point that -even among the pro-independence parties- speeches that are not in favour of the confrontation with the Spanish State have begun to appear [24 *] . The independence movement comes to the conclusion that the autonomous institutions and the parties that lead them must be more closely subordinated to the general and strategic interests and tasks of the independence movement.

-The other conviction of the pro-independence movement of 2021 is the need to **build one alternative popular organisation** , able to work systematically to overcome the Spanish monarchical regime. For this reason, the construction of a whole **network of republican groups** (such as the local councils for the Republic) is a necessity in order to guarantee the territorial implantation of the democratic power that must replace the Spanish monarchical regime in Catalonia [25 *] . The action of this alternative structure is based on the awareness of the employment situation in which the Catalan people find themselves and the need to combat the structures of domination and the bases of the monopolistic economy on which the power of the oligarchies inherited from the Franco regime (companies of the group known as IBEX-35).

-The **defense of the right to protest** . The actions of the police and the judiciary power have tried to stifle the protests by means of arbitrary accusations, unproven charges, etc. for the mere fact of having participated in protest demonstrations. Subsequent mobilisations have shown that repression will never be silenced and that the police cannot pretend that repressive abuse won't be answered through mobilisations and confrontations with the occupation forces. This basic right has therefore been firmly maintained by the mobilisations of the younger sectors of independence [26 *] .

-The **generalisation of rupturist lines of action** towards the monarchical regime. Over the last few months, two lines of action have become widespread throughout the pro-independence political spectrum: the vindication of the goals of Amnesty and Self-Determination [27 *] , goals that put the power of the regime in a situation of denial of its authoritarian and anti-democratic principles. And the conviction that the employment situation suffered by the Catalan people can only be overcome through a permanent and growing mobilisation, that is, going beyond electoral participation, which is considered necessary but not enough.

NOTES

[1 *] **Catalan nation** : We call 'Catalan nation' the set of territories of traditional Catalan language (Northern Catalonia - within the French State-; Catalonia - with the addition of the Catalan language strip of Aragon; the Valencian Country The Balearic and Pitiüses Islands (ie Mallorca, Menorca, Ibiza and Formentera) The Catalan-speaking territory includes the town of Alghero on the island of Sardinia, a territory that the Catalan independence movement considers to link politically to the free future of this island.

[2 *] **Examples of social and cultural effervescence**: Like the well-known Comissions Obreres (Workers 'Commissions), the Neighbors' Associations; the Escolta movement (Boy Scouts), influential magazines such as Serra d'Or, the Nova Cançó catalana with well-known artists who took part in concerts at the Olympia in Paris such as Raimon and Lluís Llach; cultural entities such as Òmnium Cultural, the Obra Cultural Balear and Acció Cultural del País Valencià and the GREC (in Roussillon); publishing houses such as Edicions 62; new political organisations such as the PSAN, or the ECT (in northern Catalonia), radio and TV stations in the Catalan language, etc.

[3 *] **Organisations** :_Not to mention other organisations created at that time already mentioned, such as the PSAN, ECT, IPC etc.

[4*] **Year 1978** : 1978 is the year when the Spanish Constitution was approved by referendum, a Constitution that established the continuity of the Francoist regime structures and stifled in many aspects (language, economy...) the Catalan nation, and, among other things, explicitly prohibited the federation between Catalan-speaking territories.

[5 *] **Repression during transition (and beyond)** :The figure of 182 deaths caused by the Spanish political power during the transition between October 1975 and December 1982 has been established. In the case of Catalan independence, repression never stopped. Thus the pro-spanish attacks against Catalan bookshops in the País Valencià continues from, at least 1972 to 2007. And during this period, in 1993 the young independentist Guillem Agulló was stabbed to death by pro-spanish activists). As for Catalonia, in 1979 the Spanish police on horseback assaulted and interrupted a pro-independence act, without any warning or explanation; and in January 1981 a manifesto against the Catalan language appeared and spread, taking advantage of the coup d'état of February (a fake *coup* provoked mainly to frighten the Catalan national consciousness). In 1982, five militants were imprisoned for carrying a banner with the slogan 'Independence', etc. In the mid-1980s, protesters were beaten by undercover cops after the demonstrations ended. Police insistently threatened the families of the young activists. And in the second half of the 1980s, police groups planted bombs on pro-independence clubs. The amnesty (which had erased the crimes of the Franco regime) was annulled for the pro-independence movement in 1977, so that, from 1965 to 1996, there were Catalan pro-independence activists imprisoned and exiled, with dozens of cases of torture, many of which were reported to the European Court of Human Rights.

[6 *]: **Summary of actions and mobilisations of the 80 's** : The actions and mobilisations were directed against different forms of oppression: defense of workers' and people's struggles, against ecological aggression, against repression, against abusive taxes , against falsehoods broadcast by the media, against the oppression of women, etc.

[7 *] **Casals, Ateneus ...** These are organisations scattered throughout the territory of the Catalan Countries organised around the activities of the pro-independence militancy that carried out debates and proposed mobilisations. They have remained from the 1960s to the present.

[8 *] **Bipartisan system**. Parliamentary political system based on the alternation of two forces of the monarchical regime: the Spanish right of Francoist origin and the self-proclaimed socialist party, the PSOE, apparently opposed to the previous one but, in

fact, equally defender of the monarchical regime that continues the forms of domination of the Franco regime.

[9 *] **Proletarianisation.** It is possible to attribute this massive process of proletarianisation to the financial crises which began in 1998 and expanded in 2008).

[10 *] **First consultation on independence.** The Arenys de Munt Consultation, despite not having an official character or having the support of the mainstream media, achieves a 41% participation (which thus exceeds the participation in the European elections and in the referendum on the European Constitution in Spain, for example), with a result of 96.2% in favour of independence.

[11 *]. **10,000 in Brussels and its repercussions.** This mobilisation called for a referendum on self-determination and was the start of a campaign to demand a referendum at the UN. It should be remembered that following this precedent *International Commission of European Citizens* (ICEC) convened a rally in Brussels on March 30, 2014 under the slogan in English "Europe, we will vote about independence", with the participation of pro - independence social movements from Catalonia , Scotland and Flanders .

[12 *] **Islamofascist attacks .** On the 17th and 18th of August 2017, attacks took place in Barcelona and Cambrils (a coastal town near Tarragona) that raised suspicions, once it became known that the head of the criminal group, who was the imam of the town of Ripoll Abdelbaki es-Satty , was an informant of the Spanish secret services (CNI), a relationship that has never been clarified. Some Spanish politicians had announced, months before the events, the possibility that a momentous action would cause a great commotion in Catalonia that would destabilise the country. The extrajudicial investigation has revealed that one of the aims of the Islamofascist group was the demolition with explosives of the well-known temple of the Sagrada Família, in Barcelona. The accidental explosion of the explosives warehouse discovered in the town of Alcanar would have prevented this action from being carried out.

[13 *]. **Concentrations in September 2017.** The arrests and imprisonment of Jordi Sànchez and Jordi Cuixart , presidents of the ANC and Òmnium Cultural respectively, are related to these rallies. Against all logic, these leaders (who at all times recommended serenity to the concentrated people) are accused of sedition and imprisoned (and, at the time of the trial, sentenced to 9 years in prison by the Spanish Supreme Court).

[14 *]. **The October 1 self-determination referendum.** The question submitted to the referendum was: "Do you want Catalonia to be an independent state in the form of a Republic?". And the result, despite the strong repression, was 2,266,498 valid votes of which 2,044,038 (90.18%) in favour of the independence of Catalonia.

[15 *]. **Repression against referendum participants.** This major crackdown has received numerous condemnations, mainly from the media and international politicians such as the Belgian Prime Minister, the Finnish Foreign Minister, the Slovenian Prime Minister and numerous MPs and the NGO *Human Rights Watch* . It should be noted that the actions of more than 1,000 police officers mobilised led to the closure of only a part of the organised polling stations (13.8%, ie 319 polling stations out of the existing 2,315).

[16 *]. **Declarations of independence .** President Puigdemont suspended the Declaration of October 10 from the perspective of a possible negotiation with the Spanish State, a negotiation that was ultimately non-existent. On the 27th of the same month, the formal proclamation of independence at the seat of the Parliament of Catalonia (declaring the constitution 'of the Catalan Republic, as an independent and sovereign state, democratic and social rule of law') was a formal text, but the registration in the Official Gazette of the Generalitat de Catalunya was not carried out, an unjustified prevention for the foreseeable repressive context.

[17 *]. **On repression not included in point 7.** We do not include in this summary the Islamo- fascist attacks of August 2017 with the involvement of the Spanish intelligence services, due to lack of concrete evidence that was excluded from the trial that took place, despite considering that it was a fact that strongly shocked the country and that it can be considered a repressive fact, at least due to negligence.

[18 *]. **Puigdemont and government in exile.** President Puigdemont was arrested by the German Federal Police in the *land* of Slesvig-Holstein. On April 5, 2018, the Schleswig - Holstein High Court ruled out Puigdemont's extradition for a crime of rebellion. Since then, members of the Catalan government in exile have organised themselves, together with representatives of the pro-independence movement, as the Council for the Republic. The position of members of the Catalan government in exile was strengthened by the fact that they were elected as deputies (Puigdemont, Comín and Ponsatí) in the European Parliament in March 2019, with significant support (Puigdemont with 987,000 votes).

[19 *]. **Freedom of expression.** We remember the repression against rappers Pablo Hasél and Valtònyc , one imprisoned and the other in exile (sentenced to 3 years and 6 months in prison) for the lyrics of their songs against the monarchy and the abuses of the political regime and social current. Hasel, since February 16, 2021, remains imprisoned under a sentence of eight months in prison and a fine of 20,000 euros for incitement for terrorism and slander and ' insults to the Crown and state institutions ' ; and nine months and one more day, for exalting terrorism.

[20 *] **Border cuts.** In these dates also took place in collaboration with the Basque independence movement the border cut in the Basque Country (Behobia).

[21 *] **Repression 2021. Pardons and 'Court of Auditors '.** The political operation of the pardons (granted to the 9 best-known pro-independence political prisoners in June 2021 as a result of European pressure and also with a desire to demobilise pro-independence) does not represent a substantial change in the fundamental line of maintenance of the repression. The latest actions of the Spanish government further deepen the repressive actions as well as the persecution of more and more pro-independence activists, with the scandalous cases of the *Court of Auditors* , where the actions are aimed at the economic ruin of political opponents by means of individual fines of millions of euros, or by means of the new *Law of National Security* that allows the mobilisation of the people and the expropriation of public and private goods “in the case that there are urgent reasons or opportunity that demand it ”, some performances that could undertake by means of a *Royal Decree* and the agreement of the Spanish government, without any more formal requirement.

[22 *]. **Support for the Spanish monarchical regime in Catalonia** is less than 15% (14.6% according to a survey published in the newspaper "Público" of 22.10.206).

[23 *]. **The situation of the 1920s** A good example is this: the war that led to the overthrow of the great pre-capitalist Austro-Hungarian, Ottoman and Russian empires paved the way for new independences (Finland, Poland, Czechoslovakia , Lithuania, etc.), largely driven by revolution of October 1917), and important revolts such as the establishment of the Rif Republic and the independence of Ireland, for example, and the birth of the first outbreaks of Catalan independence. The current state of political crisis in the states, in the very heart of capitalist Europe (with the destabilising element of British Brexit), along with the wave of new independent states as a result of the disintegration of the USSR and the Yugoslav Federation , form a new situation that must be taken into account

[24 *]. **Contradictory actions of the regional government.** Some sectors of the pro-independence movement with responsibilities within the autonomous government have not only not clearly fought against the repression of the Spanish monarchical regime but have also collaborated in the repression by intervening in judicial accusations against

pro-independence protesters. From a general point of view, some analysts of the Catalan pro-independence movement (such as Ramon Grosfoguel , among others) identify these ways of doing things as an abandonment of the struggle for independence (ways of doing things that can be observed in the different pro-independence parties and particularly among ERC leaders). They call these political positions *Junquerism* , referring to the leader of this party, Oriol Junqueras, for being the main propagator of these opposing positions to the confrontation with the Spanish power.

[25 *]. **Popular organisation** . Alternative popular organisation that goes beyond parliamentary practice has not been built solely through republican structures revitalised primarily from exile by the Council for the Republic related to exiled members of the government. Since 2012, the ANC has been building organisational structures throughout the territory. And, in the context of the referendum on October 1, the Committees for the Defense of the Referendum have already appeared, transformed into Committees for the Defense of the Republic (CDR), which have played an important role in the mobilisations of these four years. For this reason, the CDRs have been the subject of a repressive offensive, especially intense between April 2018 and the last months of 2019, through arbitrary allegations, accusations of terrorism, etc.

[26 *]. **Youth mobilisations** . Police violence to prevent rallies and protests has caused hundreds of injured (with losing of vision for eye impact as one of the most serious examples). None of these abuses have been punished by the monarchical regime.

[27 *]. **Amnesty and Self-Determination**. These goals (Amnesty and Self-Determination) have 80% support in Catalan society. Support for the monarchical regime in Catalonia, as we have already pointed out, is less than 15% (14.6%, see previous note 22 *).

* This article will be published (2022) in French as an appendix to the dossier: *Les Amazighs et les institutions libyennes depuis 2011* , Paris, L'Harmattan

** *Carles Castellanos* is an industrial engineer and linguist, pro-independence activist since 1960, professor at the UAB and author of numerous texts (articles, books, etc.) on the linguistic phenomenon (on the Amazigh language, among others) and on different social and political aspects of Catalan society and the struggles for popular liberation in the Catalan Countries and elsewhere.

** *Ignasi Fortuny* is a lawyer in Paris and Barcelona; pro-independence activist since 1970.

Analyse du processus catalan actuel vers l'indépendance

Carles Castellanos i Llorenç – Ignasi Fortuny i Ribas*

Avant-propos

Le processus catalan actuel vers l'indépendance qui a atteint une portée massive depuis l'an 2006, a certainement besoin de s'exprimer d'une façon claire sans des intermédiaires (des pouvoirs d'État ou des médias officiels, par exemple) qui peuvent en déformer les objectifs, voire les faits, objectifs et faits qui aideront à comprendre ce mouvement.

L'indépendantisme n'est pas un phénomène conjoncturel. La révolte du peuple catalan contre les pouvoirs qui ont cherché de l'assujettir à travers l'histoire, puise ses racines dans l'époque des monarchies absolues qui ont vu d'importants mouvements de résistance. Mais, dans cette analyse, nous exposerons les faits les plus récents. Pour comprendre le mouvement indépendantiste actuel nous nous limiterons à décrire l'évolution de la conscience politique du peuple catalan pendant les six dernières décennies dans un environnement constitué par des pouvoirs étatiques, commandés par des idéologies capitalistes et héritiers de conceptions de pouvoir nées de l'absolutisme jacobin.

1. Un processus se situant entre deux mutations importantes

On peut expliquer l'histoire récente du mouvement indépendantiste catalan par la description des deux périodes d'expansion qu'il a subi à travers les cinq dernières décennies. À ce propos, on a établi deux dates symboliques : **1979** et **2012**, la première marquant la naissance des actions et mobilisations des années 80 du dernier siècle ; et la dernière annonçant la période des grandes et croissantes mobilisations de masse qui sont parvenues jusqu'à nos jours.

Il s'agit de deux conjonctures différentes associées à des mutations sociales qui peuvent nous aider à comprendre dans chaque cas les conditions de la croissance de notre mouvement.

L'indépendantisme de 1979 est le résultat d'une conjoncture nationale et internationale que nous pouvons résumer à différents facteurs tels que *l'effervescence sociale et culturelle des années 60 et 70, la situation internationale marquée par l'existence du bloc socialiste comme étant le modèle opposé au système capitaliste et, l'existence des luttes révolutionnaires pour l'indépendance* dans différents pays autrefois colonisés comme la Chine, Cuba, l'Algérie et le Vietnam... mais aussi les exemples européens de pays autrefois soumis en Europe, comme l'Irlande, en tant que cas paradigmatique.

Dans un contexte d'effervescence dans l'ensemble de la nation catalane (1) il est important d'y inclure également l'influence idéologique des courants de libération de mai 68 commencés à Paris qui ont exercé une influence, non seulement en France, mais également dans l'ensemble des Pays Catalans. Dans les années 60 et 70, ce processus d'effervescence se manifeste par l'intermédiaire de nombreuses organisations populaires, mais également de diverses plateformes culturelles, publications, apparition de maisons d'éditions et de communication, etc. (2)

Cette résurgence des mouvements populaires et culturels dans les Pays Catalans a été contrecarrée par une vague répressive très importante des pouvoirs de l'État espagnol comme nous l'évoquerons ultérieurement. L'avancée dans la conscience populaire a été détournée de ses objectifs de libération en raison du pacte établi entre les leaders de l'opposition antifranquiste et le régime franquiste pour le rétablissement d'une monarchie de type parlementaire, sans pour autant remettre en cause le régime franquiste et ses crimes. Les structures répressives (police, système judiciaire, appareil d'État, etc...) sont

maintenues. Nous reviendrons sur cette question au prochain chapitre en traitant des événements plus récents, car la continuité des structures de répression franquiste constitue l'un des éléments qui permettent de comprendre les caractéristiques profondes de l'Etat espagnol actuel.

La première expansion de l'indépendantisme actuel se produit dans les années 80, coïncidant avec l'apparition de nouvelles organisations qui réussissent une percée considérable parmi la jeunesse, en particulier le Mouvement de Défense de la Terre (MDT) et Terra Lliure (3). Cette première phase de l'indépendantisme actuel se développe principalement de 1979 à 1989. Elle se caractérise par la mobilisation, tout le long de cette décennie, de milliers de personnes, tel que nous l'évoquerons dans le deuxième chapitre.

L'indépendantisme de l'année 2012, bien que répondant à des caractéristiques différentes de l'indépendantisme de la première phase, présente des similitudes avec celui-ci en ce qu'il est porteur de facteurs importants de changement.

Au niveau de la conscience populaire, le peuple catalan est en train de manifester une certaine déception (ou désaffection comme on l'a dit parfois) à l'égard du système politique, déjà bien avant les années 90 du siècle dernier, face aux conséquences de la politique sociale et culturelle du système monarchique espagnol créé en 1978 (4). À l'échelle internationale, se produisent un certain nombre de phénomènes liés à la chute de régimes politiques de l'Europe de l'Est appartenant à l'aire d'influence de la Russie ou de l'ancienne URSS. Le 10 novembre 1989, lors de la chute du mur de Berlin, et au cours des années 1990 et 1991, nous assistons à la dissolution de l'URSS. A la même époque, c'est la dissolution de la Yougoslavie et tout au long des années 90 naissent un certain nombre d'états indépendants issus de ces événements. Cette conjoncture indépendantiste de l'Europe de l'Est n'est pas un phénomène isolé car dans des contextes similaires, ont lieu d'autres mouvements du même type, tels que celui du Québec au Canada où s'est tenu en 1995 un référendum d'autodétermination, ou encore celui de l'Écosse où un référendum a eu lieu en 2014. Dans ces deux cas, les référendums ont été perdus par les indépendantistes avec un résultat minime. Toutefois le sentiment indépendantiste s'est maintenu voire a augmenté. Dans le cas écossais, le débat autour du Brexit a influencé favorablement la réclamation d'indépendance, un processus qui avance parallèlement à la possible annexion de l'Irlande du Nord par la République d'Irlande.

Par ailleurs il y a deux cas plus proches dont il faut tenir compte, les cas de la Corse et du Pays basque qui restent très vivants.

Le processus d'indépendance catalan, donc, au début du XXIe siècle se situe dans un contexte d'effervescence de la revendication nationale, qui est devenue aujourd'hui l'un des enjeux sociétaux au sein de l'Europe capitaliste. D'où l'importance et à la fois la difficulté de ce combat. Une autre caractéristique importante de l'époque actuelle réside dans la crise généralisée du système politique dans les pays capitalistes. Celle-ci se manifeste par la difficulté croissante du système à mener de front à la fois le maintien de formes de participation démocratique et de régulation écologique avec des dynamiques économiques prédatrices du capital. Ainsi, les États deviennent des machines contrôlées par les élites chaque fois plus éloignées des populations. Un tel fonctionnement fait des États des instruments instables, rendant possible de nouveaux phénomènes favorables à des ruptures émancipatrices à caractère indépendantiste, dès lors que ces ruptures s'identifient avec les intérêts des classes populaires.

Nous reviendrons sur ce sujet à plusieurs reprises dans cet article, à l'occasion desquelles nous essayerons de répondre à des questions telles que : « Qu'est-ce ce qui a permis l'enracinement progressif de l'indépendantisme au sein de la société catalane ? »

2. Une naissance contre le pacte monarchique de la transition espagnole.

L'indépendantisme catalan contemporain a commencé à se configurer sous forme d'opposition frontale au pacte de la transition politique vers le régime parlementaire monarchique dont nous avons déjà parlé.

La majorité des leaders politiques de l'Etat espagnol ont négocié avec des secteurs du régime franquiste conscients de la crise du régime dictatorial, une issue sous forme de pacte pour la création d'un régime monarchique de type parlementaire. Ce pacte est fixé par une constitution adoptée par référendum en 1978 après une période de forte répression. (5)

Le mouvement indépendantiste en croissance s'est vu plongé dans cette situation sans issue et pour cette raison, parmi la jeunesse dotée d'une conscience sociale et nationale, s'est répandue l'idée que seule l'indépendance politique pourrait empêcher les abus et la répression de ce régime qui perpétue les méthodes et les mécanismes de la domination franquiste. Des noyaux se sont mis à travailler activement pour cet objectif politique qui concentrait en lui-même les aspirations à la liberté et à la justice sociale pour lesquels avaient lutté les forces démocratiques et antifranquistes. Les mobilisations s'accroissent alors pendant les années 80 au cours desquelles des collectifs de cet indépendantisme de gauche se consolident dans l'ensemble du pays.

Face à cette nouvelle expérience sociale et politique qui commence à s'introduire dans la réalité, la question que tout historien chercheur récent peut se poser, sera sans doute la suivante : Qu'est-ce qui a rendu possible son enracinement au sein de la société catalane ?

L'explication principale, selon les analyses les plus convaincantes, est que l'indépendantisme catalan de nos jours a su aller au-delà d'un catalanisme immobiliste et conservateur de l'époque franquiste et la transition, un catalanisme conservateur qui s'est engagé majoritairement dans la construction de l'Espagne des autonomies. L'indépendantisme naissant s'est donc clairement distancié de ce catalanisme (l'autonomisme) identifié à un régime politique issu de la dictature qui ne reconnaissait pas le caractère national du peuple catalan et qui s'était construit à partir de l'appareil administratif et répressif du franquisme sans aucun processus de rupture avec le régime antérieur, processus nécessaire et fondamental pour tout changement démocratique.

Cette prise de distance vis-à-vis des secteurs modérés et conformistes de la société se produit fréquemment dans les expériences des mouvements de libération nationale. Dans le cas du Pays basque, par exemple, l'avènement de la personnalité propre du nouvel indépendantisme s'est produit au cours des années soixante, à savoir avant la fin du franquisme. Aux Pays Catalans ce révélateur s'est produit une vingtaine d'années plus tard, et repose sur de deux « ruptures » successives face à une politique perçue comme étant à beaucoup d'égards en continuité avec le régime politique antérieur. Dans un premier temps (en 1969) se produisit une première rupture à caractère idéologique avec la fondation du PSAN (Parti Socialiste de Libération Nationale des Pays Catalans) qui se définit comme socialiste et indépendantiste. Cependant la rupture politique n'aura lieu qu'avec l'apparition d'une nouvelle pratique politique basée sur la mobilisation et la confrontation avec l'Etat espagnol, au-delà de la simple diffusion d'une idéologie. Les actions et les mobilisations des années 80 du siècle dernier (6) étendent l'influence et le soutien à l'indépendantisme au sein des classes populaires catalanes qui s'identifient avec la perspective de ce nouveau mouvement libérateur.

3. La répression de 1992

En 1992, le régime parlementaire monarchique espagnol a voulu donner un coup dur qu'il espérait mortel et définitif à l'indépendantisme catalan. En profitant d'arrestations en rapport avec les Jeux Olympiques de Barcelone, une offensive de grande ampleur contre l'indépendantisme politique a démarré sous la direction d'un juge de triste mémoire en Catalogne, Baltazar Garzon et qui finira avec de nombreuses arrestations et des tortures. Cette action a mis à découvert la véritable nature de l'État espagnol en coïncidant avec une prise conscience par de larges secteurs sociaux du drainage économique que souffrait la Catalogne et qui la menait vers la ruine de larges couches de la population. La répression a contribué, donc, à la croissance de la conscience politique.

L'indépendantisme avait déjà prévu que l'Etat espagnol voulait profiter de ce que les élites espagnolistes appelaient le « Quinto centenario » (Le cinquième centenaire de la conquête espagnole de l'Amérique) pour faire une grande campagne de propagande espagnoliste et colonialiste. Il avait annoncé qu'une forte répression s'abattrait en profitant du climat favorable qu'offrait le prétexte de la sécurité à l'occasion des Jeux Olympiques de 1992.

En fait cette répression devait entraîner des conséquences importantes car comme il est habituel dans les cas d'occupation par un état oppresseur, les offensives répressives arrivent à un moment exceptionnel où la population les perçoit comme une démonstration de haine contre l'ensemble du peuple. A Gérone, cette offensive de l'Etat espagnol a été perçue comme un véritable scandale en raison des différentes actions menées d'une façon particulièrement cruelle et abusive parce que, dans cette ville, ils avaient dépêché des locaux de presse, ils avaient arrêté des journalistes, ils avaient maltraité et torturé diverses personnes connues et aimées des habitants de Gérone ce qui a produit un bouleversement sans précédent. Le scandale de ces agissements répressifs a été diffusé dans l'ensemble du pays catalan dans un environnement sensibilisé médiatiquement par le contexte des Jeux de 92, ce qui a aidé dans une proportion importante à répandre le message indépendantiste dans l'ensemble de la population.

Il faut tenir compte que, comme nous l'avons déjà dit, cette répression s'abat sur le peuple catalan à un moment d'éloignement, de désaffection progressive de la population catalane envers l'Etat espagnol. C'est ainsi que l'indépendantisme s'ouvre à d'autres secteurs et s'implante dans beaucoup de zones des Pays catalans tout en incorporant une nouvelle génération de militants actifs et apparaissent de nouvelles organisations et collectifs de la gauche indépendantiste. D'autre part, ces militants s'introduisent dans les institutions (autonome et municipales) sous de formes diverses comme c'est le cas d'ERC (Gauche Républicaine de Catalogne) et la CUP (Candidatures d'Unité populaire). Il convient de rajouter, dans ce contexte, que les cas de nouvelles indépendances dans les Balkans et les Pays Baltes ont aidé à créer un climat favorable à l'objectif d'indépendance.

En 1996 les derniers prisonniers de l'expansion du mouvement depuis les années 80 ont été mis en liberté. Une période de deux décennies sans prisonniers politiques indépendantistes s'est ouverte entre 1996 et 2017. Cette « paix » temporaire va créer une sorte de fausse conscience au sein du nouvel indépendantisme, qui va désorienter les secteurs les plus récents du mouvement et qui va se prolonger jusqu'au début des années du 21e siècle.

4. Essor et émancipation du mouvement indépendantiste de masse

Avec le nouveau siècle, l'indépendantisme s'est renforcé pour les raisons que nous avons évoquées. Il faut toutefois préciser qu'au-delà de la configuration des espaces des partis politiques et de leurs supports électoraux, l'indépendantisme s'est renforcé dans le

cadre de structures unitaires de lutte dans l'ensemble du territoire (*casals, ateneus* (7), plateformes de revendication, etc.) et dans les différents secteurs sociaux comme par exemple, dans le milieu étudiant. Dans les universités l'indépendantisme devient, pendant cette période, une force très influente, souvent majoritaire. C'est déjà dans les années 90, avant la fondation du Syndicat d'Etudiants des Pays Catalans (SEPC) l'année 2006, qui consolide l'hégémonie indépendantiste parmi les étudiants universitaires. Nous devons rappeler également qu'en 2001 s'était constitué le groupe de journalistes Ramon Barnils, un groupe de jeunes et influents journalistes à caractère indépendantiste.

Dans l'environnement du régime monarchique espagnol, apparaissent des facteurs à caractère structurel qui vont être source d'erreurs :

1-L'oppression économique qui éloigne du régime une partie de son ancienne base sociale, ce qui a déstabilisé le système espagnol bipartisan (8). L'imposition économique croissante de la Catalogne accentue les facteurs d'oppression de la nation catalane provoquant l'appauvrissement progressif de vastes secteurs sociaux.

2-La volonté permanente du régime monarchique espagnol de liquider la nation catalane (langue, structures politiques, progrès économique, etc.), une politique qui s'est développée dès le début des années 80 et qui ne s'est jamais arrêté.

3-L'épuisement de la politique autonome du gouvernement catalan, causé par les difficultés propres aux structures de l'État espagnol, qui ont remis en cause les mécanismes de subordination du régime autonome.

D'autre part, il faut tenir compte également des facteurs qui sont apparus progressivement avec le développement du mouvement populaire :

4-Le refus d'un régime politique corrompu et basé sur l'exploitation, facteurs ressentis de forme croissante par les classes populaires de Catalogne, en général, comme étranger et profondément hostile.

5-La progression de la conscience indépendantiste qui montre la possibilité d'un objectif libérateur. Cette croissance a fait un bond en 1992, lorsqu'apparaît clairement pour de larges masses de la population, le caractère profondément oppresseur de cet état.

Le refus par l'État espagnol du texte d'une nouvelle proposition de statut d'autonomie votée avec une ample majorité par le Parlement de Catalogne le 30 septembre 2005, est à l'origine d'une conscience croissante reprise par la PDD (Plateforme pour le Droit à Décider). Ce sentiment se reflète dans la revendication du « Droit à décider » du peuple catalan. Cette organisation unitaire a convoqué une grande manifestation le 18 février 2006, qui a rassemblé des centaines de milliers de personnes à Barcelone. C'est à partir de ce moment que nous pouvons considérer la naissance d'une véritable émancipation politique du mouvement indépendantiste de masse dans la mesure où, à partir de cette date, le mouvement acquiert une capacité de convocation propre de façon indépendante des grands partis parlementaires de cette époque (*Convergència i Unió*, un parti catalaniste modéré) et le PSOE (PSC en Catalogne, parti monarchique socialiste espagnol), partis qui, il faut le rappeler, s'étaient opposés à la manifestation.

La raison de fond qui explique à cette époque que le mouvement indépendantiste devienne un mouvement de masse se situe principalement dans la prolétarianisation de larges secteurs populaires (9). Il s'agit d'un élément qui contribue à renforcer une base politique combative et favorable à la rupture indépendantiste.

5. La construction de l'unité au-delà des partis parlementaires.

L'aspect le plus important de l'expansion indépendantiste du XXIe siècle, au niveau des organisations, se situe sans doute dans la création d'organisations qui se sont développées au-delà des partis parlementaires. La PDD (Plateforme pour le Droit à Décider) dont nous avons déjà parlé, peut être considérée comme une première expérience dans cette direction : fondée en 2005, elle parvient à convoquer des centaines de milliers de personnes durant les années 2006 et 2007. Elle se développe dans l'ensemble du pays en se nourrissant principalement de personnes non-membres des partis politiques parlementaires.

Dès le mois de septembre 2009, a lieu une expérience qui consolidera son expansion : la mairie de la commune d'Arenys de Munt (au nord de Barcelone) dont le maire est indépendantiste (de la candidature CUP) prend l'initiative de convoquer une consultation populaire sur l'indépendance de la Catalogne avec des résultats surprenants (10). Cette expérience se répand rapidement et déjà au mois de décembre 160 communes catalanes ont organisé leur propre consultation. Le résultat est considérable. Entre les années 2009 et 2011, plus de 500 communes prennent part à cette grande mobilisation avec une participation et des résultats semblables à ceux d'Arenys de Munt. Cependant le plus important c'est la collaboration de plus de 60 000 volontaires sur l'ensemble du territoire catalan. Cette mobilisation constitue une première base militante de masses qui se maintiendra tout au long du processus.

La création de l'Assemblée nationale catalane (ANC) au mois de mars 2012 en constituera la première conséquence, une organisation qui rassemblera très rapidement 50 000 membres. Tout le long des années successives (2012-2017) l'ANC va convoquer des mobilisations en faveur d'un État propre, de l'indépendance et pour une République catalane, en réussissant à mobiliser à chaque occasion entre un et deux millions de personnes. Les images de ces mobilisations sont impressionnantes et constituent des événements historiques.

Il est important de remarquer que les mobilisations de l'ANC ne sont pas les seules pendant ces années. Grâce à cette pression populaire, une mobilisation a eu lieu, le 7 mars 2009, au cœur même de l'Europe, appelée « 10.000 à Bruxelles » (11) et une consultation sur l'indépendance de la Catalogne, convoquée officiellement mais avec un résultat non contraignant le 9 novembre 2014 avec une participation de 2 344 828 personnes et un résultat de 80,91 % de votes favorables à l'indépendance de la Catalogne.

Sur le plan électoral la majorité indépendantiste s'impose. Aux élections catalanes de 2015, Carles Puigdemont est élu président de la Généralité de Catalogne grâce aux 72 voix des députés de *Junts pel SI* (62 voix) et de la CUP (10 voix).

Tous ces faits ont constitué une condition préalable à la convocation d'un référendum officiel pour l'indépendance en 2017, un événement que nous allons traiter.

6. Le référendum d'autodétermination et la déclaration d'indépendance.

La deuxième moitié de 2017 s'est caractérisée par des événements qui vont marquer le développement postérieur du processus indépendantiste catalan. Les faits principaux commencent en automne 2017 avec des antécédents à partir du 20 août lors des attentats islamofascistes (12) qui se sont produits en Catalogne avec des connexions avec les services secrets espagnols qui n'ont jamais été tirées au clair. Au mois de septembre de la même année une grande opération policière et militaire de la police armée et de la *Guardia civil* espagnoles a eu lieu à l'occasion de la recherche de pistes dans le but d'empêcher le référendum convoqué pour le 1er octobre. Le 27 septembre,

les forces d'occupation espagnoles ont pris d'assaut des différents sièges du gouvernement catalan toujours à la recherche d'indices sur le référendum, action répressive qui eut comme riposte de massives concentrations populaires. (13)

Ces recherches infructueuses (de matériel de propagande, d'urnes, de documents, etc) n'ont pas réussi à empêcher le référendum du 1er octobre. (14) L'État espagnol a alors eu recours à la violence (coups de matraques, balles en caoutchouc) dans le but d'entraver le déroulement normal du référendum qu'il craignait de perdre. N'oublions pas la harangue télévisée du roi d'Espagne du 3 octobre contre l'indépendantisme catalan, harangue qui eut comme conséquence la popularisation au sein de la population espagnole du « *a por ellos* » que l'on pourrait traduire par « On va se les faire », slogan qui exprime le contenu fasciste et catalanophobe de la mobilisation espagnole contre le mouvement indépendantiste catalan. Le nombre de blessés causés par les forces de l'ordre espagnoles pendant la journée du 1er octobre fut de 1 066 selon une étude réalisée par Nuria Pujol-Moix de l'Université Autonome de Barcelone et chercheuse de l'Institut de Recherche de l'Hôpital de Sant Pau de Barcelone. (15)

Les événements se succèdent très rapidement. Le 10 octobre le président Puigdemont proclame la République catalane mais immédiatement la laisse en suspens. Le 27 octobre, la République catalane est proclamée au Parlement de Catalogne. Malgré la prudence exagérée des gestes (16), la répression s'abat avec la même dureté. Les organismes de l'État espagnol déclarent l'article 155 de la constitution espagnole qui permet l'intervention de la Généralité de Catalogne à partir du 27 octobre 2017 et ouvre la voie à une offensive répressive qui dure encore 4 ans après.

En prévision de l'offensive répressive espagnole, le gouvernement de la Généralité de Catalogne prend le chemin de l'exil (à Bruxelles), toutefois certains de ses membres se livrent à la justice espagnole en s'attendant à être condamnés à des peines correspondant à des critères juridiques stricts, puisque tous les déroulements s'étaient produits dans l'observation de la loi et des processus démocratiques au sein du Parlement de Catalogne.

Cependant la riposte de l'État espagnol est très dure, non seulement contre le gouvernement et l'administration catalanes, mais encore contre toute expression du mouvement indépendantiste. Les dirigeants des deux organisations du mouvement civil indépendantiste arrêtés et mis en prison dès le mois de septembre (v. note 13) et sept membres du gouvernement arrêtés en octobre sont restés en détention jusqu'à la date de l'audience de jugement qui a eu lieu entre les mois de février et de juin 2019, c'est-à-dire pendant presque trois ans. Les condamnations seront d'ailleurs excessives tel qu'on va l'exposer ci-après.

En même temps, le régime monarchique espagnol met en place une répression sauvage contre le mouvement indépendantiste en utilisant la justice et la police pour mener à terme une répression abusive et arbitraire qui concerne plus de 3 000 personnes en les accusant de faits en relation avec les diverses mobilisations de protestation qui ont eu lieu pendant les mois suivants.

Il faut préciser que le régime monarchique espagnol a mobilisé des groupes phalangistes et franquistes en relation avec des partis réactionnaires tels que *Ciudadanos*, *Partido popular*, *Sociedad civil catalana*, etc., dans le but de mettre en place une persécution du militantisme indépendantiste dans la rue avec comme objectif de rendre difficile les protestations populaires et de s'efforcer d'empêcher par l'utilisation de moyens violents, la croissance de la conscience indépendantiste.

Malgré cette pression répressive, le mouvement indépendantiste montre systématiquement sa force. Le 3 octobre a eu lieu une grande mobilisation générale (l'arrêt du pays) et le 8 novembre une grève générale. Le 11 novembre a eu lieu une concentration massive qui a rempli la rue Marina de Barcelone et ses environs d'un

million de personnes approximativement, le 7 décembre quelques 40 000 personnes se sont déplacées à Bruxelles pour manifester leur soutien au président Puigdemont et aux conseillers en exil. Ce fut une démonstration de force et de civisme à l'échelle européenne car il s'agissait de la manifestation la plus nombreuse et civique connue de toute l'histoire de la ville. Le 21 décembre de la même année, l'indépendantisme gagne de nouveau les élections avec les 70 sièges de *Junts per Catalunya*, *ERC* et la *CUP*.

7. La répression de l'État espagnol.

La répression de l'État espagnol en relation avec le référendum du 1er octobre 2017, ne s'est pas limitée à une répression préalable dans le but d'empêcher sa tenue (fouilles de locaux à la recherche des bulletins de vote ou des urnes, assauts aux dépendances du gouvernement catalan à la recherche de documents en rapport avec l'organisation). Le résultat de ces actions eut comme conséquence l'arrestation et l'emprisonnement de Jordi Sanchez et Jordi Cuixart. Nous ne traiterons pas ici la question de la répression le jour du référendum (17). Nous nous limiterons à exposer la répression après le premier octobre 2017, une répression qui s'est poursuivie pendant ces quatre dernières années.

Il est fondamental de décrire suffisamment les différents aspects de la répression tout en évaluant les principaux dans chaque cas. L'on peut résumer la répression à grands traits de la façon suivante :

1. Arrestation et persécution des leaders des organisations sociales et du gouvernement de Catalogne.

1.1. L'arrestation, détention et mise en cause des leaders sociaux, Jordi Sanchez et Jordi Cuixart qui ont été privés de leurs droits civiques et condamnés à 9 ans pour le délit de sédition.

1.2. L'arrestation, détention et mise en cause des membres du gouvernement de la Généralité de Catalogne qui s'étaient livrés à la justice et qui ont été condamnés de 9 à 13 ans d'emprisonnement et à la privation des droits civiques selon le cas.

1.3. Mise en cause et persécution par émission de mandats d'arrêts européens des membres du gouvernement de la Généralité de Catalogne qui étaient partis en exil comme mesure de protection. (18).

2. Persécution violente des militants du mouvement indépendantiste.

2.1. Actions de bandes dans les rues pour défendre le régime contre les mobilisations de protestation. Il s'agit de bandes à caractère fasciste qui attaquent les militants indépendantistes qui accrochent des rubans jaunes comme signe de protestation contre l'existence de prisonniers politiques. Cette qualification de « prisonniers politiques » n'est d'ailleurs pas reconnue par l'État espagnol, et son emploi est même réprimée par l'appareil judiciaire et policier espagnols.

2.2. Agissements de l'appareil judiciaire et policier comme moyen de coaction contre les mobilisations de protestation en utilisant des subterfuges comme le délit de haine dans le but de condamner toute protestation ou affrontement avec la police ou en interdisant par l'intermédiaire du juge électoral des banderoles avec l'inscription de « Liberté pour les prisonniers politiques », etc. L'arbitraire et l'abus constituent des comportements habituels de l'administration de justice ou de l'action policière espagnoles.

3. Persécution violente de l'administration tout spécialement des ministères catalans d'Économie et des Relations extérieures, etc.

4. La persécution contre des personnes dans l'exercice de leur droit à la liberté d'expression.

2800 personnes ont été inculpés et près de 3300 sont concernées si nous tenons compte des environ 1000 blessés.

L'idéologie qui a guidé les interventions répressives de l'Etat espagnol se base sur la sacralisation de dogmes (constitution espagnole, maintien de la hiérarchie étatique en tant que précepte inamovible et le maintien à tout prix des monopoles économiques et les sinécures de l'administration de l'État), où les principes démocratiques basés sur le respect des opinions des personnes comme individus libres n'ont pas lieu d'être.

La manipulation de la loi a généré de véritables monstres judiciaires tel que l'accusation de personnes pour le délit de haine par le seul fait de critiquer la répression de la Guardia civil ou de la police espagnole lorsque le délit de haine ne concerne que la défense de personnes qui se trouvent en situation de faiblesse ou sans défense.

Le mouvement indépendantiste a riposté systématiquement à la répression. La première riposte importante après le référendum et la harangue du roi d'Espagne contre les catalans s'est matérialisée immédiatement sous forme de grèves et de mobilisations généralisées que nous avons déjà évoquées. Les 3 et 8 octobre, le 18 novembre et le 21 décembre, date à laquelle l'indépendantisme remporte de nouveau les élections avec une très forte participation malgré une pression répressive et médiatique adverse. Très rapidement dès le 15 avril 2018, à l'occasion de l'anniversaire des 6 mois d'incarcération des Jordis (Jordi Sanchez de l'ANC et Jordi Cuixart d'*Omnium Cultural*) a eu lieu une grande manifestation à l'avenue du Parallèle de Barcelone en présence de près d'un million de personnes. Cette manifestation s'intègre dans le cadre de la semaine de revendications qui mobilisa des milliers de personnes en faveur de la liberté d'expression (19) avec la participation de chanteurs, de rappeurs, d'écrivains, etc.) organisée par le collectif « *No callarem* » (Nous ne nous tairons pas).

Nous ne pouvons pas oublier la mobilisation permanente des travailleurs de la Généralité de Catalogne contre les effets de l'application de l'article 155 de la constitution espagnole. Les assemblées de travailleurs et travailleuses en défense des institutions catalanes (ADIC) se sont mobilisés en permanence en signe de protestation contre le contrôle à la suite de ces effets abusifs et pour la liberté des prisonniers politiques et le retour des exilés.

En 2019, face à l'approche du jugement des mises en cause pour le référendum ont lieu des mobilisations massives, dont il faut mettre en relief la grève générale du 21 février 2019 convoquée par l'*Intersindical-CSC* en signe de protestation contre la précarité du travail, la perte des droits des travailleurs et en exigeant l'augmentation du salaire minimum interprofessionnel à 1200€. La convocation de cette grève a coïncidé avec la date du début du procès des prisonniers politiques indépendantistes devant le Tribunal Suprême espagnol. Les *CDRs* ont convoqué à cette occasion différentes protestations et des blocages de routes. Aussi bien le gouvernement de la Généralité de Catalogne comme le Parlement de Catalogne ont donné un soutien à la grève.

Sont particulièrement remarquables les mobilisations convoquées sous le sigle de Tsunami Démocratique à partir du mois de septembre 2019 avec une diffusion massive de propagande, occupation d'agences bancaires partisans de la répression et d'autres entreprises monopolistiques de l'oligarchie du régime monarchique, etc. Le 14 octobre 2019 lors du délibéré du jugement contre les leaders politiques indépendantistes incarcérés, le Tsunami Démocratique a fait un appel au blocage de l'aéroport de Barcelone, une mobilisation qui a rassemblé la participation de dizaines de milliers de personnes et à cette occasion 150 manifestants ont été blessés. Au mois de novembre ont eu lieu des actes de désobéissance dans tout le pays. L'acte le plus remarquable fut le blocage de l'autoroute AP-7 à la frontière avec la France qui s'est prolongé jusqu'à 30

heures. La répression de cette action a encore provoqué des blocages sur différents points de l'autoroute (20). La dernière de ces mobilisations eut lieu au stade du Football Club Barcelone.

Le 29 février 2020, le Conseil pour la République a convoqué à Perpignan un grand rassemblement de quelques 200 000 personnes venues de tous les Pays Catalans en présence du Président Carles Puigdemont et le gouvernement à l'exil. Cette manifestation a servi à renforcer la conviction de l'objectif de l'indépendance et à inciter à la préparation des conditions pour rendre effective la constitution de la République catalane indépendante.

Depuis cette date, la pandémie de la COVID-19 a rendu plus difficile toute mobilisation de masse mais la capacité de résistance idéologique et politique se maintient lors des élections autonomes du 14 février 2021. En effet les partis indépendantistes remportent nouvellement les élections avec une majorité absolue renforcée avec un total 74 sièges (33 pour *ERC* + 32 pour *Junts per Cat* + 9 pour la *CUP*) et presque 52 % des voix émises. La grande mobilisation indépendantiste tenue à Barcelone le 11 septembre dernier (2021) a été une confirmation de cette volonté persistante du peuple catalan pour la revendication de l'indépendance.

Ces années de répression et de mobilisations ont contribué à rendre l'indépendantisme plus mûr comme nous allons l'exposer.

8. Perspectives du mouvement indépendantiste catalan

Ces quatre années écoulées depuis l'automne 2017 ont permis à l'indépendantisme catalan d'acquérir une connaissance plus claire des différents éléments qui ont une incidence dans la lutte pour les objectifs : l'État espagnol, la situation internationale et la conscience et la mobilisation du mouvement.

- **En ce qui concerne l'État espagnol**, il faut partir de l'affirmation du caractère irréformable de celui-ci. Il est évident que ce pouvoir base son action sur la répression : il peut changer certaines des formes de la répression mais automatiquement il met en place d'autres formes (21) parce que la pratique politique de l'État monarchique espagnol se base sur un effort persistant dans le but de faire désister la majorité indépendantiste catalane de ses objectifs. Cette obsession, propre à l'idéologie militariste qui domine cet État, produit cependant une dégradation importante de son image publique, perçue comme peu démocratique. Une usure qui peut devenir critique. L'accumulation d'erreurs de l'État espagnol pendant la période 2017-2021, telles que la judiciarisation de la vie politique, le recours systématique à l'arbitraire ou à des méthodes de phalangisme de rue, l'ont porté à s'éloigner clairement des démocraties reconnues, de telle sorte que les lacunes de ce système politique sont devenues évidentes.

Du point de vue des formes de gouvernement, l'on peut dire que l'État espagnol traverse une crise importante. En effet si la stabilité d'un pouvoir politique ne se maintient que dans la mesure où il est capable de combiner l'usage de la coaction avec des doses importantes de consentement de la part de la population, il faut dire qu'en Catalogne cet équilibre se trouve largement décompensé en raison du soutien insignifiant en Catalogne au régime monarchique espagnol (22), et sa fin dans le territoire catalan n'est qu'une question de temps.

Il est également important de constater que les partis de « gauche » espagnols, en particulier le PSOE (rappelons-le faisant partie du régime de 1978) et même Podemos, ont largement démontré qu'ils partagent le même degré de

nationalisme espagnol avec les partis de droite et d'extrême droite même si parfois, dans leur hypocrisie, ils font semblant d'être plus nuancés.

- **L'environnement international dépend essentiellement de l'Union Européenne.** L'UE, malgré quelques prises de position formelles, s'est maintenue dans une position de « non-intervention » tout en considérant le litige indépendantiste comme une « affaire interne » de l'État espagnol. Il semble évident que, pour ce « club d'États » que constitue l'UE, l'existence d'un état autoritaire comme l'espagnol au sud de l'Europe et dans un contexte méditerranéen qu'ils souhaitent contrôler étroitement, va devenir un intérêt certain pendant quelque temps. Il s'agit au fond d'une position hypocrite puisqu'une institution européenne qui se déclare démocratique, nie les droits démocratiques les plus élémentaires au peuple catalan. Dans le but de maintenir cette position elle s'oppose à l'application du droit à l'autodétermination dans le contexte européen. Tout en fermant les yeux face à l'évidence des nombreux cas de nations qui sont devenues des états indépendants dans notre continent durant ces dernières décennies. La résolution moyennant un référendum de la revendication de l'indépendance de l'Écosse peut aider à ébranler cette position européenne apparemment inamovible.

La modification de cette position dogmatique pourrait aussi venir de la conjonction de deux facteurs : de la considération que l'État espagnol, un état clairement parasite, devienne une charge économique excessive et inconfortable pour l'Union qui l'obligerait à lâcher du lest en aidant la Catalogne à devenir un État en tant que membre associé économiquement solvable ; et parallèlement répandre une connaissance plus solide au sein de l'UE des comportements répressifs d'inspiration antidémocratique habituels de l'État espagnol, de telle sorte que la conscience sociale et politique de secteurs de plus en plus importants de la population européenne provoque un changement sur le point de vue de la question. C'est la raison pour laquelle nous devons faire un appel à répandre de plus en plus une information fidèle et solvable de l'étouffement que le pouvoir de l'État espagnol exerce sur le peuple catalan.

Mais le futur de la République indépendante ne se limite pas à l'Union Européenne. Aujourd'hui dans un monde fortement interdépendant dans lequel les rivalités entre les États du monde constituent un frein à une certaine stabilité, toute contradiction entre les forces politiques sur le plan international peut provoquer des fissures entre les positions inamovibles actuelles. D'autre part la proximité de *Tamazgha* dans un contexte méditerranéen permet d'envisager la possibilité d'une alliance entre les mouvements des nations sans état du sud de l'Europe et les différents espaces de lutte pour la liberté du nord de l'Afrique. Cette alliance peut ouvrir de nouvelles opportunités pour nos peuples. Les corrélations de forces internationales marquent l'apparition de conjonctures favorables à l'émancipation nationale. (23)

D'un point de vue global, le futur du peuple catalan est corrélé à la crise du capitalisme international. Les États concernés par des mécanismes et des intérêts capitalistes rencontrent des difficultés croissantes pour maintenir l'adhésion de masses populaires en situation d'appauvrissement progressif, qui ne croient plus aux messages trompeurs d'une politique parlementaire désormais limitée à un show médiatique. Le conflit se situe aujourd'hui entre le parlementarisme capitaliste à caractère propagandiste des grands États et la démocratie participative que les nouveaux États indépendants peuvent développer comme conséquence des mouvements populaires nés de la mobilisation permanente. Il s'agirait d'États avec la capacité de générer des environnements politiques plus accessibles à échelle humaine.

- **Quant à la conscience et la mobilisation du mouvement indépendantiste**, ces quatre dernières années ont été décisives non seulement pour démontrer la résilience du mouvement indépendantiste qui malgré la forte répression a maintenu son implantation sociale et politique tout en conservant sa capacité de mobilisation et en gagnant un poids électoral, mais encore ce temps a également servi à l'établissement de changements importants dans l'approche de la lutte pour l'indépendance.
- Une première justification de cette conscience est en rapport avec le caractère relatif des institutions et des partis autonomistes. Il est impossible de diriger la lutte pour l'indépendance depuis le gouvernement autonome. Le fait que le pouvoir autonome puisse mener à terme le référendum sur l'indépendance du 1er octobre 2017 a peut-être fait penser que toutes les initiatives futures pouvaient venir du pouvoir autonome. Cependant la forte répression et la coaction exercées par le pouvoir espagnol et les tendances conservatrices générées par la gestion administrative quotidienne ont démontré, tout le long de ces années, les limites du pouvoir autonome et des partis qui gèrent ce pouvoir au point que, même entre les partis indépendantistes des discours peu partisans de la confrontation avec l'État espagnol, ont commencé à apparaître (24). Le mouvement indépendantiste est en train d'arriver à la conclusion que les institutions autonomes et les partis qui les dirigent doivent se subordonner étroitement aux intérêts et aux tâches, générales et stratégiques du mouvement indépendantiste.
- L'autre élément expliquant cette mobilisation du mouvement indépendantiste de 2021 est la conscience de la nécessité de construire une organisation populaire, alternative capable de travailler systématiquement pour surmonter le régime monarchique espagnol. C'est pour cette raison que la construction de tout un réseau de collectifs républicains (comme les Conseils locaux pour la République) est un besoin dans le but de garantir l'implantation territoriale du pouvoir démocratique qui doit se substituer au régime monarchique espagnol en Catalogne (25). L'action de cette structure alternative se base sur la conscience de la situation d'occupation où se trouve le peuple catalan et la nécessité de combattre les structures de domination et les bases de l'économie à caractère monopolistique qui constituent le fondement des oligarchies héritées du régime franquiste (entreprises connues comme celles de l'IBEX 35).
- **La défense du droit à protester.** Les agissements de la police et de l'appareil judiciaire ont essayé d'étouffer les protestations moyennant des accusations arbitraires, inculpations sans preuves, etc. par le seul fait d'avoir participé à des manifestations de protestation. Les mobilisations successives ont progressivement démontré que la répression ne sera jamais mise sous silence et que la police ne pourra jamais prétendre que l'abus de la répression ne soit pas l'objet d'une riposte avec des mobilisations et des confrontations avec la police. Ce droit élémentaire a donc été maintenu avec fermeté par les mobilisations des secteurs les plus jeunes de l'indépendantisme. (26)
- **La généralisation des lignes d'action à caractère de rupture** envers le régime monarchique. Tout le long des mois derniers deux lignes d'action se sont généralisées au sein de tout l'éventail politique indépendantiste : la revendication des objectifs d'amnistie et d'autodétermination (27), objectifs qui placent le pouvoir du régime dans une situation de remettre en cause ses principes autoritaires et antidémocratiques. Et la conviction que la situation d'occupation dont souffre le peuple catalan ne pourra être surmontée que moyennant une mobilisation permanente et croissante, c'est-à-dire en allant au-delà de la participation aux élections, qui est considérée comme nécessaire mais pas suffisante.

NOTES

- (1) **Nation catalane** : Nous considérons la « nation catalane » comme l'ensemble de territoires qui parlent traditionnellement la langue catalane (La Catalogne Nord - dans l'Etat français- ; La Catalogne de l'État espagnol -en incluant les territoires de langue catalane de l'Aragon- ; le Pays Valencien ; les Iles Baléares et les Pityuses -c'est-à-dire Majorque, Minorque, Ibiza et Formentera-. Comme territoire de langue catalane, il faut inclure la ville de l'Alguer dans l'île de Sardaigne, territoire que le mouvement indépendantiste catalan envisage rattacher politiquement au futur libre de cette île.
- (2) **Exemples d'effervescence sociale et culturelle** : Tels que les Commissions Ouvrières, les Associations de Quartier, le mouvement scout, les revues influentes telle que *Serra d'Or*, la Nouvelle Chanson catalane avec les artistes connus qui ont participé à l'Olympia de Paris tels que Raimon, Lluís Llach, des organismes culturels tels que *Omnium Cultural*, *l'Obra cultural balear* et *Acció cultural del País Valencià* et le *GREC* (Grup Rossellonès d'Estudis Catalans, dans le Roussillon en France), des maisons d'éditions telles que *Edicions 62*, de nouvelles organisations politiques telles que le *PSAN* ou *l'ECT* (en Catalogne Nord), les émissions de radio et de TV en langue catalane, etc.
- (3) **Organisations** : Sans oublier d'autres organisations créées à cette époque déjà mentionnées, telles que *PSAN*, *ECT*, *IPC*, etc.
- (4) **L'année 1978** : L'année 1978 est celle qui correspond à l'approbation par référendum de la Constitution espagnole consacrant le nouveau régime politique qui maintient les structures du franquisme et étouffe la nation catalane sous beaucoup d'angles (économiquement, linguistiquement, etc.) et, entre autres aspects l'interdiction explicite de la fédération des territoires de langue catalane.
- (5) **Répression pendant la transition (et au-delà)** : L'on a pu dénombrer (Fontana 2014) 182 morts causés par le pouvoir politique espagnol pendant la transition, entre octobre 1975 et décembre 1982. Dans le cas de l'indépendantisme catalan, la répression ne s'est jamais arrêtée. Ainsi les attaques des groupes espagnolistes contre les librairies catalanes au Pays Valencien se sont poursuivies au moins des années 1972 jusqu'en 2007. Pendant cette période, en 1993, le jeune militant indépendantiste, Guillem Agulló est mort poignardé par un groupe espagnoliste. En ce qui concerne la Catalogne, en 1979, la police espagnole à cheval attaque et interrompt un acte indépendantiste sans aucun avertissement ni explication. En janvier 1981 un manifeste contre la langue catalane est apparu et est largement diffusé en profitant du coup d'État du mois de février (un coup d'État provoqué depuis les institutions de l'État espagnol dans le but de freiner la prise de conscience nationale catalane). En 1982 cinq militants sont emprisonnés pour la seule raison de porter une pancarte avec l'inscription « Indépendance », etc. A la moitié des années 1980 ont lieu des matraquages de manifestants par des policiers en civil infiltrés en fin de manifestation. La police menace sans cesse les familles de jeunes activistes, et au cours de la deuxième moitié des années 80, des groupes para-policiers posent des bombes dans locaux indépendantistes. L'amnistie (qui a effacé les crimes du franquisme) ne s'applique plus aux indépendantistes l'année 1977 de telle sorte que de 1965 à 1996, de nombreux militants indépendantistes catalans restent en prison et certains doivent s'exiler. La torture est habituelle dans de nombreux cas, certains ont même été dénoncés devant la Cour Européenne des Droits de l'Homme.
- (6) **Résumé d'actions et de mobilisations des années 80** : Les actions et les mobilisations promues alors par les nouvelles organisations (*IPC* – Independentistes dels Països Catalana ; *MDT*-Moviment de Defensa de la Terra ;

TL -Terra Lliure etc.) avaient lieu contre les formes d'oppression : défense des luttes ouvrières et populaires, contre les agressions écologiques, contre la répression, contre les impôts abusifs, les mensonges des moyens de communication, contre l'oppression de la femme, etc.

- (7) **Casals, ateneus.** Il s'agit d'organismes éparpillées sur le territoire, organisés autour des activités déroulées par les militants menant régulièrement sur place leurs débats et préparant d'une façon permanente et unitaire, leurs actions et mobilisations. Ils ont perduré depuis les années soixante du siècle dernier jusqu'à l'époque présente.
- (8) **Système bipartisan :** Système politique parlementaire basé sur l'alternance de deux forces du régime monarchique : la droite espagnoliste d'origine franquiste et le parti autoproclamé socialiste, le PSOE, apparemment opposé à la droite mais, en fait, également défenseur du régime monarchique et continuateur des formes de domination du franquisme.
- (9) **Prolétarisation :** Il est possible d'attribuer aux crises financières de la fin du siècle dernier (démarrées en 1998 et aggravées en 2008) ce processus massif de prolétarisation.
- (10) **Première consultation sur l'indépendance.** La consultation d'*Arenys de Munt*, sans avoir un caractère officiel, ni compter avec le soutien des moyens de communication les plus influents, obtient une participation élevée atteignant 41 % (pourcentage supérieur au référendum sur la constitution espagnole et aux élections européennes, par exemple) avec le résultat de 96 % du vote favorable à l'indépendance.
- (11) **10000 à Bruxelles et répercussions.** Lors de cette mobilisation, l'on revendiquait un referendum d'autodétermination. C'était le début d'une campagne pour demander le référendum à l'ONU. Il faut rappeler que, en suivant l'exemple de cette manifestation, l'*International Commission of European Citizens* (ICEC) a convoqué une concentration à Bruxelles le 30 mars 2014 sous le thème en anglais « *We will vote about independence* » avec la participation de mouvements sociaux indépendantistes de Catalogne, Ecosse et Flandres.
- (12) **Attentats islamofascistes.** Les 17 et 18 août 2017 ont été perpétrés à Barcelone et à Cambrils (village sur la côte au sud de Tarragone) des attentats qui ont soulevé de sérieux doutes lorsqu'il a été rendu public que le chef du groupe criminel, l'imam de Ripoll *Abdelbaki es-Satty*, était un informateur des services secrets espagnols (CNI), un rapport qui n'a jamais été tiré au clair. Certains politiciens espagnols avaient annoncé, quelques mois avant les faits, la possibilité qu'une action de grande transcendance provoquerait en Catalogne une forte commotion qui déstabiliserait le pays. Les recherches extrajudiciaires ont mis à jour que l'un des objectifs du groupe islamofasciste était la destruction avec des explosifs du temple de la 'Sagrada Família' de Barcelone, un ensemble architectural très connu. L'explosion par accident de l'entrepôt d'explosifs découvert dans la ville d'Alcanar aurait empêché de mener à terme cette action.
- (13) **Concentrations du mois de septembre 2017.** Les arrestations et l'emprisonnement de Jordi Sanchez et de Jordi Cuixart, présidents respectivement de l'ANC et d'*Omnium Cultural*, sont en rapport avec ces concentrations. Envers et contre toute logique, ces leaders (qui n'ont cessé de lancer un appel à sérénité à toutes les personnes présentes) sont accusés de sédition et mis en prison (lors du procès ils ont été condamnés à 9 ans de prison par le Tribunal suprême espagnol).

- (14) **Le référendum d'autodétermination du premier octobre** : La question soumise au référendum fut : « Voulez-vous que la Catalogne soit un état indépendant sous forme de République ? » Le résultat, malgré la forte répression, a été de 2 266 498 voix valables dont 2 044 038 (90,18 %) pour l'indépendance de la Catalogne.
- (15) **Répression contre les participants au référendum.** Cette importante répression a été très condamnée, principalement par les moyens de communication et politiques internationaux comme le premier ministre belge, le ministère des affaires étrangères finlandais, le Premier ministre slovène ainsi que de nombreux députés et de l'ONG *Human Rights Watch*. Il faut remarquer que les agissements de plus de 1000 policiers mobilisés a provoqué la fermeture de certains bureaux de vote organisés (13,8 %, c'est-à-dire 319 bureaux de vote sur un total de 2315).
- (16) **Déclaration d'indépendance.** Le président Puigdemont a suspendu la Déclaration du 10 octobre en raison d'une éventuelle négociation avec l'État espagnol, une négociation qui finalement n'a pas eu lieu. Le 27 du même mois, la proclamation formelle et solennelle de l'indépendance au siège du Parlement de Catalogne (où l'on déclara la constitution de la République catalane en tant qu'un État indépendant et souverain, de droit, démocratique et social.) s'est limitée à une déclaration formelle sans être publiée au Journal Officiel de la Généralité de Catalogne, une précaution injustifiée dans le contexte répressif prévisible.
- (17) **Sur la répression incluse au point 7.** Nous ne traiterons pas dans ce résumé la question des attentats islamofascistes d'août 2017 avec l'implication des services d'information espagnols en raison du manque d'évidence concrètes qui ont été exclus du procès sur le cas. Tout en considérant qu'il s'est agi d'un événement qui a commotionné fortement le pays et qui peut être considéré comme un acte de répression du moins par négligence.
- (18) **Puigdemont et le gouvernement en exil.** Le président Puigdemont a été arrêté par la police fédérale allemande dans le land de *Schleswig-Holstein* le 5 avril 2018. Le tribunal supérieur de justice du *Schleswig-Holstein* a rejeté l'extradition de Puigdemont pour le délit de rébellion. Depuis cette date, les membres du gouvernement catalan en exil ont créé conjointement avec les représentants du mouvement indépendantiste le Conseil pour la République. La position des membres du gouvernement catalan en exil s'est vue renforcée par le fait d'avoir été élus députés au Parlement européen (Puigdemont, Comin et Ponsati) au mois de mars 2019 avec un soutien important (Puigdemont avec 987000 voix).
- (19) **La liberté d'expression.** Nous devons rappeler la répression contre les rappeurs Hasél et Valtònyç, le premier est en prison et le deuxième à l'exil (condamnés respectivement à 3 ans et 6 mois de prison) pour les paroles de leurs chansons contraires à la monarchie et aux abus du régime politique et social actuel. Hasél, depuis le 16 février 2021 est en prison pour remplir sa peine de huit mois et a été condamné à payer 20 000 euros d'amende pour apologie au terrorisme et calomnies et injures à la couronne et aux institutions de l'État, et à neuf mois et un jour en plus pour apologie du terrorisme.
- (20) **Coupures de routes à la frontière** en collaboration simultanée avec le mouvement indépendantiste basque à Béhoïe.
- (21) **Répression en 2021. Grâce et Cour des comptes.** L'opération politique des grâces concédées, en juin 2021, aux 9 prisonniers politiques indépendantistes les plus connus est due à la pression européenne, d'une part, mais aussi dans le but de démobiliser l'indépendantisme, d'autre part. Elles ne représentent pas un changement substantiel de la politique répressive constante de l'État. Les

derniers agissements espagnols vont plutôt dans le sens d'augmenter la répression en persécutant de plus en plus des militants indépendantistes sans oublier le cas scandaleux de la Cour des comptes dont les actions n'ont d'autre objectif que de ruiner économiquement les adversaires politiques moyennant des amendes individuelles de millions d'euros. Mais encore la nouvelle loi de Sécurité globale permet la mobilisation des personnes et l'expropriation de biens publics et privés si des circonstances urgentes ou d'opportunité l'exigent. Ces mesures peuvent être prises tout simplement par décret et l'accord du gouvernement espagnol sans autre exigence légale formelle.

(22)**Le soutien au régime monarchique en Catalogne** est inférieur à 15 % (14,6% selon un sondage publié par le journal « Public » du 22.10.2016).

(23)**La conjoncture des années 20 du siècle dernier** en est un bon exemple : le démantèlement des grands empires précapitalistes Austro-hongrois, Ottoman et Russe à la suite de la Grande Guerre a permis l'indépendance et l'apparition de nouveaux états (Finlande, Pologne, Tchécoslovaquie, Lituanie, etc.). Il est aussi la période de révoltes importants telles que la guerre du Rif, l'indépendance de l'Irlande, par exemple, ou encore l'apparition de nouvelles flambées d'indépendantisme catalan. La conjoncture actuelle de crise politique des États, au cœur même de l'Europe capitaliste (avec l'élément déstabilisateur du Brexit britannique, etc.), conjointement avec la vague de nouveaux états indépendants du fait de la désintégration de l'URSS et de la Fédération Yougoslave, constitue un nouveau contexte qu'il faut prendre en considération.

(24)**Agissements contradictoires du gouvernement autonome.** Certains secteurs de l'indépendantisme avec des responsabilités gouvernementales au gouvernement autonome non seulement n'ont pas combattu clairement la répression du régime monarchique espagnol mais ils ont collaboré avec la répression en se constituant partie civile dans divers procès contre des manifestants indépendantistes. D'un point de vue général, certains analystes du mouvement indépendantiste catalan (tels que Ramon Grosfoguel, entre autres) identifient ces agissements comme constituant un abandon de la lutte pour la rupture indépendantiste (agissements constatés dans les différents partis indépendantistes parlementaires en particulier parmi les dirigeants d'ERC). Ils nomment ces agissements sous le nom de *Junquerisme*, en référence au leader de ce parti, Oriol Junqueras, comme étant le principal propagateur de ces positionnements contraires à la confrontation avec le pouvoir espagnol.

(25)**Organisation populaire.** L'organisation populaire alternative, qui va au-delà de la pratique parlementaire, ne s'est pas construite uniquement grâce aux structures républicaines dynamisées principalement depuis l'exil par le Conseil pour la République en rapport avec les membres du gouvernement à l'exil. Depuis 2012, l'ANC s'est attachée à construire des structures organisatrices dans tout le territoire. Lors du référendum du 1er octobre, les Comités de Défense du Référendum se sont constitués et sont devenus les Comités de Défense de la République. Ils ont joué un rôle de protagonisme important lors des mobilisations pendant ces quatre dernières années. C'est pourquoi les CDR sont toujours l'objet d'une offensive répressive, qui a été spécialement intense entre les mois d'avril 2018 et les derniers mois de 2019 moyennant des inculpations arbitraires et des accusations de terrorisme, etc. une répression qui continue encore de nos jours.

(26)**Mobilisation de la jeunesse.** Les violences policières dans le but d'empêcher les protestations a eu comme conséquence des centaines de personnes blessées (avec des cas de personnes avec perte de la vue en raison de l'impact dans un

œil, comme exemple de cas particulièrement graves). Aucun de ces abus n'a été sanctionné par le régime monarchique.

(27)**Amnistie et autodétermination.** Ces objectifs (amnistie et autodétermination) disposent d'un soutien de 80 % au sein de la population catalane. Le soutien au régime monarchique en Catalogne, comme nous l'avons déjà dit antérieurement, est inférieur à 15 % (14,6 % cf. note 22).

**Cet article sera publié (2022) en français en annexe du dossier : Les Amazighs et les institutions libyennes depuis 2011, Paris, L'Harmattan*

***Carles Castellanos est ingénieur et linguiste, militant indépendantiste depuis 1960, professeur de l'UAB et auteur de nombreux textes (articles, livres etc.) sur le phénomène linguistique (sur la langue amazighe, entre autres) et sur différents aspects sociaux et politiques de la société catalane et des luttes de libération populaire dans les Pays Catalans et ailleurs.*

***Ignasi Fortuny est avocat aux Barreaux de Paris et de Barcelone, militant indépendantiste depuis 1970.*

Análisis del actual proceso catalán hacia la independencia

Carles Castellanos i Llorenç – Ignasi Fortuny i Ribas* Barcelona-París Noviembre de 2021

Prefacio

El actual proceso catalán hacia la independencia, que ha alcanzado una trascendencia masiva desde 2006, ciertamente necesita expresarse de manera clara sin que intermediarios (poderes estatales o medios oficiales, por ejemplo) puedan desvirtuar sus objetivos, o incluso los hechos objetivos) que ayudará a entender este movimiento.

La independencia no es un fenómeno temporal. La rebelión del pueblo catalán contra los poderes que han querido someterlo a lo largo de la historia tiene sus raíces en la época de las monarquías absolutas que vio importantes movimientos de resistencia. Pero en este análisis expondremos los hechos más recientes. Para comprender el actual movimiento independentista nos limitaremos a describir la evolución de la conciencia política del pueblo catalán durante las últimas seis décadas en un entorno constituido por poderes estatales, controlados por ideologías capitalistas y herederos de concepciones de poder nacidas del absolutismo jacobino.

1. Un proceso entre dos mutaciones importantes

La historia reciente del independentismo catalán puede explicarse describiendo los dos períodos de expansión que ha experimentado en las últimas cinco décadas. Al respecto, se han establecido dos fechas simbólicas: 1979 y 2012, la primera marcando el nacimiento de las acciones y movilizaciones de los años 80 del siglo pasado; y el último anunciando el período de las grandes y crecientes movilizaciones de masas que han llegado hasta nuestros días.

Son dos coyunturas diferentes asociadas a los cambios sociales que nos pueden ayudar a comprender en cada caso las condiciones para el crecimiento de nuestro movimiento.

El independentismo de 1979 es el resultado de una coyuntura nacional e internacional que podemos resumir en varios factores, como la efervescencia social y cultural de los años 60 y 70, la coyuntura internacional marcada por la existencia del bloque socialista como modelo opuesto al sistema capitalista y, la existencia de luchas revolucionarias por la independencia en varios países antiguamente colonizados como China, Cuba, Argelia y Vietnam... pero también los ejemplos europeos de países antiguamente sometidos a Europa, como Irlanda, como caso paradigmático.

En un contexto de efervescencia en el conjunto de la *nación catalana* **(1)** es importante incluir también la influencia ideológica de las corrientes de liberación de Mayo del 68 iniciadas en París que ejercieron influencia, no sólo en Francia, sino en toda los países catalanes. En las décadas de 1960 y 1970, este proceso de efervescencia se manifestó a través de numerosas *organizaciones populares*, pero también a través de diversas plataformas culturales, publicaciones, aparición de casas editoriales y de comunicación, etc. **(2)**

Este resurgimiento de movimientos populares y culturales en los Países Catalanes se vio frustrado por una oleada represiva muy importante de los poderes del Estado español, como veremos más adelante. El avance de la conciencia popular se ha desviado de sus objetivos de liberación a causa del

pacto establecido entre los líderes de la oposición antifranquista y el franquismo para el restablecimiento de una monarquía de tipo parlamentario, sin por ello cuestionar el franquismo. y sus crímenes. Se mantienen las estructuras represivas (policía, sistema judicial, aparato estatal, etc.). Volveremos sobre esta cuestión en el capítulo siguiente al tratar hechos más recientes, porque la continuidad de las estructuras de represión franquistas constituye uno de los elementos que permiten comprender las características profundas del Estado español actual.

La primera expansión del actual movimiento independentista se produce en los años 80, coincidiendo con la aparición de nuevas organizaciones que logran un gran calado entre la juventud, en especial el Moviment por la Defensa de la Terra (MDT) y Terra Lliure **(3)**. Esta primera fase del separatismo actual se desarrolló principalmente de 1979 a 1989. Se caracterizó por la movilización, a lo largo de esta década, de miles de personas, como veremos en el segundo capítulo.

El separatismo del año 2012, si bien responde a características diferentes al separatismo de la primera fase, tiene similitudes con este último en que es portador de importantes factores de cambio.

A nivel de conciencia popular, el pueblo catalán está mostrando cierta decepción (o desafección como se ha dicho en ocasiones) respecto al sistema político, ya mucho antes de los años 90 del siglo pasado, ante las consecuencias de la política social y cultural del sistema monárquico español creado en 1978 **(4)**. A nivel internacional se están produciendo una serie de fenómenos vinculados a la caída de regímenes políticos en Europa del Este pertenecientes al área de influencia de Rusia o la antigua URSS. El 10 de noviembre de 1989, cuando cayó el Muro de Berlín, y durante los años 1990 y 1991, asistimos a la disolución de la URSS. Al mismo tiempo, fue la disolución de Yugoslavia y a lo largo de los años 90 nacieron una serie de estados independientes de estos eventos. Esta situación independentista en Europa del Este no es un fenómeno aislado ya que en contextos similares tienen lugar otros movimientos del mismo tipo, como el de Quebec en Canadá donde se celebró en 1995 un referéndum de autodeterminación, o el de Escocia donde se referéndum se llevó a cabo en 2014. En estos dos casos, los separatistas perdieron los referéndums con resultados mínimos. Sin embargo, el sentimiento de independencia se mantuvo e incluso aumentó. En el caso escocés, el debate en torno al Brexit influyó favorablemente en la reivindicación de la independencia, proceso que avanza a la par de la posible anexión de Irlanda del Norte por parte de la República de Irlanda.

Además hay dos casos más cercanos que hay que tener en cuenta, los casos de Córcega y País Vasco que siguen muy vivos.

El proceso de independencia catalán, por tanto, a principios del siglo XXI se sitúa en un contexto de efervescencia de reivindicaciones nacionales, que se ha convertido hoy en uno de los retos sociales dentro de la Europa capitalista. De ahí la importancia y al mismo tiempo la dificultad de esta lucha. Otro rasgo importante de la época actual es la crisis generalizada del sistema político en los países capitalistas. Esto se manifiesta en la creciente dificultad del sistema para compaginar tanto el mantenimiento de las formas de participación democrática y la regulación ecológica con las dinámicas económicas depredadoras del capital. Así, los Estados se convierten en máquinas controladas por élites cada vez más alejadas de las poblaciones. Tal funcionamiento convierte a los Estados en instrumentos inestables, posibilitando nuevos fenómenos favorables a rupturas emancipatorias de carácter independentista, en cuanto dichas rupturas se identifiquen con los intereses de las clases trabajadoras.

Volveremos varias veces sobre este tema en este artículo, con ocasión del cual intentaremos responder a preguntas como: "¿Qué permitió el progresivo arraigo del independentismo en la sociedad catalana?". »

2. Un nacimiento contra el pacto monárquico de la transición española.

El separatismo catalán contemporáneo ha comenzado a tomar forma en forma de oposición frontal al pacto político de transición al régimen parlamentario monárquico del que ya hemos hablado.

La mayoría de los líderes políticos del Estado español negociaron con sectores del franquismo conscientes de la crisis del régimen dictatorial, una solución en forma de pacto para la creación de un régimen monárquico de tipo parlamentario. Este pacto está fijado por una constitución aprobada por referéndum en 1978 después de un período de fuerte represión. **(5)**

El creciente independentismo se vio sumido en esta situación desesperada y por ello, entre la juventud con conciencia social y nacional, se difundió la idea de que sólo la independencia política podía evitar los abusos y la represión de este régimen que perpetúa los métodos y mecanismos del franquismo. Núcleos empezaron a trabajar activamente por este objetivo político que concentraba en sí mismo las aspiraciones de libertad y justicia social por las que habían luchado las fuerzas democráticas y antifranquistas. Las movilizaciones aumentaron luego durante la década de 1980 durante la cual se consolidaron grupos de este movimiento independentista de izquierda en todo el país.

Ante esta nueva experiencia social y política que empieza a introducirse en la realidad, la pregunta que cualquier historiador investigador reciente puede plantearse será, sin duda, la siguiente: ¿Qué hizo posible su arraigo en la sociedad catalana?

La principal explicación, según los análisis más contundentes, es que el independentismo catalán actual ha sido capaz de superar el catalanismo inmovilista y conservador del franquismo y la transición, un catalanismo conservador que se ha comprometido principalmente con la construcción de la España del autonomías. El naciente separatismo, por tanto, se desmarcó claramente de este catalanismo (autonomismo) identificado con un régimen político resultante de la dictadura que desconocía el carácter nacional del pueblo catalán y que se construyó a partir del aparato administrativo y régimen represivo del franquismo sin ningún proceso de la ruptura con el régimen anterior, proceso necesario y fundamental para cualquier cambio democrático.

Este alejamiento de los sectores moderados y conformistas de la sociedad se da con frecuencia en las experiencias de los movimientos de liberación nacional. En el caso del País Vasco, por ejemplo, el advenimiento de la personalidad específica del nuevo independentismo se produce durante la década de 1960, es decir, antes del final del franquismo. En los países catalanes, este revulsivo se produce unos veinte años después, y se basa en dos "rupturas" sucesivas de una política percibida en muchos aspectos en continuidad con el régimen político anterior. Inicialmente (en 1969) hubo una primera ruptura ideológica con la fundación del PSAN (*Partido Socialista d'Alliberament Nacional dels Països Catalans*) que se autodefine como socialista e independentista. Sin embargo, la ruptura política sólo se producirá con la aparición de una nueva práctica política basada en la movilización y el enfrentamiento con el Estado español, más allá de la simple difusión de una ideología. Las acciones y movilizaciones de los años 80 del siglo pasado **(6)** extendieron la influencia y el apoyo independentista entre las

clases populares catalanas que se identificaron con la perspectiva de este nuevo movimiento libertador.

3. La represión de 1992

En 1992, el régimen parlamentario monárquico español quería asestar lo que esperaba fuera un golpe mortal y definitivo a la independencia catalana. Aprovechando las detenciones en el marco de los Juegos Olímpicos de Barcelona, se inició una ofensiva a gran escala contra la independencia política a cargo de un juez de triste memoria en Cataluña, Baltazar Garzón, que terminó con numerosas detenciones y torturas. Esta acción puso de manifiesto la verdadera naturaleza del Estado español, coincidiendo con la toma de conciencia por parte de amplios sectores sociales del drenaje económico que sufría Cataluña y que la conducía a la ruina de amplias capas de la población. La represión contribuyó, por tanto, al crecimiento de la conciencia política.

El independentismo ya había previsto que el estado español quería aprovechar lo que las élites españolas llamaron el "Quinto centenario" (El quinto centenario de la conquista española de América) para hacer una gran campaña de propaganda españolista y colonialista. Había anunciado que caería una fuerte represión aprovechando el clima favorable que ofrecía el pretexto de la seguridad con motivo de los Juegos Olímpicos de 1992.

De hecho, esta represión iba a tener importantes consecuencias porque, como es habitual en los casos de ocupación por parte de un Estado opresor, las ofensivas represivas llegan en un momento excepcional en el que la población las percibe como una demostración de odio contra todo el pueblo. En Girona, esta ofensiva del Estado español fue percibida como un auténtico escándalo por las diversas actuaciones realizadas de forma especialmente cruel y abusiva, ya que en esta ciudad habían despachado oficinas de prensa, habían detenido a periodistas, habían maltratado y torturó a varias personas conocidas y queridas por los habitantes de Girona, lo que produjo una conmoción sin precedentes. El escándalo de estos actos represivos se difundió por todo el país catalán en un ambiente de sensibilización mediática sobre el contexto de los Juegos del 92, lo que ayudó en una proporción importante a difundir el mensaje independentista a toda la población.

De hecho, esta represión iba a tener importantes consecuencias porque, como es habitual en los casos de ocupación por parte de un Estado opresor, las ofensivas represivas llegan en un momento excepcional en el que la población las percibe como una demostración de odio contra todo el pueblo. En Girona, esta ofensiva del Estado español fue percibida como un auténtico escándalo por las diversas actuaciones realizadas de forma especialmente cruel y abusiva, ya que en esta ciudad habían despachado oficinas de prensa, habían detenido a periodistas, habían maltratado y torturó a varias personas conocidas y queridas por los habitantes de Girona, lo que produjo una conmoción sin precedentes. El escándalo de estos actos represivos se difundió por todo el país catalán en un ambiente de sensibilización mediática sobre el contexto de los Juegos del 92, lo que ayudó en una proporción importante a difundir el mensaje independentista a toda la población.

Hay que tener en cuenta que, como ya hemos dicho, esta represión recae sobre el pueblo catalán en un momento de distanciamiento, de progresiva desafección de la población catalana hacia el Estado español. Así es como el separatismo se abre a otros sectores y se instala en muchas zonas de los países catalanes al tiempo que incorpora una nueva generación de militantes activos y aparecen nuevas organizaciones y colectivos de la izquierda independentista. Por otro lado, estos militantes se introducen en las instituciones (autonómicas y municipales) de

diversas formas como es el caso de ERC (*Esquerra Republicana de Catalunya*) y la CUP (*Candidatura d'Unitat Popular*). Cabe añadir, en este contexto, que los casos de nuevas independencias en los Balcanes y los Estados Bálticos han contribuido a crear un clima favorable al objetivo de la independencia.

En 1996 fueron puestos en libertad los últimos presos de la expansión del movimiento desde la década de 1980. Entre 1996 y 2017 se inició un período de dos décadas sin presos políticos independentistas. Esta “paz” temporal creará una especie de falsa conciencia dentro del nuevo independentismo, que desorientará a los sectores más nuevos del movimiento y que se extenderá hasta los primeros años. del siglo XXI.

4. Ascenso y emancipación del movimiento independentista de masas

Con el nuevo siglo, la independencia se fortaleció por las razones que hemos mencionado. Cabe precisar, sin embargo, que más allá de la configuración de los espacios de los partidos políticos y su apoyo electoral, el separatismo se fortaleció en el marco de estructuras unitarias de lucha en todo el territorio (*casals, ateneus (7)*, plataformas de incidencia, etc.) y en los diversos sectores sociales como, por ejemplo, en el ámbito estudiantil. En las universidades, el separatismo se convirtió, durante este período, en una fuerza muy influyente, a menudo en la mayoría. Fue ya en los años 90, antes de la fundación del *Sindicato de Estudiantes de los Países Catalanes* (SEPC) en el año 2006, que consolidó la hegemonía independentista entre los estudiantes universitarios. También hay que recordar que en 2001 se formó el *Grupo de Periodistas Ramon Barnils*, un grupo de jóvenes e influyentes periodistas de carácter independentista.

En el entorno del régimen monárquico español aparecen factores estructurales que serán fuente de errores:

1-La opresión económica que aleja del régimen a parte de su antigua base social, que ha desestabilizado el bipartidismo español **(8)**. La creciente imposición económica de Catalunya acentúa los factores opresivos de la nación catalana provocando el progresivo empobrecimiento de amplios sectores sociales.

2-La voluntad permanente del régimen monárquico español de liquidar la nación catalana (lengua, estructuras políticas, progreso económico, etc.), política que se desarrolló desde principios de los años 80 y que nunca se ha detenido.

3-El agotamiento de la política autonómica del gobierno catalán, provocado por las dificultades propias de las estructuras del Estado español, que ponía en entredicho los mecanismos de subordinación del régimen autonómico.

Por otro lado, también hay que tener en cuenta los factores que fueron apareciendo paulatinamente con el desarrollo del movimiento popular:

4-El rechazo a un régimen político corrupto y basado en la explotación, factores cada vez más sentidos por las clases populares de Catalunya, en general, como ajenos y profundamente hostiles.

5-La progresión de la conciencia de independencia que muestra la posibilidad de un objetivo liberador. Este crecimiento dio un salto en 1992, cuando quedó claro para grandes masas de la población la naturaleza profundamente opresiva de este estado.

La negativa por parte del Estado español del texto de una nueva propuesta de estatuto de autonomía votada con amplia mayoría por el Parlament de Catalunya el 30 de septiembre de 2005, está en el origen de una creciente toma de conciencia por parte de la PDD (*Plataforma por la el Derecho a Decidir*). Este sentimiento se refleja en la reivindicación del "Derecho a decidir" del pueblo catalán. Esta organización unitaria convocó una gran manifestación el 18 de febrero de 2006, que reunió a cientos de miles de personas en Barcelona. Es a partir de este momento que podemos considerar el nacimiento de una verdadera emancipación política del independentismo de masas en la medida en que, a partir de esta fecha, el movimiento adquiere capacidad propia para convocar con independencia de los partidos mayoritarios a los parlamentarios de entonces (Convergència i Unió, partido catalanista moderado) y el PSOE (PSC en Catalunya, partido monárquico español), partidos que, cabe recordar, se habían opuesto a la manifestación.

La razón básica que explica en este momento que el independentismo se convierta en un movimiento de masas está principalmente en la proletarización de amplios sectores populares **(9)**. Este es un elemento que contribuye a fortalecer una base política combativa favorable al quiebre independentista.

5. Construir la unidad más allá de los partidos parlamentarios.

Podría decirse que el aspecto más importante de la expansión de la independencia del siglo XXI, a nivel organizacional, está en la creación de organizaciones que han crecido más allá de los partidos parlamentarios. La PDD de la que ya hemos hablado, puede considerarse como una primera experiencia en este sentido: fundado en 2005, consigue convocar a cientos de miles de personas durante los años 2006 y 2007. Es se desarrolla en todo el país, alimentándose principalmente de personas que no son miembros de partidos políticos parlamentarios.

A partir de septiembre de 2009 tuvo lugar un experimento que consolidaría su expansión: el ayuntamiento del municipio de Arenys de Munt (al norte de Barcelona) cuyo alcalde era independentista, tomó la iniciativa de convocar una consulta popular sobre la independencia de Cataluña con resultados sorprendentes **(10)**. Esta experiencia se está extendiendo rápidamente y ya en diciembre 160 municipios catalanes han organizado su propia consulta. El resultado es considerable. Entre 2009 y 2011, más de 500 municipios participaron en esta gran movilización con una participación y resultados similares a los de Arenys de Munt. No obstante, lo más importante es la colaboración de más de 60.000 voluntarios en todo el territorio catalán. Esta movilización constituye una primera base militante de masas que se mantendrá durante todo el proceso.

La primera consecuencia será la creación de la *Asamblea Nacional Catalana* (ANC) en marzo de 2012, una organización que reunirá muy rápidamente a 50.000 miembros. A lo largo de los sucesivos años (2012-2017) la ANC convocará movilizaciones a favor de un estado limpio, independentista y por una República Catalana, consiguiendo movilizar en cada ocasión entre uno y dos millones de personas. Las imágenes de estas movilizaciones son impactantes y constituyen hechos históricos.

Es importante señalar que las movilizaciones de la ANC no fueron las únicas durante estos años. Gracias a esta presión popular se produjo, el 7 de marzo de 2009, en pleno corazón de Europa, una movilización denominada "10.000 a Brusel·les" **(11)** y una consulta sobre la independencia de Catalunya, convocada

oficialmente pero con carácter no vinculante. resultado el 9 de noviembre de 2014 con una participación de 2.344.828 personas y un resultado del 80,91% de los votos favorables a la independencia de Cataluña.

Electoralmente, prevalece la mayoría separatista. En las elecciones catalanas de 2015, Carles Puigdemont fue elegido presidente de la Generalitat de Catalunya gracias a los 72 votos de los diputados de Junts pel SI (62 votos) y de la CUP (10 votos).

Todos estos hechos fueron requisito previo para convocar a un referéndum de independencia formal en 2017, evento que abordaremos.

6. El referéndum de autodeterminación y la declaración de independencia.

El segundo semestre de 2017 estuvo caracterizado por hechos que marcarán el desarrollo posterior del proceso independentista catalán. Los principales hechos comienzan en otoño de 2017 con antecedentes del 20 de agosto durante los atentados islamofascistas **(12)** ocurridos en Cataluña con conexiones con los servicios secretos españoles que nunca han sido esclarecidos. En septiembre del mismo año tuvo lugar un importante operativo policial y militar de la Policía Armada y la Guardia Civil españolas en la búsqueda de pistas con el objetivo de impedir el referéndum convocado para el 1 de octubre. El 27 de septiembre, las fuerzas de ocupación españolas asaltaron las distintas sedes de la Generalitat catalana en busca de pistas sobre el referéndum, una acción represiva que fue respondida con masivas concentraciones populares. **(13)**

Estos allanamientos infructuosos (de material propagandístico, urnas, documentos, etc.) no lograron impedir el referéndum del 1 de octubre. **(14)** El Estado español recurrió entonces a la violencia (porras, balas de goma) con el objetivo de entorpecer el normal desarrollo del referéndum que temía perder. No olvidemos la arenga televisada del Rey de España el 3 de octubre contra el independentismo catalán, arenga que supuso la popularización entre la población española del "a por ellos" que podría traducirse como "Nosotros los haremos", lema que expresa el contenido fascista y catalanofóbico de la movilización española contra el independentismo catalán. El número de heridos provocados por las fuerzas de seguridad españolas durante la jornada del 1 de octubre fue de 1.066 según un estudio realizado por Nuria Pujol-Moix, de la Universitat Autònoma de Barcelona e investigadora del Instituto de Investigación del Hospital de Sant Pau de Barcelona. **(15)**

Los eventos se suceden muy rápidamente. El 10 de octubre el presidente Puigdemont proclama la República Catalana pero inmediatamente la deja en suspenso. El 27 de octubre se proclama la República Catalana en el Parlament de Catalunya. A pesar de la exagerada cautela de los gestos **(16)**, la represión cayó con la misma dureza. Los organismos estatales españoles declaran el artículo 155 de la constitución española que permite la intervención de la Generalitat de Catalunya a partir del 27 de octubre de 2017 y allana el camino para una ofensiva represiva que se prolongue otros 4 años después.

En previsión de la ofensiva represiva española, el gobierno de la *Generalitat de Catalunya* emprendió el camino del exilio (en Bruselas), sin embargo algunos de sus miembros se entregaron a la justicia española esperando ser condenados a penas correspondientes a estrictos criterios legales, ya que todos los acontecimientos ocurrido en la observancia de la ley y de los procesos democráticos en el seno del Parlament de Catalunya.

Sin embargo, la respuesta del Estado español es muy dura, no solo contra el gobierno y la administración catalana, sino también contra cualquier expresión del independentismo. Los líderes de las dos organizaciones del independentismo civil detenidos y encarcelados en septiembre (ver nota 13) y siete miembros del gobierno detenidos en octubre permanecieron detenidos hasta la fecha de la audiencia de juicio que tuvo lugar entre los meses de febrero y junio de 2019, es decir durante casi tres años. Las penas también serán excesivas como se explicará más adelante.

Al mismo tiempo, el régimen monárquico español lleva a cabo una feroz represión contra el independentismo, utilizando los tribunales y la policía para llevar a cabo una represión abusiva y arbitraria que afecta a más de 3.000 personas, acusándolas de actos relacionados con las distintas movilizaciones de protesta que tuvo lugar durante los meses siguientes.

Cabe señalar que el régimen monárquico español movilizó a grupos falangistas y franquistas en relación con partidos reaccionarios como Ciudadanos, Partido popular, Sociedad civil catalana, etc., con el fin de instaurar en las calles una persecución de la militancia independentista con el objetivo de dificultar las protestas populares y de intentar impedir, mediante el uso de medios violentos, el crecimiento de la conciencia independentista.

A pesar de esta presión represiva, el movimiento independentista mostró sistemáticamente su fuerza. El 3 de octubre se produjo una gran movilización general (el paro del país) y el 8 de noviembre un paro general. El 11 de noviembre tiene lugar una concentración masiva que llenó la calle Marina de Barcelona y sus alrededores con un millón de personas aproximadamente, el 7 de diciembre unas 40 000 personas se desplazaron a Bruselas para manifestar su apoyo al President Puigdemont y los *Consellers* en exilio. Esto fue una demostración de fuerza y civismo a escala europea, porque fue la manifestación cívica más numerosa y conocida en toda la historia de la ciudad. El 21 de diciembre del mismo año, el independentismo volvió a ganar las elecciones con los 70 escaños de Junts per Catalunya, ERC y CUP.

7. Represión por parte del Estado español.

La represión del Estado español en relación con el referéndum del 1 de octubre de 2017 no se limitó a una represión preliminar con el objetivo de impedir su celebración (registros de locales en busca de papeletas o urnas, asaltos a las oficinas de la Generalitat de Cataluña en busca de documentos relacionados con la organización). El resultado de estas actuaciones se saldó con la detención y encarcelamiento de Jordi Sánchez y Jordi Cuixart. No trataremos aquí la cuestión de la represión el día del referéndum **(17)**. Nos limitaremos a exponer la represión posterior al 1 de octubre de 2017, represión que ha continuado durante los últimos cuatro años.

Es fundamental describir suficientemente los diferentes aspectos de la represión evaluando los principales en cada caso. La represión se puede resumir a grandes rasgos de la siguiente manera:

1. Detención y persecución de dirigentes de organizaciones sociales y del gobierno de Cataluña.

1.1. La detención, detención e interrogatorio de los líderes sociales Jordi Sánchez y Jordi Cuixart privados de sus derechos cívicos y condenados a 9 años por el delito de sedición.

1.2. El arresto, detención e interrogatorio de los miembros del gobierno de la Generalitat de Cataluña que se habían rendido a la justicia y que fueron condenados a penas de 9 a 13 años de prisión y privación de derechos civiles, según los casos.

1.3. Interrogatorio y persecución mediante órdenes europeas de detención y detención de miembros del gobierno de la Generalitat de Catalunya que se habían exiliado como medida de protección. **(18)**.

2. Persecución violenta de activistas del movimiento independentista.

2.1. Acciones de bandas en las calles para defender al régimen contra las movilizaciones de protesta. Se trata de bandas de carácter fascista que atacan a los independentistas que cuelgan cintas amarillas en señal de protesta por la existencia de presos políticos. Esta calificación de "presos políticos" no está reconocida por el Estado español, e incluso su uso está reprimido por el aparato judicial y policial español.

2.2. Acciones del poder judicial y policial como medio de coacción contra las movilizaciones de protesta utilizando subterfugios, como el crimen de odio para condenar cualquier protesta o enfrentamiento con la policía, o prohibiendo pancartas a través del juez electoral con la inscripción "Libertad para los presos políticos", etc. La arbitrariedad y el abuso son conductas habituales de la administración de justicia española o de la actuación policial.

3. Persecución violenta de la administración, especialmente de los Ministerios de Economía y Relaciones Exteriores de Catalunya, etc.

4. Persecución contra las personas por ejercer su derecho a la libertad de expresión.

2800 personas han sido imputadas y cerca de 3300 están preocupadas si tenemos en cuenta los aproximadamente 1000 heridos.

La ideología que ha guiado las intervenciones represivas del Estado español se basa en la santificación de dogmas (Constitución española, mantenimiento de la jerarquía estatal como precepto inamovible y el mantenimiento a toda costa de los monopolios económicos y las sinecuras de la administración del Estado), donde no tienen cabida los principios democráticos basados en el respeto a las opiniones de las personas como individuos libres.

La manipulación de la ley ha generado auténticos monstruos judiciales como la acusación de personas por el delito de odio por el mero hecho de criticar la represión de la Guardia Civil o de la policía española cuando el delito de odio atañe únicamente a las personas defensoras que se encuentran en un situación de debilidad o indefensión.

El movimiento independentista luchó sistemáticamente contra la represión. La primera respuesta significativa tras el referéndum y la arenga del Rey de España contra los catalanes se materializó inmediatamente en forma de huelgas y movilizaciones generalizadas que ya hemos mencionado. Los días 3 y 8 de octubre, 18 de noviembre y 21 de diciembre, fecha en la que el separatismo volvió a ganar las elecciones con una altísima participación a pesar de la presión represiva y los medios de comunicación contrarios. Muy rápidamente a partir del 15 de abril de 2018, con motivo del aniversario de los 6 meses de encarcelamiento de *los Jordis* (Jordi Sànchez de la ANC y Jordi Cuixart de *Omnium Cultural*) tuvo lugar una gran manifestación en la Avenida del Paral·lel con la presencia de casi un millón de personas. Esta manifestación se enmarca

en la semana de reivindicaciones que movilizó a miles de personas a favor de la libertad de expresión **(19)** con la participación de cantantes, raperos, escritores, etc.) organizada por el colectivo "No callarem" (No nos callaremos).

No podemos olvidar la movilización permanente de los trabajadores de la Generalitat de Catalunya contra los efectos de la aplicación del artículo 155 de la constitución española. Las *Asambleas de Trabajadores en Defensa de las Instituciones Catalanas (ADIC)* se han movilizado continuamente en protesta contra el control tras estos efectos abusivos y por la libertad de los presos políticos y el regreso de los exiliados.

En 2019, ante la proximidad del juicio de los sospechosos para el referéndum, se produjeron multitudinarias movilizaciones, de las que hay que destacar la huelga general del 21 de febrero de 2019 convocada por la Intersindical-CSC en señal de protesta contra la precariedad laboral, la pérdida de derechos de los trabajadores y reclamando el aumento del salario mínimo interprofesional hasta los 1.200€. La convocatoria de esta huelga coincidió con la fecha de inicio del juicio de los presos políticos independentistas ante el Tribunal Supremo español. Los CDR convocaron en esta ocasión diversas protestas y bloqueos de vías. Tanto el gobierno de la Generalitat de Cataluña como el Parlamento de Cataluña dieron su apoyo a la huelga.

Destacan especialmente las movilizaciones convocadas bajo las siglas de Tsunami Democrático a partir de septiembre de 2019 con difusión masiva de propaganda, ocupación de sucursales bancarias a favor de la represión y otras empresas monopólicas de la oligarquía del régimen monárquico, etc. El 14 de octubre de 2019 durante la deliberación de la sentencia contra los líderes políticos separatistas encarcelados, el Tsunami Democrático convocó al bloqueo del aeropuerto de Barcelona, una movilización que congregó la participación de decenas de miles de personas y en esta ocasión resultaron heridos 150 manifestantes. En noviembre, se produjeron actos de desobediencia en todo el país. El acto más destacable fue el bloqueo de la autopista AP-7 en la frontera con Francia que se prolongó hasta las 30 horas. La represión de esta acción ha vuelto a provocar bloqueos en varios puntos de la carretera **(20)**. La última de estas movilizaciones tuvo lugar en el estadio del Fútbol Club Barcelona.

El 29 de febrero de 2020, el Consejo para la República convocó en Perpiñán un nutrido encuentro de unas 200.000 personas de todos los países catalanes en presencia del presidente Carles Puigdemont y el gobierno en el exilio. Esta manifestación sirvió para reforzar la convicción del objetivo independentista y para animar la preparación de las condiciones para hacer efectiva la constitución de la República Catalana independiente.

Desde esa fecha, la pandemia de la COVID-19 ha dificultado cualquier movilización de masas, pero la capacidad de resistencia ideológica y política se mantiene durante las elecciones autonómicas del 14 de febrero de 2021. En efecto, los partidos independentistas han ganado recientemente las elecciones con una mayoría absoluta reforzada con un total de 74 escaños (33 de ERC + 32 de Junts per Cat + 9 de CUP) y casi el 52% de los votos emitidos. La gran movilización independentista celebrada en Barcelona el 11 de septiembre (2021) fue una confirmación de esta persistente voluntad del pueblo catalán de exigir la independencia.

Estos años de represión y movilizaciones han contribuido a hacer más maduro el separatismo, como explicaremos.

8. Perspectivas del independentismo catalán

Estos cuatro años desde el otoño de 2017 han permitido al separatismo catalán adquirir un conocimiento más claro de los diferentes elementos que inciden en la lucha por los objetivos: el Estado español, la situación internacional y la conciencia y movilización del movimiento.

En lo que se refiere al Estado español, hay que partir de la afirmación de su carácter irreformable. Es obvio que este poder basa su acción en la represión: puede cambiar algunas de las formas de represión pero automáticamente establece otras **(21)** porque la práctica política del estado monárquico español se basa en un esfuerzo persistente por hacer que el catalán mayoría separatista se retire de sus objetivos. Esta obsesión, propia de la ideología militarista que domina este Estado, produce sin embargo un importante deterioro de su imagen pública, percibida como antidemocrática. Desgaste que puede llegar a ser crítico. La acumulación de errores del Estado español durante el periodo 2017-2021, como la judicialización de la vida política, el recurso sistemático a la arbitrariedad o métodos de falangismo callejero, le han llevado a alejarse claramente de las democracias reconocidas, de forma que las carencias de este sistema político se han hecho evidentes.

Desde el punto de vista de las formas de gobierno, se puede decir que el Estado español atraviesa una crisis importante. En efecto, si la estabilidad de un poder político sólo se mantiene en la medida en que es capaz de combinar el uso de la coacción con grandes dosis de consentimiento por parte de la población, hay que decir que en Cataluña este equilibrio es en gran medida descompensada por el escaso apoyo en Cataluña al régimen monárquico español **(22)**, y su fin en territorio catalán es sólo cuestión de tiempo.

También es importante señalar que los partidos de "izquierda" españoles, en particular el PSOE (recordemos que forma parte del régimen de 1978) e incluso *Podemos*, han demostrado con creces que comparten el mismo grado de nacionalismo español con los partidos de derecha. y la extrema derecha aunque a veces, en su hipocresía, pretenden ser más matizados.

El entorno internacional depende esencialmente de la Unión Europea. La UE, a pesar de algunas posiciones formales, ha mantenido una posición de "no intervención" al tiempo que considera la disputa de la independencia como un "asunto interno" del Estado español. Parece evidente que, para este "club de estados" que constituye la UE, la existencia de un estado autoritario como el español en el sur de Europa y en un contexto mediterráneo que se quiere controlar férreamente, se convertirá en un interés definitivo durante algún tiempo. Esta es básicamente una posición hipócrita ya que una institución europea que se declara democrática, niega los más elementales derechos democráticos al pueblo catalán. Para mantener esta posición se opone a la aplicación del derecho a la autodeterminación en el contexto europeo. Mientras se hace de la vista gorda ante la evidencia de los numerosos casos de naciones que se han convertido en estados independientes en nuestro continente en las últimas décadas. La resolución por referéndum de la pretensión de independencia de Escocia puede ayudar a socavar esta posición europea aparentemente inamovible.

La modificación de esta posición dogmática podría venir también de la conjunción de dos factores: de la consideración de que el Estado español, un estado claramente parasitario, se convierte en una carga económica excesiva e incómoda para la Unión que la obligaría a soltar lastre para ayudar a Cataluña a convertirse en un Estado Miembro Asociado económicamente solvente; y al mismo tiempo difundir un conocimiento más sólido dentro de la UE de las

habituales conductas represivas de inspiración antidemocrática del Estado español, para que la conciencia social y política de sectores cada vez más importantes de la población europea provoque un cambio en el punto de vista de la pregunta. Esta es la razón por la que debemos hacer un llamamiento a difundir información cada vez más fiel y solvente de la asfixia que el poder del Estado español ejerce sobre el pueblo catalán.

Pero el futuro de la República independiente no se limita a la Unión Europea. Hoy en un mundo fuertemente interdependiente en el que las rivalidades entre los Estados del mundo constituyen un obstáculo para una cierta estabilidad, cualquier contradicción entre las fuerzas políticas a nivel internacional puede provocar fisuras entre las actuales posiciones inamovibles. Por otra parte, la proximidad de Tamazgha en un contexto mediterráneo permite plantearse la posibilidad de una alianza entre los movimientos de las naciones apátridas del sur de Europa y los diferentes espacios de lucha por la libertad en el norte de África. Esta alianza puede abrir nuevas oportunidades para nuestros pueblos. Las correlaciones de fuerzas internacionales marcan la aparición de coyunturas favorables a la emancipación nacional. **(23)**

Desde un punto de vista global, el futuro del pueblo catalán está correlacionado con la crisis del capitalismo internacional. A los Estados afectados por los mecanismos e intereses capitalistas les resulta cada vez más difícil mantener el apoyo de las masas populares en situación de progresivo empobrecimiento, que ya no creen en los engañosos mensajes de una política parlamentaria ahora limitada a un espectáculo mediático. El conflicto hoy es entre el parlamentarismo capitalista de carácter propagandístico de los grandes estados y la democracia participativa que pueden desarrollar los nuevos estados independientes como consecuencia de los movimientos populares nacidos de la movilización permanente. Estos serían estados con la capacidad de generar entornos políticos más accesibles a escala humana.

En cuanto a la sensibilización y movilización del independentismo, estos últimos cuatro años han sido decisivos no sólo para demostrar la resiliencia del independentismo que, a pesar de la fuerte represión, ha mantenido su presencia social y política manteniendo su capacidad de movilización y ganando un peso electoral, pero sin embargo esta vez también sirvió para establecer cambios importantes en el planteamiento de la lucha por la independencia.

Una primera justificación de esta conciencia está relacionada con el carácter relativo de las instituciones y los partidos autonomistas. **Es imposible liderar la lucha por la independencia desde el gobierno autonómico.** El hecho de que el poder autonómico pudiera llevar a cabo el referéndum independentista del 1 de octubre de 2017 quizás hizo pensar que todas las iniciativas futuras podrían venir del poder autonómico. Sin embargo, la fuerte represión y coacción ejercida por el poder español y las tendencias conservadoras generadas por la gestión administrativa cotidiana han puesto de manifiesto, a lo largo de estos años, los límites del poder autonómico y de los partidos que lo gestionan hasta el punto de que, incluso entre partidos independentistas con discursos poco partidistas de confrontación con el Estado español, empezaron a aparecer **(24)**. El independentismo está llegando a la conclusión de que las instituciones autonómicas y los partidos que las dirigen deben estar estrechamente subordinados a los intereses y tareas generales y estratégicos del independentismo.

El otro elemento explicativo de esta movilización del independentismo de 2021 es la conciencia de la necesidad de **construir una organización popular, una alternativa capaz de trabajar sistemáticamente para superar el régimen**

monárquico español. Es por ello que la construcción de toda una red de colectivos republicanos (como los Consejos Locales por la República) es necesaria para garantizar la implantación territorial del poder democrático que debe sustituir al régimen monárquico español en Cataluña. **(25)**. La actuación de esta estructura alternativa se basa en la conciencia de la situación de ocupación en la que se encuentra el pueblo catalán y la necesidad de combatir las estructuras de dominación y las bases de la economía de carácter monopolista que constituyen el fundamento de las oligarquías heredadas. .del franquismo (empresas conocidas como las del IBEX 35).

Defendiendo el derecho a la protesta. La actuación de la policía y el poder judicial ha tratado de sofocar las protestas con acusaciones arbitrarias, acusaciones sin pruebas, etc. por el mero hecho de haber participado en manifestaciones de protesta. Las sucesivas movilizaciones han ido demostrando que la represión nunca será silenciada y que la policía nunca podrá afirmar que el abuso de la represión no es objeto de una respuesta con movilizaciones y enfrentamientos con la policía. Este derecho elemental ha sido, pues, firmemente mantenido por las movilizaciones de los sectores más jóvenes de la independencia. **(26)**

La generalización **de líneas de actuación con carácter de ruptura con el régimen monárquico.** A lo largo de los últimos meses se han generalizado dos líneas de actuación en todo el espectro político independentista: la reivindicación de los objetivos de amnistía y autodeterminación **(27)**, objetivos que sitúan al poder del régimen en situación de desafío a su carácter autoritario y principios antidemocráticos. Y el convencimiento de que la situación de ocupación que sufre el pueblo catalán sólo puede superarse con una movilización permanente y creciente, es decir, yendo más allá de la participación electoral, que se considera necesaria pero no suficiente.

NOTAS

2. **Nación Catalana:** Consideramos la "*Nación Catalana*" como el conjunto de territorios que tradicionalmente hablan la lengua catalana (Catalunya Nord -en el Estado Francés-; Catalunya del Estado Español -incluidos los territorios de habla catalana de Aragón-; País Valencià , las Islas Baleares y las Pitiusas -es decir, Mallorca, Menorca, Ibiza y Formentera- El pueblo de l'Alguer, de habla catalana y situado en la isla de Cerdeña, es territorio al que el independentismo catalán pretende ofrecer un libre enlace en el futuro.
3. **Ejemplos de efervescencia social y cultural:** Como *Comisiones Obreras*, Asociaciones de Vecinos, el movimiento de *esplai* i *scout*, revistas influyentes como *Serra d'Or*, la *Nueva Canción Catalana* con artistas de renombre que participaron en el Olympia de París como Raimon, Lluís Llach , organizaciones culturales como Òmnium Cultural, la Obra Cultural Balear y Acció Cultural del País Valencià y el GREC (Grup Rossellonès d'Estudis Catalans, en Roussillon en Francia), editoriales como Edicions 62, nuevas organizaciones políticas como PSAN o ECT (en la Catalunya Nord), emisiones de radio y televisión en lengua catalana, etc.
4. **Organizaciones:** Sin mencionar otras organizaciones creadas en este momento ya mencionadas, como PSAN, ECT, IPC, etc.

5. **El año 1978:** El año 1978 es el año que corresponde a la aprobación en referéndum de la Constitución Española que consagra el nuevo régimen político que mantiene las estructuras del franquismo y asfixia a la nación catalana desde muchos ángulos (económico, lingüístico, etc.) y , entre otros aspectos, la prohibición expresa de la federación de territorios de habla catalana.
6. **Represión durante la transición (y más allá):** Se pudieron contabilizar (según recogió Josep Fontana en 2014) 182 muertes provocadas por el poder político español durante la transición, entre octubre de 1975 y diciembre de 1982. En el caso del separatismo catalán, la represión nunca cesó. Así, los ataques de grupos españolistas contra librerías catalanas en el País Valenciano continuaron al menos desde 1972 hasta 2007. Durante este período, en 1993, el joven independentista Guillem Agulló murió apuñalado por un grupo españolista. En cuanto a Cataluña, en 1979, la policía montada española atacó e interrumpió un acto de independencia sin previo aviso ni explicación. En enero de 1981 apareció un manifiesto contra la lengua catalana que fue ampliamente difundido aprovechando el golpe de estado de febrero (golpe de estado provocado desde las instituciones del estado español con el objetivo de frenar la conciencia nacional catalana). En 1982 cinco activistas fueron encarcelados simplemente por llevar una pancarta con la inscripción "Independencia", etc. A mediados de la década de 1980 hubo golpizas a los manifestantes por parte de policías vestidos de civil que se infiltraron al final de la manifestación. La policía amenaza constantemente a las familias de los jóvenes activistas, y durante la segunda mitad de la década de 1980, grupos parapoliciales colocaron bombas en locales independentistas. La amnistía (que borró los crímenes del franquismo) ya no se aplica a los separatistas en 1977, por lo que desde 1965 hasta 1996, muchos activistas independentista catalanes permanecieron en prisión y algunos tuvieron que exiliarse. La tortura es habitual en muchos casos, algunos incluso han sido denunciados ante el Tribunal Europeo de Derechos Humanos.
7. **Resumen de acciones y movilizaciones de los años 80:** Las acciones y movilizaciones promovidas entonces por las nuevas organizaciones (IPC - *Independentistes dels Països Catalans*; MDT-*Moviment de Defensa de la Terra*; TL -*Terra Lliure* etc.) se desarrollaron contra las formas de opresión: defensa de las luchas obreras y populares, contra la agresión ecológica, contra la represión, contra los impuestos abusivos, contra la mentira de los medios de comunicación, contra la opresión de la mujer, etc.
8. **Casals, Ateneos.** Se trata de organizaciones dispersas por el territorio, organizadas en torno a las actividades realizadas por activistas que regularmente realizan sus debates en el lugar y preparan sus acciones y movilizaciones de manera permanente y unitaria. Han persistido desde los años sesenta del siglo pasado hasta la actualidad.
9. **Sistema bipartidista:** Sistema político parlamentario basado en la alternancia de dos fuerzas del régimen monárquico: la derecha española de origen franquista y el autoproclamado partido socialista, el PSOE, aparentemente opuesto a la derecha pero, de hecho, también defensor de la monarquía. régimen y continuador de las formas de dominación del franquismo.
10. **Proletarización:** Es posible atribuir a las crisis financieras de finales del siglo pasado (iniciadas en 1998 y agudizadas en 2008) este masivo proceso de proletarización.

11. **Primera consulta sobre independencia.** La consulta de Arenys de Munt, sin tener carácter oficial, ni contar con el apoyo de los medios de comunicación más influyentes, obtiene una elevada participación alcanzando el 41% (porcentaje superior al referéndum sobre la constitución española y las elecciones europeas, por ejemplo) con el resultado del 96% de los votos a favor de la independencia.
12. **10000 en Bruselas y repercusiones.** Durante esta movilización exigimos un referéndum de autodeterminación. Fue el comienzo de una campaña para exigir un referéndum en la ONU. Cabe recordar que, siguiendo el ejemplo de esta manifestación, la Comisión Internacional de Ciudadanos Europeos (ICEC) convocó una concentración en Bruselas el 30 de marzo de 2014 bajo el lema en inglés "Votaremos sobre la independencia" con la participación de independentistas sociales. movimientos en Cataluña, Escocia y Flandes.
13. **Ataques islamofascistas.** Los días 17 y 18 de agosto de 2017 se perpetraron atentados en Barcelona y Cambrils (pueblo de la costa sur de Tarragona), lo que suscitó serias dudas cuando se hizo público que el líder del grupo criminal, el imán de Ripoll Abdelbaki es- Satty, era informante del Servicio Secreto Español (CNI), un informe que nunca se ha aclarado. Algunos políticos españoles habían anunciado, unos meses antes de los hechos, la posibilidad de que una acción de gran trascendencia provocara una fuerte conmoción en Cataluña que desestabilizaría el país. Una investigación extrajudicial ha revelado que uno de los objetivos del grupo islamofascista era la destrucción con explosivos del templo de la 'Sagrada Família' de Barcelona, un conocido conjunto arquitectónico. La explosión accidental del almacén de explosivos descubierto en la localidad de Alcanar habría impedido llevar a cabo esta actuación.
14. **Concentraciones de septiembre de 2017.** Las detenciones y encarcelamientos de Jordi Sánchez y Jordi Cuixart, presidentes de la ANC y Òmnium Cultural respectivamente, están relacionadas con estas concentraciones. Contra toda lógica, estos líderes (que no dejaron de pedir serenidad a todos los presentes) son acusados de sedición y encarcelados (durante el juicio fueron condenados a 9 años de prisión por el Tribunal Supremo español).
15. **El referéndum de autodeterminación del 1 de octubre:** La pregunta sometida al referéndum fue: "¿Quieres que Cataluña sea un estado independiente en forma de República?" El resultado, a pesar de la fuerte represión, fue de 2.266.498 votos válidos, de los cuales 2.044.038 (90,18%) a favor de la independencia de Cataluña.
16. **Represión contra los participantes en el referéndum.** Esta gran represión fue fuertemente condenada, principalmente por medios de comunicación y política internacional como el Primer Ministro belga, el Ministerio de Asuntos Exteriores de Finlandia, el Primer Ministro esloveno así como numerosos diputados y la ONG Human Rights Watch. Cabe señalar que la actuación de más de 1.000 policías movilizados provocó el cierre de algunos colegios electorales organizados (13,8%, es decir, 319 colegios electorales de un total de 2.315).
17. **Declaración de la independencia.** El presidente Puigdemont suspendió la Declaración del 10 de octubre por una posible negociación con el Estado español, negociación que finalmente no se llevó a cabo. El 27 del mismo mes se limitó la proclamación formal y solemne de la independencia en la sede del Parlamento de Cataluña (donde se declaró la constitución de la República

Catalana como Estado independiente y soberano, de derecho, democrático y social). a una declaración formal sin ser publicada en el Boletín Oficial de la Generalitat de Cataluña, una precaución injustificada en el previsible contexto represivo.

- 18.Sobre la represión incluida en el punto 7.** No trataremos en este sumario la cuestión de los atentados islamofascistas de agosto de 2017 con implicación de los servicios de información españoles por falta de pruebas concretas que fueron excluidas del juicio sobre el caso. Al considerar que se trató de un hecho que conmocionó fuertemente al país y que puede ser considerado como un acto de represión al menos por negligencia.
- 19.Puigdemont y el gobierno en el exilio.** El presidente Puigdemont fue detenido por la policía federal alemana en el estado de Schleswig-Holstein el 5 de abril de 2018. El Tribunal Superior de Justicia de Schleswig-Holstein rechazó la extradición de Puigdemont por el delito de rebelión. Desde esa fecha, miembros del gobierno catalán en el exilio han creado, junto con representantes del movimiento independentista, el Consejo para la República. La posición de los miembros del gobierno catalán en el exilio se vio reforzada por el hecho de haber sido elegidos diputados al Parlamento Europeo (Puigdemont, Comin y Ponsati) en marzo de 2019 con un importante apoyo (Puigdemont con 987.000 votos).
- 20.La libertad de expresión.** Hay que recordar la represión contra los raperos Hasél y Valtònyc, el primero en prisión y el segundo en el exilio (condenados respectivamente a 3 años y 6 meses de prisión) por las letras de sus canciones contrarias a la monarquía y los abusos de la corriente. sistema político y social. Hasél, desde el 16 de febrero de 2021, se encuentra en prisión para cumplir su condena de ocho meses y fue condenado al pago de una multa de 20.000 euros por apología del terrorismo y calumnias e injurias a la corona y a las instituciones del Estado, y a nueve meses y un día más por disculparse por el terrorismo.
- 21.Cortes de carreteras en la frontera** en colaboración simultánea con el independentismo vasco en Béhibie.
- 22.Represión en 2021.** Indultos y Tribunal de Cuentas. La operación política de los indultos concedidos, en junio de 2021, a los 9 presos políticos separatistas más notorios obedece a la presión europea, por un lado, pero también con el objetivo de desmovilizar el separatismo, por otro. No representan un cambio sustancial a la constante política represiva del Estado. Las últimas actuaciones españolas van más bien en la dirección de aumentar la represión persiguiendo a cada vez más independentistas sin olvidar el escandaloso caso del Tribunal de Cuentas cuyas actuaciones no tienen otro objetivo que arruinar económicamente a los opositores políticos con multas individuales de millones de euros. Pero la nueva Ley de Seguridad Global también permite la movilización de personas y la expropiación de bienes públicos y privados si las circunstancias urgentes u oportunas así lo requieren. Estas medidas pueden tomarse simplemente por decreto y acuerdo del gobierno español sin ningún otro requisito legal formal.
- 23.El apoyo al régimen monárquico** en Cataluña es inferior al 15% (14,6% según una encuesta publicada por el diario "Público" del 22.10.2016).
- 24.La coyuntura de los años 20 del siglo pasado** es buena muestra de ello: el desmantelamiento de los grandes imperios precapitalistas austrohúngaro, otomano y ruso tras la Gran Guerra permitió la independencia y la aparición de

nuevos estados (Finlandia, Polonia, Checoslovaquia , Lituania, etc.). También es el período de grandes revueltas como la Guerra del Rif, la independencia de Irlanda, por ejemplo, o la aparición de nuevos brotes de independencia catalana. La actual coyuntura de crisis política de los estados, en el seno mismo de la Europa capitalista (con el elemento desestabilizador del Brexit británico, etc.), junto con la ola de nuevos estados independientes por la desintegración de la URSS y la Federación Yugoslava, constituye un nuevo contexto que debe ser tomado en consideración.

25.Actuaciones contradictorias del gobierno autonómico. Ciertos sectores del independentismo con responsabilidades gubernativas en el gobierno autonómico no sólo no combatieron claramente la represión del régimen monárquico español, sino que colaboraron con la represión convirtiéndose en partes civiles en varios juicios contra los manifestantes independentistas. Desde un punto de vista general, algunos analistas del independentismo catalán (como Ramon Grosfoguel, entre otros) identifican estas acciones como un abandono de la lucha por la ruptura independentista (acciones constatadas en los distintos partidos independentistas parlamentarios, en particular entre los líderes de ERC). Nombran estas acciones bajo el nombre de *Junquerisme*, en referencia al líder de este partido, *Oriol Junqueras*, como principal propagador de estas posiciones contrarias al enfrentamiento con el poder español.

26.Organización popular. La organización popular alternativa, que va más allá de la práctica parlamentaria, no se construyó únicamente gracias a las estructuras republicanas dinamizadas principalmente desde el exilio por el Consejo para la República en relación con los miembros del gobierno en el exilio. Desde 2012, la ANC se ha esforzado por construir estructuras organizativas en todo el territorio. Durante el referéndum del 1 de octubre, se formaron los Comités de Defensa del Referéndum y se convirtieron en los Comités de Defensa de la República. Han tenido un papel protagónico importante en las movilizaciones de los últimos cuatro años. Es por ello que los CDR siguen siendo objeto de una ofensiva represiva, especialmente intensa entre los meses de abril de 2018 y los últimos meses de 2019 a través de inculpaciones arbitrarias y acusaciones de terrorismo, etc. una represión que continúa hasta el día de hoy.

27.Movilización de jóvenes. La violencia policial en un intento de reprimir las protestas ha resultado en cientos de heridos (con casos de personas que pierden la vista debido al impacto en un ojo como un ejemplo particularmente grave). Ninguno de estos abusos fue sancionado por el régimen monárquico.

28.Amnistía y autodeterminación. Estos objetivos (amnistía y autodeterminación) cuentan con un 80% de apoyo entre la población catalana. El apoyo al régimen monárquico en Cataluña, como ya hemos dicho, es inferior al 15% (14,6% cf. nota 22).

**Este articulado será publicado en 2022 en francés como anexo al dossier "Les Amazighs et les institutions libyennes depuis 2011, París, L'Harmattan*

***Carles Castellanos es ingeniero y lingüista, militante independentista desde 1960, profesor de la UAB y autor de numerosos textos (artículos, libros, etc.) sobre el fenómeno lingüístico (sobre la lengua amazigh, entre otros) y sobre diversos temas sociales y políticos. aspectos de la sociedad catalana y las luchas populares de liberación en los países catalanes y en otros lugares.*

***Ignasi Fortuny es abogado de los Colegios de Abogados de París y Barcelona, activista independentista desde 1970.*